

ZIŅOJUMS

Latvijas Republikas Finanšu ministrija

**„IZVĒRTĒJUMS PAR VIENKĀRŠOTO IZMAKSU IZMANTOŠANAS
PIEREDZI ES FONDU 2007.-2013. PLĀNOŠANAS PERIODĀ UN TO
NĀKOTNES IZMANTOŠANAS IESPĒJĀM 2014.-2020. GADA
PLĀNOŠANAS PERIODĀ”**

Iepirkuma identifikācijas numurs Nr. FM2014/4-TP/VI

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

2015.gada 16.februārī

Rīga

Šī dokumenta autoru personiskās tiesības pieder tā izstrādātājiem. Dokumenta autoru mantiskās tiesības pieder Latvijas Republikas Finanšu ministrijai, turpmāk- Pasūtītājs, kurai ir tiesības izmantot šo dokumentu saskaņā ar 29.07.2014. noslēgto Līgumu Nr. Nr.FM2014/4-TP/VI (Nr. CCons-2014-2-2/20) starp Pasūtītāju un SIA „Corporate Consulting”, turpmāk- Izpildītājs, turpmāk- Līgums.

Pieļaujama dokumentā iekļautās informācijas citēšana un izmantošana atvasinātu darbu veidošanai, iekļaujot atsauci uz šo dokumentu.

Dokumenta autori

Imants Felsbergs, SIA „Corporate Consulting”

Armands Uzraugs, SIA „Corporate Consulting”

Kristiāna Ķeire, SIA „Corporate Consulting”

Jānis Dzalbe, SIA „Corporate Consulting”

Kontaktpersona:

Imants Felsbergs

Mūkusalas iela 101,

Rīga, Latvija, LV-1004

Tālr.: +371 67847762

Fakss: +371 67847761

Imants.Felsbergs@cconsulting.lv

SATURS

1. Ievads.....	10
1.1. Dokumenta konteksts un mērķis	10
1.2. Darbības sfēra	10
1.3. Izmantotās metodes	10
1.4. Pieņēmumi un ierobežojumi	11
1.5. Saīsinājumi	11
1.6. Izmantotie normatīvie akti.....	13
2. Saistīto tiesību aktu pārskats	14
2.1. Vispārējā regulējuma pārskats	14
2.2. Atšķirības vienkāršoto izmaksu piemērošanā starp 2007.-2013. gada un 2014.-2020. gada plānošanas periodiem	20
2.3. Valsts atbalsts	21
3. Vienkāršoto izmaksu izvērtējums 2007.-2013. gada plānošanas periodā.....	25
3.1. Iepriekš veiktais „SAFEAGE Baltija” vienkāršoto izmaksu izmantošanas izvērtējums.....	25
3.2. Ārvalstu pieredze vienkāršoto izmaksu piemērošanā.....	26
3.3. Kopsavilkums par intervēšanas pieeju	31
3.4. Vienkāršoto likmju piemērošanas pieredze un iespējas uzlabojumiem	32
3.5. Pieejamo datu kvalitātes izvērtējums	51
3.6. Vienkāršoto izmaksu piemērošanas izvērtējums ES fondu griezumā	53
3.7. Secinājumi	54
4. Vienkāršoto izmaksu piedāvājums 2014.-2020. gada plānošanas periodam	56
4.1. Vienkāršoto izmaksu piemērošanas metožu piedāvājums	56
4.2. Veicamo darbu plāns projektu jomu griezumā	59
Pielikumi	67

Kopsavilkums

Šis dokuments ir Finanšu ministrijas organizētā iepirkuma Nr. FM2014/4-TP/VI „Izvērtējuma veikšana un metodikas par vienkāršoto izmaksu (vienotās likmes (flat rate), vienības izmaksas (Standard scales of unit cost), vienreizējie maksājumi (lump sum)) noteikšanu un piemērošanu Eiropas Savienības fondu 2014.-2020.gada plānošanas periodam izstrādāšana” nodevums.

Šī izvērtējuma ziņojuma mērķis ir sniegt pārskatu par 2007.-2013.gada plānošanas perioda (turpmāk – iepriekšējais periods) pieredzi vienkāršoto izmaksu metožu pielietošanā, izvērtēt 2014.-2020.gada plānošanas perioda (turpmāk – nākamais periods) regulējošo bāzi, kā arī sniegt vērtējumu par vienkāršoto izmaksu metožu pielietošanas iespējām Eiropas Sociālā fonda, Eiropas Reģionālās attīstības fonda un Kohēzijas fonda projektos.

Iepriekšējā periodā vienkāršoto izmaksu metodes bija iespējams piemērot tikai Eiropas Sociālā fonda (turpmāk – ESF) projektos. Pārsvārā tika izmantota netiešo izmaksu vienotā likme, standarta vienas vienības izmaksas tika izmantotas tikai dažos projektos, bet kopsummas vienreizējais maksājums netika izmantots vispār.

Lai samazinātu finansējuma saņēmēja administratīvo resurs patēriņu un Eiropas Savienības fondus kontrolējošo iestāžu resursu patēriņu nākamajā periodā ir paredzēts radīt apstākļus (normatīvo regulējumu) daudz plašākai vienkāršoto izmaksu metožu piemērošanai. Tāpēc tiks:

1. Paplašināta vienkāršoto izmaksu metožu piemērošanas joma – varēs izmantot ne tikai ESF projektos, bet arī ERAF un Kohēzijas fonda projektos.
2. Radītas vairākas metodikas, kas pēc iespējas precīzi atbilst finansējuma saņēmēju reālajām vajadzībām. Metodikām ir jāveicina arī pēc iespējas universālāka un vienkāršota metožu izmantošana.

Abas šīs minētās fokusa jomas būtībā nozīmē to, ka vienkāršoto izmaksu metodes būs jāpiemēro jomām, kurās tās līdz šim nav tikušas piemērotas, bet metodes ir jāizstrādā, ņemot vērā ESF projektu pieredzi un EK vienkāršoto izmaksu regulējumu.

Analizējot ESF projektu iepriekšējā perioda pieredzi, tika identificētas galvenās jomas, kurās tiek saskatīta iespēja veikt uzlabojumus:

- Projektos noteiktās netiešo izmaksu vienotās likmes daudzos gadījumos būtiski atšķīrās no reālo netiešo izmaksu lieluma, tāpēc bija nepieciešams izmantot reālo izmaksu uzskaites metodi vai iztrūkstošo finansējumu segt no iestādes budžeta.
- Projektos ar būtisku ārpakalpojuma proporciju (virs 30% no tiešajām izmaksām) netiešo izmaksu vienotā likme tika samazināta par 50%, bet, ja ārpakalpojuma proporcija bija 80% un

lielāka, likme bija 0%. Daudzos projektos ar augstu ārpakalpojuma īpatsvaru finansējuma saņēmējam rodas būtiskas projekta netiešās izmaksas, īpaši, ja projekta vadības un iepirkumu organizēšanas izmaksas tiek definētas kā projekta netiešās izmaksas. Šis noteikums būtiski ierobežoja vienotās likmes piemērošanu.

- Analizējot līdzīgas jomas un līdzīga finansējuma apjoma projektus var secināt, ka netiešās izmaksas projektos būtiski atšķiras. Lielo atšķirību rada katra projekta specifika tā saturā, kas pieprasa dažādu projekta vadītāja un koordinējošā sastāva iesaisti projekta mērķu sasniegšanā.
- Vienas vienības izmaksu metodikas izstrāde prasa būtisku darba ieguldījumu, ja to veic katra ES fondu atbildīgā iestāde katrai ES fondu aktivitātei atsevišķi. Faktisko izmaksu atlīdzināšanas metodes izmantošana šauri skatoties, prasa mazāk resursu nekā individuālas metodikas izstrāde, taču, ja metodika tiktu izstrādāta centralizēti, tā ļautu būtiski ietaupīt resursus.

Analizējot iepriekšējā perioda vienkāršoto izmaksu pielietošanas stiprās un vājās puses, iespējas un draudus, kā arī izvērtējot informācijas pieejamību un kvalitāti, tika secināts, ka efektīvai vienkāršoto izmaksu piemērošanai nākamajā periodā ir nepieciešams veikt šādas darbības:

1. Definēt, kuras vienkāršoto izmaksu metodes ir piemērotas noteikta veida projektiem, klasificējot projektus pa projektu jomām.
2. Izstrādāt vienkāršoto izmaksu piemērošanas piedāvājumu katram specifiskā atbalsta mērķa pasākumam/ projektam.
3. Pēc iespējas vairāk piedāvāt EK regulās noteiktās standarta netiešo izmaksu vienotās likmes metodes, kurām nav nepieciešams izstrādāt papildu metodiku.
4. Projektu vadības izmaksas noteikt kā projekta tiešās izmaksas, jo tas būtiski uzlabo EK piedāvāto metožu piemērošanu.
5. Projekta vadības izmaksām noteikt ierobežojumus, kur viena no metodēm ierobežojuma absolūtās summas noteikšanai varētu būt modelis projekta iepirkuma organizēšanas un uzraudzības izmaksu noteikšanai.
6. Projekta netiešās izmaksas aprēķināt ar vienoto likmi no projekta tiešajām izmaksām, kas neietver ārpakalpojuma izmaksas. Šādā veidā proporcionāli palielinoties ārpakalpojuma īpatsvaram, noteiktais netiešo izmaksu apjoms samazināsies.
7. Projekta tiešo izmaksu vienkāršošanai izstrādāt metodiku vienības izmaksas izmantošanai, kurā tiks piedāvāts izmantot darba samaksas vienības izmaksas un apmācību organizēšanas vienības izmaksas, kā arī citas, kurām būs iespējams piemērot vienības izmaksu principus.

Iepriekšējā perioda izvērtēšana un secinājumu formulēšana ir secīgi un detalizēti aprakstīta 4 dokumenta sadaļās. Zemāk sniegts neliels izklāsts par dokumenta sadaļām un to saturu.

- **Ievads.** Pirmā dokumenta sadaļa, kurā tiek aplūkots dokumenta izstrādes mērķis un apkopoti dokumenta sagatavošanas principi. Ievads ļauj lasītājam koncentrēti uzzināt par Eiropas Savienības struktūrfondu tiesisko regulējumu, kā arī izklāsta dokumenta sagatavošanas pieņēmumus, ierobežojumus un tajā lietotos saīsinājumus.
- **Saistīto tiesību aktu pārskats.** Dokumenta sadaļa, kurā detalizēti tiek aplūkots Eiropas Savienības struktūrfondu tiesiskais regulējums vienkāršoto izmaksu piemērošanas jomā. Atsevišķi tiek aplūkota katra vienkāršoto izmaksu uzskaites metode, jo to izmantošanas iespēju paplašināšana ir šī dokumenta galvenais izpētes objekts.
- **Vienkāršoto izmaksu izvērtējums 2007.-2013. gada plānošanas periodā.** Dokumenta sadaļa, kurā plaši, dažādos griezumos tiek pētīta vienkāršoto izmaksu uzskaites metodika un iepriekšējā perioda pieredze ES fondu projektos. Sadaļas mērķis ir identificēt gan Latvijas, gan ārvalstu labo pieredzi, kuru veiksmīgi izmantot nākotnē, kā arī apzināt potenciālos uzlabojumus. Sadaļā ir arī detalizēti aprakstīti paveiktie darbi, veiktā analīze, identificētās jomas vienkāršoto izmaksu metodiku uzlabošanai, kā arī identificēti riski nepieciešamo uzlabojumu veikšanai. Padziļināti tiek vērtēts informācijas pieejamības, kvalitātes un atbilstības risks, jo, tikai balstoties uz kvalitatīvu un atbilstošu informāciju, ir iespējams izstrādāt kvalitatīvu un efektīvu metodiku.
- **Vienkāršoto izmaksu piedāvājums 2014.-2020. gada plānošanas periodam.** Sadaļa, kurā saskaņā ar veikto analīzi tiek piedāvātas konkrētas darbības vienkāršoto izmaksu piemērošanai un metodiku izstrādei. Darbību plāns ir veidots, fokusējoties uz ES fondu 2014.-2020. gada plānošanas perioda specifiskajiem atbalsta mērķiem un to ietvaros plānotajiem pasākumiem un projektiem. Plānotie projekti tiek iedalīti projektu jomās, katrai jomai tiek identificētas piemērotākās vienkāršoto izmaksu metodes, ņemot vērā EK vadlīnijas un izmaksu uzskaites ierasto praksi.

Šajā dokumentā ir aprakstīta konceptuāla pieeja plānoto darbu veikšanai, bet praktiskais rezultāts, izstrādāto metodiku skaits un saturs, var nedaudz atšķirties, atbilstoši tam, kā tas tiek saskaņots ar pasūtītāju (ES fondu vadošo iestādi Finanšu Ministriju).

Summary

This document is a deliverable of the tender No. FM2014/4-TP/VI “Evaluation and development of methodology for determination and application of simplified costs (flat rate, standard scales of unit cost, lump sum) for the 2014-2020 programming period of the European Union funds”.

This evaluation report is aimed at providing a report on the experience of the 2007-2013 programming period (hereinafter – the previous period) in applying the simplified cost methods, and evaluating the regulatory framework for the 2014-2020 programming period (hereinafter – the next period), as well as providing an evaluation of the possibilities for the use of simplified costs in projects of the European Social Fund, European Regional Development Fund and the Cohesion Fund.

In the previous period, the simplified cost methods were applicable only to the European Social Fund (hereinafter – the ESF) projects. Flat rate for indirect costs was most commonly used one, standard scales of unit cost were applicable only to few projects, while lump sums was not eligible at all.

In order to reduce the administrative burden for beneficiaries and the utilisation of resources of the management bodies of the European Union funds, the conditions (regulatory framework) for wider application of the simplified cost methods is expected to be created in the next period. And therefore the following tasks will be performed:

1. The scope of application of the simplified cost methods will be extended – the methods can be applied to the ESF projects and also the ERDF and the Cohesion Fund projects.
2. Several methodologies will be developed to best match the actual needs of beneficiaries. Methodologies should foster more universal and simplified use of methods.

Both focus areas described above essentially mean the application of the simplified cost methods to areas where these methods so far have been considered ineligible. However, the methods need to be developed based on the experience of the ESF projects and the EC regulation for the simplified costs.

Analysis of the experience of the ESF projects in the previous period allowed identifying the key areas for further improvements:

- Flat rates for indirect costs set out in the projects differed widely from the actual amount of indirect costs, and therefore institutions were required to apply the method of cost accounting or to cover the difference from their budget.
- As regards projects involving a large proportion of outsourcing (over 30 % of direct costs), flat rate for indirect costs were reduced by 50 % while for projects where the proportion was 80 % or more, the rate was 0 %. In a number of projects with a high share of outsourcing, the beneficiary incurred considerable indirect costs, especially if the project management costs

and procurement costs had been defined as indirect costs of the project. In this situation, there were very limited possibilities to apply the flat rate.

- Analysis of projects implemented in similar areas with similar amount of funding allows drawing a conclusion that indirect costs vary widely from project to project. The huge difference is caused by the specific content of each project that requires involvement of project manager and coordinating staff at different levels in order to achieve the project objectives.
- Development of methodology for a standard scale of unit cost requires considerable contributions from each responsible institution for the EU funds to each activity of the EU funds separately. The application of the method of actual cost accounting in its narrowest sense requires fewer resources than the development of individual methodology. Yet, centralised development of the methodology would be an efficient way to considerably save the resources.

Analysis of strengths and weaknesses of applying simplified costs in the previous period, as well as assessment of availability and quality of information allow drawing a conclusion that the following tasks need to be done for the purpose of efficient application of simplified costs in the next period:

1. To define which simplified cost methods are the best for certain type of projects, by classifying the projects by project areas.
2. To develop a proposal for applying simplified costs for each target activity / project of specific support.
3. To provide more possibilities to apply the standard methods of flat rate for indirect costs set out in the EC regulations which require no additional methodologies to be developed.
4. To define project management costs as the direct costs of a project, thus significantly improving application of the methods proposed by the EU.
5. To impose limits on project management costs where one of the methods for the determination of the cap amount of limits would be a model for the determination of project organization and monitoring costs.
6. To estimate indirect costs of the project by application of flat rate on the basis of direct costs of the project excluding outsourcing costs. Thus, the specific amount of indirect costs will decrease proportionally to the increase in the share of outsourcing.
7. To develop methodology for the application of flat rate to simplify direct costs of the project, proposing the use of wage unit costs and unit costs of organisation of training, as well as other methodologies providing possibilities to apply the flat rate principles.

Evaluation and formulation of conclusions on the previous period have been described consecutively in detail in 4 chapters of the document. Below is a brief description of the chapters of the document and their content.

- **Introduction.** The first chapter of the document describes the purpose of the document and contains principle for the preparation of the document. The introduction provides the reader with summary information about the legal framework of the European Union structural funds, and presents the assumptions and constraints associated with the preparation of the document, and abbreviations used therein.
- **Overview of related legislation.** The chapter of the document provides a detailed overview of the legal framework of the European Union structural funds in the field of applying simplified costs. The chapter describes each simplified cost accounting method separately since the main focus of this document is to provide wider possibilities for their use.
- **Evaluation of simplified costs in the 2007-2013 programming period.** The chapter of the document studies the simplified cost accounting methodology and the experience of the previous period in the implementation of the EU funds projects from different aspects. The chapter is aimed at identifying the best practice of Latvia and foreign countries in order to benefit from it in the future, as well as identifying potential improvements. The chapter presents a detailed description of the progress made, and the analysis carried out, the areas for the improvement of simplified cost methodologies, as well as identifies the risks associated with the necessary improvements. The chapter also contains an in-depth risk assessment of the availability, quality and adequacy of the information because quality and efficient methodology can be developed only on the basis of adequate quality information.
- **Proposal for simplified costs in the 2014-2020 programming period.** The chapter proposes specific actions for the application of simplified costs and the development of methodologies on the basis of the analysis carried out. The action plan is focused on the specific support objectives for the 2014-2020 programming period of the EU funds and the measures and projects to be implemented within these objectives. The planned projects are classified by project areas, where the best simplified cost methods are identified for each area, taking into account the EC guidelines and the usual cost-accounting practices.

This document describes the conceptual approach to the implementation of the activities planned; however, actual results, the number and content of the methodologies developed may slightly differ depending on the agreements with the customer (the Ministry of Finance, the Managing Authority of the EU funds).

1. IEVADS

1.1. Dokumenta konteksts un mērķis

Šis dokuments ir Finanšu ministrijas organizētā iepirkuma Nr. FM2014/4-TP/VI „Izvērtējuma veikšana un metodikas par vienkāršoto izmaksu (vienotās likmes (flat rate), vienības izmaksas (Standard scales of unit cost), vienreizējie maksājumi (lump sum)) noteikšanu un piemērošanu Eiropas Savienības fondu 2014.-2020.gada plānošanas periodam izstrādāšana” nodevums.

Šī izvērtējuma ziņojuma mērķis ir sniegt pārskatu par 2007.-2013.gada plānošanas perioda pieredzi vienkāršoto izmaksu metožu pielietošanā, izvērtēt 2014.-2020.gada plānošanas perioda regulējošo bāzi, kā arī sniegt vērtējumu par vienkāršoto izmaksu metožu pielietošanas iespējām Eiropas Sociālā fonda, Eiropas Reģionālās attīstības fonda un Kohēzijas fonda projektos, nosakot specifiskos atbalsta mērķus, izmaksu kategorijas, kurās būtu lietderīgi piemērot vienkāršotās izmaksas. Izvērtējuma ziņojumā atspoguļoti rezultāti kalpos par pamatu atsevišķu vienkāršoto izmaksu veidu metodiku izstrādei.

1.2. Darbības sfēra

ES struktūrfondu īstenošanu regulējošie normatīvie akti nākamajam 2014.-2020.gada plānošanas periodam paredz iespējas projektu finanšu vadībā izmantot vienkāršotās metodes, kuras nosaka normatīvie akti. Dalībvalstīm ir jāizvērtē iespējas izmantot attiecīgās vienkāršotās metodes, izstrādājot pielāgotas lokālās metodikas atbilstoši Eiropas Komisijas pieņemtajiem normatīvajiem aktiem.

1.3. Izmantotās metodes

Efektīvai izvērtējuma ziņojuma sagatavošanai tika izmantotas vairākas pētniecisko darbu veikšanas metodes:

- **Normatīvo aktu analīzes metode**, kura ietver secīgu ES un LR normatīvo aktu izpēti un salīdzināšanu. Lai iepazītos ar vienkāršoto likmju piemērošanas noteikumiem, tika veikta datu analīze, kā avotus izmantojot TS 6.punktā norādītos ES un LR tiesību aktus un plānošanas dokumentus, kā arī citus publiski pieejamus dokumentus. Tika identificēti EK Regulu ierobežojumi vienkāršoto izmaksu piemērošanā. 2007.-2013. gada un 2014.-2020.gada plānošanas perioda atšķirības skatīt dokumenta sadaļā 2.1.
- **Ārvalstu prakses izpēte**. Šī metode ļāva uzzināt ārvalstu prakses risinājumus un ierobežojumus, salīdzināt tos ar Latvijā noteiktajiem vienkāršoto izmaksu metožu piemērošanas veidiem.
- **Padziļinātas intervijas**. Pēc veiktās publiski pieejamās informācijas priekšizpētes tika identificēta nepieciešamība veikt intervijas ar ES fondu vadībā iesaistīto institūciju pārstāvjiem,

atbildīgajām un sadarbības iestādēm, lai identificētu iepriekšējā plānošanas periodā radušās problēmas un pārrunātu ieteikumus, risinājumus nākamajam plānošanas periodam. Detalizētāku interviju izklāstu skatīt 3.1. sadaļā.

- **SVID analīze.** Lai efektīvāk spētu izvērtēt 2007.-2013.gada plānošanas perioda pieredzi vienkāršoto izmaksu metožu ieviešanā, tika veikta SVID analīze un izvirzīti priekšlikumi identificēto trūkumu novēršanai un metodikas pilnveidošanai 2014.-2020.gada plānošanas periodā.
- **Datu analīze.** Ar šo metodi iesaistītajās iestādēs tika pētīti dati un to pieejamība par īstenoto projektu budžetu. Lai vēlāk efektīvāk izstrādātu vienkāršoto izmaksu metodikas tika apzinātas pēc iespējas vairāk iestādes, kurām veikta detalizēta projektu datu uzskaitē.

1.4. Pieņēmumi un ierobežojumi

Dokuments izstrādāts, ņemot vērā šādus pieņēmumus un ierobežojumus:

- Iepriekšējā 2007.-2013. gada plānošanas perioda struktūrfondos vienkāršoto izmaksu izmantošanas pieredze ir bijusi ļoti ierobežota, līdz ar to pētāmā pieredzes bāze ir bijusi salīdzinoši maza.
- Vairākos gadījumos intervēšanas brīdī nākamā 2014.-2020. gada plānošanas perioda specifisko atbalsta mērķu ietvaros īstenojamie projekti vēl nebija precīzi zināmi (līdz potenciālo izmaksu kategoriju detalizācijai), tas neļāva precīzi identificēt vienkāršoto izmaksu metožu piemērošanas jomas.
- Projekta vadības izmaksas iepriekšējā 2007.-2013. gada plānošanas periodā tika noteiktas¹ kā netiešās izmaksas, bet pēc tikšanās un diskusijas ar Eiropas Komisiju, tika nolemts, ka nākošajā plānošanas periodā projekta vadības izmaksas ERAF un KF projektos tiks iekļautas projekta tiešajās attiecināmajās izmaksās. Vairākos gadījumos izstrādājot vienības izmaksu metodikas nebija iespējams iegūt auditētus un EK vadlīniju prasībām atbilstošus vēsturiskos datus, lai tos ņemtu par pamatu vienības izmaksu aprēķinam.

1.5. Saīsinājumi

Saīsinājums, termins	Skaidrojums
AI	Atbildīgā iestāde
CFLA	Centrālā finanšu un līgumu aģentūra
COST	European Cooperation in Science and Tehnology
DLU	Darba laika uzskaitē

¹ Ministru kabineta noteikumi 419, 53.1. punkts

Saīsinājums, termins	Skaidrojums
DP	Darbības programma
DPP	Darbības programmas papildinājums
EEZ	Eiropas Ekonomikas zona
EK	Eiropas Komisija
EM	Ekonomikas ministrija
ERAF	Eiropas Reģionālās attīstības fonds
ES	Eiropas Savienība
ES fondi	Eiropas Savienības struktūrfondi un Kohēzijas fonds
ESF	Eiropas Sociālais fonds
FM	Finanšu ministrija
FS	Finansējuma saņēmējs
Iepriekšējais periods	ES fondu 2007.-2013. gada plānošanas periods
IKT	Informāciju un komunikāciju tehnoloģijas
KF	Kohēzijas fonds
KM	Kultūras ministrija
LAD	Lauku atbalsta dienests
LIAA	Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra
LM	Labklājības ministrija
LU	Latvijas Universitāte
MK	Ministru kabinets
Nākamais periods	ES fondu 2014.-2020. gada plānošanas periods
NVA	Nodarbinātības valsts aģentūra
NVO	Nevalstiskā organizācija
PIL	Publisko iepirkumu likums
RI	Revīzijas iestāde
RTU	Rīgas Tehniskā universitāte
SAM	Specifiskais atbalsta mērķis
SI	Sadarbības iestāde
SVID	Analītiskā metode: Stiprās, vājās puses, iespējas un draudi
TM	Tieslietu ministrija
TP	Tehniskā palīdzība
TS	Tehniskā specifikācija
UK	Uzraudzības komiteja
VARAM	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
VI	Vadošā iestāde

Saīsinājums, termins	Skaidrojums
VIAA	Valsts izglītības attīstības aģentūra
Vienības izmaksas	Vienas vienības izmaksu standarta skala jeb standarta likme vienības izmaksas (<i>Standard scales of unit cost</i>)
Vienotā likme	Netiešo izmaksu nemainīgā likme jeb nemainīgā likme netiešajām izmaksām (<i>flat-rate</i>)
Vienreizējais maksājums	Vienreizējais maksājums jeb kopsummas maksājums (<i>Lump sum</i>)
VIS	Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadības informācijas sistēma
VRAA	Valsts reģionālās attīstības aģentūra
VSID	Valsts stratēģiskais ietvara dokuments
VSS fondi	Eiropas Reģionālās attīstības fonds, Eiropas Sociālais fonds, Kohēzijas fonds, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un topošais Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonds

1.6. Izmantotie normatīvie akti

Saīsinājums	Normatīvais akts
Regula Nr. 1293/2013	Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1293/2013 par vides un klimata pasākumu programmas (LIFE) izveidi, un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 614/2007. (Dokuments attiecas tikai uz EEZ)
EK vienkāršoto izmaksu vadlīnijas	Guidance on Simplified Cost Options (SCOs), European Structural and Investment (ESI) Funds
Regula Nr. 1290/2013	Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1290/2013, ar ko nosaka pētniecības un inovācijas pamatprogrammas „Apvārsnis 2020”(2014.-2020.gads) dalības un rezultātu izplatīšanas noteikumus un atceļ Regulu (EK) Nr. 1906/2006 (Dokuments attiecas uz EEZ)
Regula Nr. 1301/2013	Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1301/2013 par Eiropas Reģionālās attīstības fondu un īpašiem noteikumiem attiecībā uz mērķi „Investīcijas izaugsmei un nodarbinātībai” un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 1080/2006
Regula Nr. 1304/2013	Eiropas Parlamenta un Padomes regula Nr. 1304/2013 par Eiropas Sociālo fondu un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1081/2006
Vispārējā regula Nr.1303/2013	Eiropas Parlamenta un Padomes regula (ES) Nr. 1303/2013, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus

2. SAISTĪTO TIESĪBU AKTU PĀRSKATS

Šajā dokumenta sadaļā ir sniegts vispārējs pārskats par saistītajiem ES un Latvijas Republikas tiesību aktiem un plānošanas dokumentiem, kuri nosaka vienkāršoto izmaksu metožu un jau precīzu piedāvāto likmju piemērošanas kārtību un ierobežojumus.

2.1. Vispārējā regulējuma pārskats

ES struktūrfondu 2007.-2013. plānošanas perioda regulējums par vienkāršotajām izmaksām

ES struktūrfondu projektos izmantojamās vienkāršotās izmaksas ir iepriekš noteiktas, fiksētas projekta īstenošanas (tiešās) vai administrēšanas (netiešās) izmaksu likmes, kuras ir saistošas finansējuma saņēmējam kopš brīža, kad tas noslēdzis līgumu par ES fonda projekta īstenošanu.

Pagājušajā plānošanas periodā bija vairāki gadījumi kad projekti uzsākās pēc vienas administrēšanas izmaksu metodes, bet pēc tam tika mainīti uz vienoto likmi. Tas bija saistīts ar ilgstošo metodikas saskaņošanas procesu. Vēl tiks precizēts vai nākošajā plānošanas periodā, projektu īstenošanas laikā varēs mainīt izmaksu piemērošanas metodi.

Līdz šim ES struktūrfondu projektos vienkāršotās izmaksas ir tikušas piemērotas 2007.-2013. gada ES fondu plānošanas periodā, pamatojoties uz 2006. gada 5. jūlija Padomes Regulu (EK) Nr. 1081/2006, taču to pielietošana tika pieļauta tikai ESF projektiem. Pamatojoties uz minēto regulu un EK izdotajām vadlīnijām, LR Finanšu ministrija izdeva attiecīgās metodikas vienkāršoto likmju piemērošanā:

- Metodika par kopsummas maksājumu un vienas vienības izmaksu piemērošanu (04.01.2010).
- Metodika par vienotās likmes plānošanu un piemērošanu (15.02.2013, pirmā versija tika izstrādāta 27.12.2010.).

Finanšu ministrija veica iepirkumu par vienotās likmes aprēķina metodikas izstrādi 2007.-2013.gada plānošanas periodā. SIA „Ernest & Young Baltic” izstrādāja „Netiešo izmaksu nemainīgās likmes aprēķina metodiku Eiropas Sociāla fonda līdzfinansētiem projektiem ES fondu 2007.-2013.gada plānošanas periodā”, kura tika apstiprināta Eiropas Komisijā.

Šī dokumenta 3. sadaļā ir sniegts detalizēts izvērtējums par iepriekšējā plānošanas perioda pieredzi vienkāršoto likmju piemērošanā.

ES struktūrfondu 2014.-2020. plānošanas perioda regulējums par vienkāršotajām likmēm

Attiecībā uz 2014.-2020.gada ES struktūrfondu plānošanas periodu dotācijas un atmaksājamās palīdzības veidus nosaka Eiropas Parlamenta un Padomes regula (ES) Nr. 1303/2013 (turpmāk- Vispārējā regula) un Eiropas Parlamenta un Padomes regula (ES) Nr. 1304/2013.

Vienkāršoto likmju piemērošanu pamatā regulē Vispārējās regulas 67. un 68. pants. Vispārējās regulas 67. panta 1. punkts nosaka, kādi var būt dotāciju un atmaksājamās palīdzības veidi:

- a) to atbilstīgo izmaksu atlīdzināšana, kas radušās un attiecīgā gadījumā samaksātas kopā ar ieguldījumu natūrā un amortizāciju;
- b) vienības izmaksas;
- c) vienreizējie maksājumi, kas nepārsniedz EUR 100 000 no publiska ieguldījuma;
- d) vienotās likmes finansējums, ko nosaka, piemērojot procentus vienai vai vairākām noteiktām izmaksu kategorijām.

Svarīgi piebilst, ka attiecīgo instrumentu piemērošana ir pieļauta gan ESF, gan arī ERAF un KF projektos. Dokumentā, kurā izklāsta nosacījumus atbalsta saņemšanai par katru darbību, ir jābūt aprakstītai arī metodei, kas piemērojama darbības izmaksu noteikšanai, un dotācijas izmaksas nosacījumiem. Vispārējās Regulas Nr. 1303/2013 67.panta 5.punktā norādīti vienkāršoto likmju summu noteikšanas veidi:

1. Taisnīga, godīga un pārbaudāma aprēķinu metode, kuras pamatā ir:
 - statistikas dati vai cita objektīva informācija;
 - pārbaudīti individuālu atbalsta saņēmēju vēsturiski dati;
 - atsevišķu atbalsta saņēmēju parastās izmaksu uzskaites prakses piemērošana.
2. Saskaņā ar noteikumiem, ar kuriem piemēro atbilstošās vienības izmaksas, vienreizējos maksājumus un vienotās likmes, kas ir piemērojamas ES politikas virzienos līdzīga veida darbībai un atbalsta saņēmējam.
3. Saskaņā ar noteikumiem, ar kuriem piemēro atbilstošās vienkāršotās likmes, ko saskaņā ar dotāciju shēmām pilnībā finansē dalībvalsts līdzīga veida darbībai un atbalsta saņēmējam.
4. Izmantojot likmes, kas noteiktas ar Regulas Nr. 1303/2013 vai ar konkrētu fondu noteikumiem.

Ņemot vērā iepriekš noteikto, nākamajā plānošanas periodā dalībvalstīm dota lielāka rīcības brīvība apsvērt, kuru no iepriekš minētajiem vienkāršoto likmju summu noteikšanas veidiem pielietot.

Šī dokumenta 2.1.2. sadaļā konsultanti snieguši detalizētu pārskatu par katru vienkāršoto likmju veidu, norādot informāciju par instrumenta būtību un veidiem, piemērošanas principiem un ierobežojumiem.

2.1.1. Faktisko izmaksu atlīdzināšana

Kopsavilkums par instrumenta būtību

Faktisko izmaksu atlīdzināšana ir dotācijas veids, kas līdz šim praksē ir piemērots visplašāk. Atbilstoši šai pieejai tiek veikta to atbilstīgo izmaksu atlīdzināšana, kas radušās un attiecīgā gadījumā samaksātas kopā ar ieguldījumu natūrā un amortizāciju (ja attiecināms), par ko tiek sniegti precīzi darījumus pamatojošie

dokumenti. Faktisko izmaksu atlīdzināšana nodrošina precīzu atbalsta apmēra sasaisti ar faktiskajām izmaksām, taču vienlaikus rada nepieciešamību pēc ļoti precīzas projekta izdevumu grāmatvedības uzskaites, kas rada lielu administratīvā darba apjomu, kā arī būtiski sarežģī izmaksu kontroli un izsekojamību. Šīs pieejas izmantošana nav efektīva un ekonomiski izdevīga, it īpaši projektos ar mazu budžetu vai apjomīgu finanšu izdevumu pozīciju apmēru (piemēram, lielu iesaistīto personu skaitu).

Piemērošanas nosacījumi un ierobežojumi

Faktisko izmaksu atlīdzināšanas dotāciju formas pielietošanai nav ierobežojumu, taču ir gadījumi, kad vienkāršoto likmju piemērošana nav pieļaujama, un faktisko izmaksu atlīdzināšana ir vienīgā pieļaujamā dotāciju forma.

Šie gadījumi ir noteikti Vispārējās regulas 67. panta 4. daļā, kas nosaka, ka, ja darbību vai projektu, kas ir darbības daļa, īsteno tikai ar būvdarbu, preču vai pakalpojuma publiska iepirkuma starpniecību, piemēro tikai 1. punkta pirmās daļas a) apakšpunktu (jeb faktisko izmaksu atlīdzināšanu), izņemot gadījumus, kad publiskais iepirkums darbībā vai projektā, kas ir darbības daļa, ir ierobežots līdz konkrētām izmaksu kategorijām, var piemērot visas pārējās vienkāršotās likmes. Faktiski, minētais nozīmē, ka:

- vienkāršotās likmes netiek piemērotas tām projektu darbībām, kuras tiek īstenotas ar publiskā iepirkuma starpniecību, jo šajā gadījumā vienības (iepirkuma priekšmeta) likmi jau nosaka tirgus likumi. Attiecībā uz šo var piebilst, ka noteikums vienādi attiecas arī uz projekta administrēšanu, kas ir uzskatāma par projekta atsevišķu darbību, kas tiek finansēta no projekta netiešajām izmaksām un var tikt vai netikt iepirkta ar publiskā iepirkuma starpniecību;
- ja Publisko iepirkuma likumu piemēro tikai konkrētai darbības izmaksu kategorijai, nevis darbību kopumam (piemēram, iepirkums neparedz apmācību organizēšanu kā pasākumu kopumu, bet tiek organizēts par atsevišķiem pakalpojumiem – telpas, kafijas pauzes un lektora darbs, kurš tiek apmaksāts pēc stundas likmes), var piemērot vienkāršotās likmes.

2.1.2. Vienotā likme

Kopsavilkums par instrumenta būtību

Vienotā likme ir fiksēts kompensējamo izmaksu (parasti netiešo) apjoms, kas parasti ir izteikts procentos no ES struktūrfonda projekta tiešajām darbības izmaksām. Likmes finansējuma veidus nosaka Vispārējās regulas Nr. 1303/2013 68.pants, kas paredz šādus instrumentus netiešo izmaksu noteikšanai:

- a) **vienota likme līdz 15% no atbilstīgajām tiešajām personāla izmaksām**, neprasot dalībvalstij veikt nekādu aprēķinu, lai noteiktu piemērojamu likmi;

- b) **vienota likme līdz 25% no atbilstīgajām tiešajām izmaksām** ar noteikumu, ka **likmi aprēķina, pamatojoties uz taisnīgu, godīgu un pārbaudāmu aprēķina metodi** vai metodi, ko saskaņā ar shēmām attiecībā uz dotācijām, kuras pilnībā finansē dalībvalsts, piemēro līdzīga veida darbībai un atbalsta saņēmējam;
- c) **vienota likme**, ko piemēro atbilstīgajām tiešajām izmaksām, **pamatojoties uz pašreizējām metodēm un atbilstošajām likmēm**, kas citos ES politikas virzienos piemērojamas līdzīga veida darbībai un atbalsta saņēmējam.

Fondu specifiskie noteikumi attiecībā uz vienotās likmes finansējuma piemērošanu

Atsaucoties uz Vispārējās Regulas Nr.1303/2013 67.panta 5.punktu, kurš nosaka veidus, kā aprēķināt vienkāršoto likmju summas, jau iepriekš ir izstrādātas vairākas ES programmas ar saviem noteikumiem, kas paredz ierobežojumus vienoto likmju izmantošanā:

Regulas Nr. 1304/2013 specifiskie nosacījumi ESF projektiem

Saskaņā ar vienotās likmes finansējumu, ko nosaka, piemērojot procentus vienai vai vairākām noteiktām izmaksu kategorijām un izmantojot likmes, kas noteiktas Vispārējā Regulā Nr. 1303/2013 vai ar konkrētu fondu noteikumiem, **atlikušo darbības atbilstīgo izdevumu segšanai var izmantot vienotu likmi, kas nepārsniedz 40% no atbilstīgajām tiešajām personāla izmaksām**, neprasot dalībvalstij veikt aprēķinus, lai noteiktu piemērojamu likmi.

„HORIZON 2020” projekti - Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1290/2013, ar ko nosaka pētniecības un inovācijas pamatprogrammas „Apvārsnis 2020” (2014.-2020.gads) dalības un rezultātu izplatīšanas noteikumus, kura paredz, ka projekta netiešās izmaksas nosaka:

- Pēc vienotas likmes, kas ir **25% no kopējām tiešajām atbilstīgajām izmaksām**, izņemot tiešās atbilstīgās izmaksas saistībā ar apakšuzņēmuma līgumu slēgšanu un izmaksas saistībā ar resursiem, ko nodrošinājušas trešās personas un kas netiek izmantoti atbalsta saņēmēja telpās, kā arī finansiālu atbalstu trešajām personām.

„HORIZON 2020” paredz atbalstu vairākām programmām:

- Programmas „Zinātne un izcilība” vairākas apakšprogrammas paredz atbalstu pētniecībai, tehnoloģiju attīstībai un grantu piešķiršanai jauniem zinātniekiem.
- Programmas „Līderība pamattehnoloģijās un rūpniecības tehnoloģijās” apakšprogrammas ietver atbalstu mazo un vidējo uzņēmēju ekonomiskai izaugsmei, informācijas un komunikāciju tehnoloģiju attīstībai.

- Programmas „Sabiedrības izaicinājumi” apakšprogrammas paredz finansējuma piešķiršanu veselības, labklājības, drošības uzlabošanai sabiedrībā, ilgtspējīgas lauksaimniecības, tīras, efektīvas enerģētikas un videi draudzīga transporta attīstībai.

Programma „LIFE” atbalsta projektus divās apakšprogrammās - klimata pasākumu un vides apakšprogrammā. Uz programmu attiecas Eiropas Padomes un Parlamenta regula (ES) Nr. 1293/2013 par vides un klimata pasākumu programmas - LIFE izveidi.

LIFE programmā ir divas apakšprogrammas, un katrā apakšprogrammā - 3 prioritātes:

- Vides apakšprogrammas prioritātes:
 - vide un resursu efektivitāte;
 - daba un bioloģiskā daudzveidība;
 - vides pārvaldība un informācija.
- Klimata apakšprogrammas prioritātes:
 - klimata pārmaiņu apzināšana;
 - klimata pārmaiņu adaptācija;
 - klimata pārvaldība un informācija.

Regula Nr. 1293/2013 jautājumā par vienkāršoto likmju pielietojumu atsaucas uz regulu Eiropas Padomes un Parlamenta regulu (ES) Nr. 966/2012, kuras 124. panta 4.daļa nosaka vienotās likmes piemērošanu **netiešajām izmaksām līdz 7% apmērā no tiešajām projekta izmaksām**, izņemot gadījumus, kad saņēmējs saņem darbības dotāciju, ko finansē no valsts budžeta.

Atbalsta **programmas „ERASMUS+”** ietvaros pieņemtais „ERASMUS + Programmas ceļvedis”, kurš stājās spēkā 2014.gada 1.janvārī, nosaka, ka netiešo izmaksu noteikšanai var izmantot vienoto likmi 7% no tiešajām projekta tiešajām attiecināmajām izmaksām. Programmas finansējumam var pieteikties jebkura publiska vai privāta organizācija, kas darbojas izglītības, apmācības, jaunatnes un tautas sporta jomās.

2.1.3. Vienības izmaksas

Kopsavilkums par instrumenta būtību

Vienības izmaksas nosaka Vispārējā Regula Nr. 1303/2013. Vienas vienības izmaksas ir attiecināmo izmaksu kompensēšanas/apmaksas princips, kuru piemēro, ņemot vērā ES fondu projekta ietvaros radītās rezultātu vienības jeb reāli paveiktās darbības:

- piešķirts fiksēts finansējuma apmērs ES fondu finansējuma saņēmējam par katru radīto rezultātu vienību, bet nav jāuzrāda visu projekta izdevumu pamatojošie dokumenti, kas

radušies katras vienības tapšanas rezultātā, kā pierādījumi maksājuma saņemšanai kalpo dokumenti, kas pierāda, ka ieplānotais rezultāts ir sasniegts plānotajā apjomā;

- tiek proporcionāli koriģētas attiecināmās izmaksas, ņemot vērā visa projekta īstenošanas laikā radītās rezultātu vienības pret plānotajām rezultātu vienībām.

Saskaņā ar Vispārējās regulas 67.panta 5. punktu visbiežāk vienības izmaksu summu aprēķinu pamatā ir:

- statistikas dati vai cita objektīva informācija;
- pārbaudīti individuālu atbalsta saņēmēju vēsturiski dati;
- atsevišķu atbalsta saņēmēju parastās izmaksu uzskaites prakses piemērošana.

EK vienkāršoto izmaksu vadlīnijas 5.2.2.1 un 5.2.2.2. punkts nosaka, ka aprēķini var tikt veikti un pamatoti izmantojot:

- Viena pakalpojuma sniedzēja vēsturiskos datus, apkopojot datus par līdzīgām izmaksām (piemēram, projektu pārskatus, aktivitātes statistiskos datus u.tml.), vismaz par 3 gadiem;
- Vairāku pakalpojuma sniedzēju informācija no vairākiem datu avotiem un veidota statistika. Vispamatotākā statistika ir apkopojot vēsturiskos datus, bet ir iespēja izmantot arī citus datus (piemēram, normatīvajos aktos noteiktās izmaksas, valsts statistikas dati, valstiski noteikti izmaksu tarifi u.c.), ja vadošā iestāde atzīst tos par pamatotiem.

Fondu specifiskie noteikumi attiecībā uz vienības izmaksu finansējuma piemērošanu

Līdz šim nav identificēti specifiski noteikumi attiecībā uz vienības izmaksu finansējuma piemērošanu.

2.1.4. Vienreizējais maksājums

Kopsavilkums par instrumenta būtību

Vispārējās Regulas Nr. 1303/2013, 67.pants nosaka, ka vienreizējie maksājumi nepārsniedz 100 000 EUR no publiska ieguldījuma.

- Vienreizējā maksājuma pamatā ir ES fondu projekta ietvaros radītās rezultātu vienības jeb faktiski notikušas darbības, nevis faktiskas izmaksas;
- sadarbības iestāde neveic izmaksu dokumentu pārbaudi. Tā kā pastāv risks nesasniegt vajadzīgos rādītājus, vienreizējais maksājums ir ierobežots un tam nepiemēro proporcionalitātes principu, lai saņemtu šo maksājumu vienmēr ir jāsasniedz plānotais rezultāts.

EK vienkāršoto izmaksu vadlīnijas 4.daļa nosaka, ka finansējums tiek piešķirts tikai pēc projekta realizēšanas, kurā sasniegts viss mērķis. Piemēram, ņemot vērā AI parasto izmaksu uzskaiti, statistika datus, ka telpu noma, materiālu sagatavošana, pusdienu izmaksas u.c. 20 personu apmācībām kopā sastāda 2000 EUR. Lai saņemtu šo summu, iestādei, kura organizē apmācības, to beigās ir jāsasniedz mērķis - 20 apmācītas personas, ja tiek apmācītas 19 personas, finansējums netiks piešķirts, tomēr ja apmācāmo skaits tiek pārsniegts (piemēram, tiek apmācītas 22 personas) - finansējums tiek saņemts tikai par 20 personām.

Piemērojot vienreizējo maksājumu var noteikt papildu nosacījumus, paredzot gadījumus, kad no finansējuma saņēmēja/mērķgrupas dalībnieka neatkarīgu ārēju apstākļu dēļ, piemēram, mērķgrupas dalībnieka slimība, konkrētais rezultāts var netikt sasniegts.

2.2. Atšķirības vienkāršoto izmaksu piemērošanā starp 2007.-2013. gada un 2014.-2020. gada plānošanas periodiem

EK vienkāršoto izmaksu vadlīnijās ir salīdzināti 2007.-2013. un 2014.-2020.gada plānošanas periodu vienkāršoto izmaksu piemērošanas noteikumi un tiem atbilstošās EK regulas. Tabulā Nr. 2.1 ir sniegts EK vienkāršoto izmaksu vadlīnijās izvērtētais izmaksu piemērošanas salīdzinājums, kas papildināts ar izvērtējuma laikā identificētajām atšķirībām Latvijā.

Tabula Nr. 2.1 Atšķirības vienkāršoto izmaksu piemērošanā starp 2007.-2013. gada un 2014.-2020. gada plānošanas periodiem Latvijā

Salīdzinājamais kritērijs	2007.-2013.	2014.-2020.
Fondi, kuros izmanto vienkāršotās izmaksas	ESF un ERAF	5 ESI fondi (ESF, ERAF, KF, ELFLA, EJZF)
Aprēķināšanas metodes	<i>Ex ante</i> aprēķins, kura pamatā ir taisnīga, godīga un pārbaudāma metode.	<i>Ex ante</i> aprēķins, kura pamatā ir taisnīga, godīga un pārbaudāma metode. Papildu aprēķinu metodes: -Izmantot jau esošās ES projektu aprēķinu metodes līdzīgām aktivitātēm un saņēmējiem. -Izmantot valstī jau esošās projektu aprēķinu metodes līdzīgām aktivitātēm un saņēmējiem.
Atbalsta veidi, kuriem izmantojamās vienkāršotās izmaksas		Granti un atmaksājamā palīdzība
Izmantojamība	Gadījumā, ja projektā ir granti, iespējams izmantot vienkāršotās izmaksas.	ESF projektiem zem 50 000 EUR vienkāršotās izmaksas ir jāizmanto obligāti, izņemot valsts atbalsta gadījumā.

Vienotās likmes metodes izmantošana	Vienotās likmes izmaksu metode tika pielietota tikai netiešo izmaksu aprēķināšanai.	- ESF projektu ietvaros var izmantot vienotu likmi, kas ir 40% no tiešajām attiecināmajām personāla izmaksām citu attiecināmo izdevumu segšanai, neveicot aprēķinu piemērojamās likmes noteikšanai.
Vienotās likmes metodika netiešajām izmaksām	Fiksēts kompensējamo netiešo izmaksu apjoms līdz 20% no tiešajām izmaksām.	-Vienotā likme līdz 15% no atbilstīgajām tiešajām personāla izmaksām (bez papildu aprēķina metodikas) -Vienotā likme līdz 25% no atbilstīgajām tiešajām izmaksām, ja likme ir noteikta atsevišķā metodoloģijā - ESF projektiem līdz 40% no atlikušajām atbilstīgajām tiešajām personāla izmaksām (bez papildu aprēķina metodikas) -Vienotā likme, ko piemēro atbilstīgajām tiešajām izmaksām, pamatojoties uz pašreizējām metodēm un atbilstošajām likmēm, kas citos ES politikas virzienos piemērojamas līdzīga veida darbībai un atbalsta saņēmējam
Vienreizējais maksājums	Vienreizējais maksājums nepārsniedz 50 000 EUR.	Vienreizējais maksājums nepārsniedz 100 000 EUR no publiska ieguldījuma
Vienības izmaksas	Tika izstrādāta metodika nosakot attiecināmo izmaksu vienības, kurām iespējams piemērot vienības izmaksas	Īpaša vienības izmaksu aprēķināšanas metode no iepriekš noteiktām attiecināmajām izmaksām.

2.3. Valsts atbalsts

Valsts atbalstu regulē Komerccarbības atbalsta kontroles likums, kura mērķis ir nodrošināt komercdarbības atbalsta īstenošanas tiesiskumu, noteikt Latvijas nacionālās kontroles kompetences un procedūras komercdarbības atbalsta jomā. Likums nosaka arī finanšu uzskaites prasības valsts un pašvaldību institūcijām, piešķirot finansiālo atbalstu komercsabiedrībām.

No visiem 139 SAM pasākumiem provizoriski lielākā daļa nekvalificēsies kā valsts atbalsts Līguma par ES darbību 107.panta 1.daļas izpratnē un šajos SAM būs iespējams piemērot vienkāršoto izmaksu pieeju. Gadījumā, ja, izstrādājot SAM, tiek secināts, ka pasākums kvalificējas kā valsts atbalsts, vienkāršoto izmaksu pieeju izmantot nebūs iespējams, izņemot, ja valsts atbalsts tiek sniegts saskaņā ar de minimis regulām (skatīt tālāk).

Zemāk norādītie SAM tabulā Nr.2.2. neietver visus SAM, kuros tiks sniegts valsts atbalsts; tabula ir ilustratīva.

Vienā SAM var būt arī vairāki atbalsta saņēmēju līmeņi; katram līmenim valsts atbalsta esamība tiek vērtēta atsevišķi. Ja kādā no līmeņiem tiek konstatēta valsts atbalsta esamība, vienkāršoto izmaksu pieeju attiecīgajā līmenī piemērot nav iespējams.

Tabula Nr. 2.2 SAM, kuru pasākumiem tiks piemērots valsts atbalsts.

SAM Nr.	Specifiskais atbalsta mērķis
1.1.1.	Palielināt Latvijas zinātnisko institūciju pētniecisko un inovatīvo kapacitāti un spēju piesaistīt ārējo finansējumu, ieguldot cilvēkresursos.
1.2.1.	Veicināt privātā sektora investīcijas P&A.
2.1.1.	Uzlabot elektroniskās sakaru infrastruktūras pieejamību lauku teritorijās.
3.3.1.	Palielināt privāto investīciju apjomu reģionos, veicot ieguldījumus uzņēmējdarbības attīstībai atbilstoši pašvaldību attīstības programmās noteiktajam.
5.2.1.	Veicināt dažāda veida atkritumu atkārtotu izmantošanu, pārstrādi un reģenerāciju.
5.5.1.	Veicināt reģionālo attīstību, sekmējot nozīmīga kultūras un dabas mantojuma saglabāšanu un ar to saistīto pakalpojumu ilgtspējīgu attīstību.
5.6.1.	Veicināt Rīgas pilsētas revitalizāciju, nodrošinot teritorijas efektīvu sociālekonomisko izmantošanu.
5.6.2.	Teritoriju revitalizācija, reģenerējot degradētās teritorijas atbilstoši pašvaldību integrētajām attīstības programmām.
6.1.2.	Veicināt drošību un vides prasību ievērošanu starptautiskajā lidostā "Rīga".
7.2.1.	Palielināt nodarbinātībā, izglītībā vai apmācībā neiesaistītu jauniešu nodarbinātību un izglītības ieguvu Jauniešu garantijas ietvaros.
7.3.1.	Uzlabot darba drošību, it īpaši bīstamo nozaru uzņēmumos.
8.3.1.	Attīstīt kompetenču pieejā balstītu vispārējās izglītības saturu.
9.1.1.	Palielināt nelabvēlīgākā situācijā esošu bezdarbnieku iekļaušanos darba tirgū.

Valsts atbalsta nosacījumi attiecas uz komercsabiedrībām Komerccarbības atbalsta kontroles likuma 1.panta (2) daļas 5) punkta izpratnē, tajā skaitā arī uz valsts vai pašvaldības kontrolē esošām kapitālsabiedrībām. Turpmāk tekstā tiek lietoti abi termini: valsts atbalsts un komercdarbības atbalsts, kas nozīmē vienu un to pašu.

Komerccarbības atbalsts var tikt piešķirts kā tiešie maksājumi no valsts vai pašvaldības budžeta (subsīdijas), nodokļu vai sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu jomā veiktie pasākumi, valsts vai pašvaldības galvojums, kredītu procentu likmju subsidēšana, valsts vai pašvaldības pilnīga vai daļēja atteikšanās no dividendēm tās kontrolē esošajās kapitālsabiedrībās, valsts vai pašvaldības ieguldījums kapitālsabiedrībā, parādu norakstīšana, preferenciālo likmju noteikšana valsts kapitālsabiedrību sniegtajiem pakalpojumiem, nekustamā īpašuma pārdošana vai iznomāšana par cenu, kas ir zemāka par tā tirgus vērtību, vai pirkšana vai nomāšana par cenu, kas ir augstāka par tā tirgus vērtību, kā arī cita

finansiālā palīdzība, ko piešķir no valsts vai pašvaldību līdzekļiem, pār kuriem valsts vai pašvaldības institūcijām ir kontrolējoša ietekme.

Lai kādu pasākumu varētu klasificēt kā komercdarbības atbalstu, vienlaikus jāizpildās šādiem četriem kritērijiem (Komercdarbības atbalsta kontroles likuma 5.pants):

1. **finansiālo palīdzību tieši vai pastarpināti sniedz no valsts, pašvaldības vai Eiropas Savienības līdzekļiem.** Izvērtējot, vai konkrētais pasākums ir atzīstams par komercdarbības atbalstu vai nē, galvenā uzmanība ir jāpievērš nevis institūcijai, kas sniedz finansējumu, bet gan finansēšanas avotam. Tātad jābūt iesaistītiem Eiropas Savienības līdzekļiem vai valsts, vai pašvaldību budžeta līdzekļiem, kas var izpausties kā budžeta asignējumi vai kā budžeta ieņēmumu samazinājums, piem., nodokļu atvieglojumi.
2. **komercsabiedrība, kas saņēmusi finansiālo palīdzību, iegūst ekonomiskas priekšrocības, kādas tā nevarētu iegūt, ja atbalsts netiktu sniegts.** Piemēram, komercsabiedrība iegādājas valsts īpašumā esošu zemi zem tirgus vērtības vai arī pārdod valstij zemi par cenu, kas ir virs tirgus vērtības, komercsabiedrība maksā mazākus nodokļus, nekā vispārēji tas ir noteikts u.tml.
3. **finansiālā palīdzība neattiecas uz visām komercsabiedrībām vienādi, bet ir paredzēta komercsabiedrībām atkarībā no to lieluma, darbības veida vai atrašanās vietas, kā arī citiem diferencējošiem kritērijiem vai arī ir paredzēta tikai konkrētai komercsabiedrībai.** Selektīvie komercdarbības atbalsta pasākumi ir jāatšķir no atbalsta pasākumiem ar vispārēju raksturu, t.i., pasākumiem, kas automātiski attiecas uz visām valstī esošām komercsabiedrībām neatkarīgi no to darbības sfēras, atrašanās vietas, lieluma utt..
4. **finansiālā palīdzība ietekmē konkurenci Eiropas Savienības iekšējā tirgū.** Atbalsta pasākumi tiek uzskatīti par atbalstu tikai tad, ja tie attiecas uz tirgu, kurā pastāv tirdzniecība starp dalībvalstīm. Respektīvi, saskaņā ar Eiropas Savienības tiesas un Pirmās instances praksi tirdzniecības ietekmēšanas priekšnoteikums ir izpildīts, ja komercsabiedrība, kurai ir sniegtas priekšrocības, veic saimniecisku darbību, kas ir tirdzniecības starp dalībvalstīm priekšmets. Jāatzīmē, ka minimālā apmēra atbalsts (tā sauktais “de minimis” atbalsts) nerada ievērojamu ietekmi uz konkurenci starp dalībvalstīm.

Ja kaut viens no šiem četriem kritērijiem neizpildās, tad saņemtais finansējums netiek uzskatīts par valsts atbalstu.

AI, sagatavojot MK noteikumus SAM pasākuma ieviešanai, izvērtē piemērojamo valsts atbalsta regulējumu, ko saskaņo ar Finanšu ministrijas Komercedarbības atbalsta kontroles departamentu atbilstoši Komercedarbības atbalsta kontroles likuma 10.pantam.

“De minimis” valsts atbalsta regulējums (regulas skatīt zemāk) nosaka to maksimālā atbalsta sliekšni, kas nedrīkst tikt pārsniegts 3 gadu periodā. **Vienkāršoto izmaksu izmantošanu “de minimis” regulējums neierobežo**, izņemot, ja plānots de minimis atbalstu kumulēt ar valsts atbalstu attiecībā uz vienām un tām pašām attiecināmajām izmaksām vai valsts atbalstu tam pašam riska finansējuma pasākumam, lai novērtētu, lai šīs kumulācijas rezultātā netiktu pārsniegta attiecīgā maksimālā atbalsta intensitāte vai atbalsta summa, kāda konkrētā gadījuma īpašajiem apstākļiem noteikta EK regulā Nr. 651/2014 (ar ko noteiktas atbalsta kategorijas atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma 107. un 108. pantu) vai Eiropas Komisijas lēmumā.

„De minimis” valsts atbalsta regulējumu nosaka sekojošas EK regulas:

- regula Nr. 360/2012 par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. panta piemērošanu de minimis atbalstam, ko piešķir uzņēmumiem, kuri sniedz pakalpojumus ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi;
- regula Nr. 717/2014 par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. panta piemērošanu de minimis atbalstam zvejniecības un akvakultūras nozarē;
- regula Nr. 1408/2013 par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. panta piemērošanu de minimis atbalstam lauksaimniecības nozarē;
- Regula Nr.1407/2013 par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. panta piemērošanu de minimis atbalstam.

Citu valsts atbalsta veidu regulējums (kas nav de minimis) nosaka, ka attiecināmās izmaksas ir jāpamato ar skaidriem, konkrētiem un aktuāliem dokumentāriem pierādījumiem. Projekta uzskaitē ir jāsniedz pierādījumi, ka projekta attiecināmās izmaksas ir atbilstošas attiecīgajam valsts atbalsta regulējumam, līdz ar to vienkāršoto izmaksu metodes kļūst neefektīvas, jo paralēli ir nepieciešams veikt faktisko izmaksu uzskaiti valsts atbalsta kontrolei. Valsts atbalstu regulējošajos dokumentos katram valsts atbalsta mērķim ir identificētas attiecināmās izmaksas, kas atšķiras no ES fondu regulu un to vadlīniju noteikumiem. Tas **būtiski ierobežo vienkāršoto izmaksu metožu izmantošanu projektos ar valsts atbalstu**, jo tās izmaksas, kas valsts atbalsta projektiem nav attiecināmas, attiecīgi nav attiecināmas arī ES fondu projektiem ar valsts atbalstu. Valsts atbalsta attiecināmo izmaksu noteikumi par atbalstāmajām izmaksām nosaka izmaksu kategorijas, kas ir tiešās izmaksas, tāpēc netiešo izmaksu vienotās likmes izmantošana nav aktuāla.

3. VIENKĀRŠOTO IZMAKSU IZVĒRTĒJUMS 2007.-2013. GADA PLĀNOŠANAS PERIODĀ

Šajā sadaļā sniegts pārskats par iepriekšējā perioda pieredzi vienkāršoto izmaksu piemērošanā ES projektos. Izvērtēta gan pielietotā metodika, gan tās novērtējums, ko veikušas ES fondu atbildīgās un sadarbības iestādes. Uz novērtējuma pamata sagatavota SVID analīze un noteikti vēlami soļi metožu tālākai attīstīšanai. Identificētas jomas un konkrēti priekšlikumi metodiku attīstīšanai un izmantošanai 2014.-2020. gada plānošanas periodā.

3.1. Iepriekš veiktais „SAFEGE Baltija” vienkāršoto izmaksu izmantošanas izvērtējums

Lai izvērtētu iepriekšējā plānošanas perioda ES Kohēzijas politikas fondu vadības un kontroles sistēmas efektivitāti un ES fondu administrēšanu nākamajā plānošanas periodā, uzņēmums SIA „SAFEGE Baltija” 2013. gadā Finanšu ministrijas uzdevumā izstrādāja izvērtējuma ziņojumu „Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda ieviešanas sistēmas efektivizācijas iespēju izvērtējums”. Izvērtējuma ziņojumā tika analizēta iepriekšējā plānošanas perioda Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda ieviešanas sistēma, lai izstrādātu priekšlikumus efektīvākas ES fondu sistēmas izveidei nākamajā plānošanas periodā. Tika secināts, ka nākamajā plānošanas periodā dalībvalstīm ir dota lielāka rīcības brīvība attiecībā uz vienkāršoto likmju piemērošanu. Dalībvalstīm ir iespēja izvēlēties, vai likmes piemērot uz vēsturisko datu bāzes, vai izstrādāt/precizēt savas metodikas, vai arī izmantot Vispārējā regulā un īpašajos fondu noteikumos piedāvātās iespējas.

Viens no izvērtējuma uzdevumiem bija izvērtēt un sniegt priekšlikumus jomām, kurās būtu efektīvi un lietderīgi piemērot vienkāršotās izmaksas. Izvērtējumā tika identificētas šādas jomas, kurās būtu efektīvi un lietderīgi plašāk piemērot vienkāršotās izmaksas:

- Izglītības jomā: pētniecībā, apmācību programmu izstrādē, pasākumu organizēšanā (veiktā izvērtējuma kontekstā pie izglītības jomas nosacīti pieskaitāmas apmācību programmas jebkurā nozarē, jo to galvenais mērķis ir izglītēt auditoriju un sniegt zināšanas).
- Uzņēmējdarbības, tūrisma un kultūras jomā: līdzdalība izstādēs, komandējumos un konferencēs.¹

Šo jomu pozitīvos aspektus un riskus skatīt tabulā Nr. 3.1.

¹ Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda ieviešanas sistēmas efektivizācijas iespēju izvērtējums.
Autors: SIA "SAFEGE Baltija"

Tabula Nr. 3.1 Vienkāršoto izmaksu ieviešanas jomu pozitīvie aspekti un riski

Joma		Pozitīvie aspekti	Riski
Izglītība un zinātne	Pētniecības projekti.	Iespēja turpināt izmantot vienoto likmju piemērošanas praksi, kas piemērota līdzīga veida darbībai un atbalsta saņēmējam citās programmās. Institūcijās uzkrāti rezultāti par pētnieku un zinātnieku darba apmaksu.	Ir konstatētas situācijas, ka aprēķinātā vienotā likme pilnībā nesedz zinātniskās vai pētnieciskās iestādes netiešās izmaksas komandējuma izdevumu apmaksāšanas procedūrās.
	Apmācību programmu izstrāde, semināru/konferenču organizēšana.	Zemas kontroles izmaksas un zema krāpšanās iespējamība. Procesa caurspīdīgums. Viegli identificējams rezultāts.	Nozīmīga ārējo faktoru ietekme uz rezultātu. Iestāžu nevēlēšanās riskēt un pieņemt vienreizējā maksājuma pieeju.
	Līdzdalība konferencēs.	Ir uzkrāti dati par līdzdalības izmaksām dažādās valstīs.	Līdzdalības rezultāts nav viennozīmīgi definējams.
Uzņēmējdarbība, tūrisms, kultūra	Līdzdalība izstādēs, konferencēs.	Ir uzkrāti dati par līdzdalības izmaksām dažādās valstīs.	Līdzdalības rezultāts nav viennozīmīgi definējams.
	Komandējumu izdevumi.	Ir iepriekšēja pieredze komandējuma izdevumu apmaksāšanas procedūrās.	Necaurspīdīgums finansējuma izlietojumā.

SIA „SAFAGE Baltija” veiktajā izvērtējumā būvniecības un infrastruktūras attīstības joma netika norādīta kā joma, kurā būtu ieteicams piemērot vienkāršotās izmaksas, jo tiek uzskatīts, ka tajās nav iespējama procesu unifikācija, pastāv augstas kontroles izmaksas un augsts kļūdu vai krāpšanas risks.

Izvērtējumā tiek sniegti ieteikumi netiešo izmaksu vienoto likmi galvenokārt izmantot pētniecības un izglītības jomā, vienas vienības izmaksas – speciālistu stundas likmju, ceļojuma izmaksu noteikšanā u.c. kvantificējamu rezultātu vērtības noteikšanā, bet vienreizējos maksājumus pārsvarā izmantot dažādu pasākumu, apmācību organizēšanai un materiālu izdošanai.

Izstrādājot izvērtējuma ziņojumu un vienkāršoto izmaksu metodikas nākamajam periodam, tiks ņemti vērā šajā sadaļā analizētā vienkāršoto izmaksu izmantošanas izvērtējuma secinājumi un priekšlikumi. Taču, ņemot vērā, ka nākamajā periodā būs iespējams vienkāršotās likmes piemērot arī ERAF un KF projektos (iepriekšējā periodā tās bija iespējams piemērot tikai ESF projektiem), kuros pārsvarā ir būvniecības projekti, tiks izpētītas iespējas piemērot vienkāršotās likmes arī būvniecības projektos.

3.2. Ārvalstu pieredze vienkāršoto izmaksu piemērošanā

2007.-2013.gada plānošanas periodā vairākas Eiropas Savienības valstis plaši izmantoja vienkāršoto izmaksu veidus. Šajā nodaļā ir apkopota dažu valstu un atsevišķu reģionu pieredze vienkāršoto izmaksu

metožu izmantošanā ar mērķi identificēt veiksmīgi īstenotas idejas, kuras ir iespējams izmantot arī Latvijā, skatīt tabulā Nr. 3.2.

Tabula Nr. 3.2 Vienkāršoto izmaksu pielietošanas pieredze Eiropas Savienības valstīs 2007.-2013.gada plānošanas periodā

Vienotā likme (<i>flat rate</i>)	Vienības izmaksas (<i>unit cost</i>)	Vienreizējais maksājums (<i>lump sum</i>)
Itālija, Lombardijas reģions¹		
Metode piemērojama Projektos, kuros netiešās izmaksas no tiešajām izmaksām veido: 1) 15% standarta projektiem; 2) 9% mūžizglītības projektiem; 3) 4% izvērtējumu projektiem. Aprēķina metode Vēsturisko (2000.-2006. gada plānošanas perioda) projektu datu analīze, atdalot tiešās izmaksas no netiešajām.	Metode piemērojama Apmācību un nodarbinātības projektos vairāk nekā 40% no visām izmaksām tiek pamatotas ar vienības izmaksām. Aprēķina metode 1) Apmācībām - vēsturiskie dati (ESF 2000.-2006. un 2007.-2013. speciālām mūžizglītības apmācībām); 2) Nodarbinātība - vēsturisko un tirgus cenu pētīšana/ieguve, ņemot vērā līdzīgus projektus un līdzīgu aģentūru darbu; 3) Vidējās standarta likmes vienības izmaksas uz vienu apmācāmo (stundas- ja likme atkarīga no procesa, kopumā- ja likme atkarīga no iznākuma).	Metode piemērojama Bezdarbnieku apmācībām, kuri ilgstoši bijuši neaktīvi darba tirgū. Aprēķina metode Vēsturisko un tirgus cenu pētīšana/ieguve, ņemot vērā līdzīgus projektus un līdzīgu aģentūru darbu. Aprēķinu pamatā ir vidējās projekta izmaksas.
Itālija, Toskānas reģions²		
Metode piemērojama Vidēji netiešās izmaksas ir 10% - 20%. Izstrādātas likmju piemērošanas pieejas: 1) Obligātā izglītība, apmācības un augstākā tehniskā izglītība 12.95%; 2) Augstākā izglītība, profesionālā izglītība un mūžizglītība 9.52%. Aprēķina metode Aprēķinus veido, ņemot vērā tiešo un netiešo izmaksu vēsturisko datu analīzi	Metode piemērojama Vienības izmaksas izmanto : 1) Projektiem, kuri vērsti uz aktivitātes rezultātu un stundu darbu (apmācības); 2) Projektiem, kuros izdevumi vērsti uz apmācāmo skaitu un stundām (apmācību materiālu izstrāde, sagatavošana); 3) Vienības izmaksas tiek piemērotas arī grantu projektiem. Aprēķinu metode: Maksājuma aprēķinu pamatā ir notikušo apmācību stundu skaits un apmācāmo cilvēku skaits.	

¹ Informatīvs materiāls par Lombardijas reģiona pieredzi vienkāršoto izmaksu piemērošanā 2007-2013. gada plānošanas periodā: http://www.esf.ie/en/conferences_seminars.aspx

² http://www.crpm.org/pub/agenda/1917_ppt_gabriele_grondoni.pdf

Vienotā likme (<i>flat rate</i>)	Vienības izmaksas (<i>unit cost</i>)	Vienreizējais maksājums (<i>lump sum</i>)
Skotija ¹		
Metode piemērojama Likmes lielums atkarīgs no: 1) Projekta veida (augstāka % likme inovāciju projektiem, zemāka % likme apmācību projektiem); 2) Projekta budžeta apmēra (augstākas % likmes projektiem ar mazāku budžetu, zemākas - projektiem ar lielāku finansējumu); 3) Projekta īstenotāja (augstākas % likmes nevalstiskām organizācijām, zemākas - izglītības un valsts iestādēm); 4) Vienāds % vienādiem pasākumiem vienā darbības programmā: ▪ Netiešo izmaksu vienotā likme pret kopējām tiešajām izmaksām - minimums 7%; ▪ Netiešo izmaksu vienotā likme no tiešajām darbaspēka izmaksām- minimums 12% ; 5) Tika aprēķinātas likmes individuālam projektam; 6) Maksimālā piemērojamā likme netiešajām izmaksām ir 20%. Aprēķina metode Aprēķini pamatā ir vēsturiski statistikas dati valstiskā līmenī.	Metode piemērojama 1)Projektiem, kuros paredzēti granti; 2)Konsultāciju projektiem (izstrādāta specifiska likme, vienai konsultāciju reizei). Aprēķina metode Aprēķinu pamatā ir vēsturiski statistikas dati valstiskā līmenī. Atlīdzību aprēķina, ņemot vērā īstenoto pasākumu skaitu, kas reizināts ar vienības pašizmaksu.	Nebija pieejami publiski materiāli angļu valodā

3.2.1. Ārvalstu pieredze 2014.-2020.gada plānošanas perioda vienkāršoto izmaksu metodiku izstrādē

Lai izvērtētu ārvalstu pieeju nākošā plānošanas perioda metodiku izstrādē, elektroniski tika uzdoti atbilstoši jautājumi par vienkāršoto izmaksu metodikas izstrādes pieeju Lietuvas un Igaunijas Finanšu ministrijas atbildīgajām personām ES fondu jomā.

¹ <http://www.scotland.gov.uk/Resource/0043/00433568.pdf>

Lietuvas pieeja vienkāršoto izmaksu piemērošanā 2014.-2020.gada plānošanas periodam

Vienotā likme

2014.-2020.gada plānošanas periodā ministrijām dota iespēja izvēlēties starp trīs veidu metodēm:

- Vienota likme līdz 15% no atbilstīgajām tiešajām personāla izmaksām;
- ESF projektos atlikušo darbības atbilstīgo izdevumu segšanai var izmantot vienotu likmi, kas nepārsniedz 40% no atbilstīgajām tiešajām personāla izmaksām;
- vienības izmaksas, kas projektos piemērojamas balstoties uz valstī izstrādātu metodi.

Vismaz viena no metodēm ir nepieciešams pielietot obligāti.

Atbilstoši ārpakalpojuma apjomam vienotā likme var svārstīties. Nākošajam plānošanas periodam izstrādātā metodika paredz ārpakalpojumus attiecināt uz tiešajām izmaksām, piemēram ESF projektiem likmes iedalītas 3 intervālos:

- ārpakalpojuma apjoms ir līdz 60% no tiešajām projekta izmaksām;
- ārpakalpojuma apjoms projektā sastāda 60%-90% no tiešajām projekta izmaksām;
- ārpakalpojuma apjoms ir lielāks par 90% no tiešajām projekta izmaksām.

Ar ārpakalpojumu saprotot, ka attiecīgās darbības veic nevis pasūtītājs pat, bet pakalpojuma sniedzējs, piegādātājs uz līguma pamata.

Projekta vadības (administrācijas) izmaksas abos 2007.-2013. Un 2014.-2020.gada plānošanas periodos tiek uzskatītas, kā netiešās izmaksas.

Izmaksas personālam, kas iesaistīts administrācijas darbā projektam, ietver:

- algas;
- apmācību izmaksas;
- īres un aprīkojuma izmaksas;
- citas izmaksas, kas saistītas ar projekta administrēšanu.

Vienības izmaksas

Lietuvā izstrādā dokumenta „Pētījuma ziņojums vienības izmaksu noteikšanai un lietošana 2014.-2020.gada plānošanas perioda tehniskās palīdzības projektiem” aprakstīta vienības izmaksu pielietošanas veidi. Vēlams vienības izmaksas nākošajā plānošanas periodā balstīt uz iepriekšējā perioda projektu izmaksām.

Vienības izmaksu metodi iespējams pielietot:

- pieskaitāmajām izmaksām (pasta un kurjera izdevumi, IT aprīkojums, transporta ekspluatācija);

- komandējumiem- ceļojuma izmaksas tiek aprēķinātas pēc tirgus cenu izpētes lidojumiem visā ES no Lietuvas galvaspilsētas un atpakaļ. Dienas nauda tiek noteikta MK noteikumos katrai valstij atsevišķi;
- biroja telpu uzturēšanai un nomai;
- ierēdņu algām, kuri strādā ES tehniskās palīdzības projektos.

Igaunijas pieeja vienkāršoto izmaksu piemērošanā 2014.-2020.gada plānošanas periodam

Vienotā likme

Igaunijā 2007.-2013.gada plānošanas periodā netika izmantotas vienības izmaksas. 2014.-2020. Periodā plānots izmantot EK Regulā piedāvātās:

- vienota likme līdz 15% no atbilstīgajām tiešajām personāla izmaksām;
- ESF projektos atlikušo darbības atbilstīgo izdevumu segšanai var izmantot vienotu likmi, kas nepārsniedz 40% no atbilstīgajām tiešajām personāla izmaksām.

Izmantojot augstāk minētās likmes nav nepieciešamības atsevišķi izdalīt ārpakalpojumu, aprēķinu pamatā ir tikai attiecināmās tiešās personāla izmaksas. Taču izmantojot vienoto likmi līdz 25% , ārpakalpojumu būtu nepieciešams projekta īstenošanas laikā izdalīt atsevišķi. Igaunijas pārstāvji uzskata, ka tas ir sarežģīts darbs, kuram ir liels administratīvais slogs.

Lai rosinātu iestādes Igaunijā vairāk izmantot vienkāršotās izmaksas, valsts tiesību aktos noteikts, ka vispārējās izmaksas (elektrība, telefona izmaksas, apkure, u.c.) ir attiecināmās gadījumos kad tiek izmantotas vienkāršotās likmes. Projekta vadības izmaksas ir tiešās personāla izmaksas, bet daļa no projekta vadībā iesaistītajiem darbiniekiem tiek uzskatīti par administratīvo personālu.

Netiešajās izmaksās tiek iekļautas:

1. Vispārējās izmaksas:

- biroja izmaksas;
- pasta pakalpojumi;
- IT izmaksas (iekļaujot datoru nomu);
- apkope, elektrība, uzkopšana, apsardze, u.c.;
- iekšzemes komandējumiem tehniskās palīdzības projektu mērķiem.

2. Administratīvās izmaksas:

- grāmatvedība;

- nepieciešamie materiāli;
- vadības personāls;
- IT atbalsta personāls;
- cits atbalsta personāls.

Jāuzsver, ka Igaunijā administrācijas personāls tiek veidots saskaņā ar darba būtību nevis biznesa tēmu, lai izvairītos no situācijām, kad finansējuma saņēmējs varētu būt grāmatvedis.

Iepazīstoties ar šajā sadaļā minēto valstu pieredzi, tika identificēti vairāki piemēri, kurus var izmantot Latvijas vienkāršoto izmaksu metodikas izstrādē. Lietuvā izstrādātais vienības izmaksu aprēķins tiks ņemts par piemēru 2014.-2020.gada plānošanas perioda Latvijas vienības izmaksas metodikas izstrādē, identificējot līdzīgus izmaksu veidus un to pielietošanas pieeju. Tomēr sekojot Igaunijas piemēram un EK ieteikumam jāapsver iespējas projekta vadības izmaksas iekļaut tiešajās izmaksās.

3.3. Kopsavilkums par intervēšanas pieeju

Lai efektīvāk tiktu izvērtēta iepriekšējā perioda pieredze, laika posmā no 25.08. - 30.10.2014. tika veiktas intervijas ar ES fondu vadībā iesaistīto institūciju pārstāvjiem:

- Atbildīgās iestādes, kuras iepriekšējā periodā projektiem piemēroja vienkāršotās izmaksas: Finanšu ministrija, Labklājības ministrija, Izglītības un zinātnes ministrija, Valsts kanceleja.
- Atbildīgās iestādes, kuras iepriekšējā periodā projektos neizmantoja vienkāršotās izmaksas: Veselības ministrija, Tieslietu ministrija, Kultūras ministrija, Ekonomikas ministrija, Zemkopības ministrija, Satiksmes ministrija, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija.
- Sadarbības iestādes: Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra (arī kā ar finansējuma saņēmēju), Valsts reģionālās attīstības aģentūra, Nodarbinātības valsts aģentūra (arī kā ar finansējuma saņēmēju), Centrālā finanšu un līgumu aģentūra, Sabiedrības integrācijas fonds.

Intervijās tika pārrunāti šādi ar vienkāršoto likmju izmantošanu saistītie aspekti:

- Iepriekšējā perioda pieredze vienkāršoto izmaksu piemērošanā iestādēm, kurām tas bija aktuāli.
- Tika identificētas iepriekšējā plānošanas perioda problēmas vienkāršoto izmaksu piemērošanā, kuras radīja papildu izmaksas jau uzsāktajos projektos, kā arī likmes bieži neatbilda faktiskajām izmaksām.
- Ārvalstu prakses piemēri.

- Tika izteikti un pārrunāti priekšlikumi un rekomendācijas vienkāršoto izmaksu pielietošanai specifisko atbalsta mērķu darbībās (SAM) nākamajā periodā.

Galvenā intervijās iegūtā informācija par metodiku stiprajām pusēm, identificētajām nepilnībām, iespējamie draudi, kā arī piedāvātie problēmu risinājumi apkopoti SVID analīzē (skat. attēlus Nr. 1-3) Pilnu interviju jautājumu sarakstu skatīt pielikumā Nr.1.

3.4. Vienkāršoto likmju piemērošanas pieredze un iespējas uzlabojumiem

Balstoties uz tehniskās specifikācijas 2.1. punktu, šajā dokumenta sadaļā tika izvērtēta 2007.-2013. gada plānošanas perioda pieredze vienkāršoto izmaksu veikšanā un veikta SVID analīze, kā arī izstrādāti priekšlikumi identificēto trūkumu novēršanai un sistēmas pilnveidošanai 2014.-2020.gada plānošanas periodā.

3.4.1. Vienotās likmes pieredze un uzlabojumi

Iepriekšējais periods bija pirmais, kad tika ieviestas vienkāršoto likmju izmaksu metodes. Vienotā likme tika izmantota vairāk kā 300 projektos. Šo metodi netiešo izmaksu piemērošanā izmantoja NVA, VIAA un SIF, tāpēc arī šīs iestādes un to atbilstošās AI varēja sniegt salīdzinoši pamatotu viedokli par šīs metodes izmantošanu. Jāatgādina, ka iepriekšējā periodā vienkāršotās izmaksas bija iespējams piemērot tikai ESF projektos.

Kā galvenais ieguvums tika atzīts administratīvā sloga samazinājums finansējuma saņēmējam, jo ar dokumentiem nebija jāpamato katrs maksājums (SVID formu skatīt attēlā Nr.1).

Iepriekšējā periodā vienotās likmes metodikas un pielietošanas prakses galvenie trūkumi jeb vājās puses:

- daudzviet vienotās likmes tika ieviestas jau projektu īstenošanas procesā, kā rezultātā iepriekš radušās netiešās izmaksas nevarēja iekļaut vienotajā likmē, un vairākos gadījumos radās būtisks pārpalikums netiešo izmaksu budžeta pozīcijās;
- ārpakalpojumu proporcijas apjoma intervāla ietekme uz vienotās likmes lielumu neveicināja likmes izmantošanu:
 - ja ārpakalpojuma īpatsvars projektā pārsniedza 30%, tika veikta likmes korekcija 50% apmērā, kas neatbilst faktiskajām esošajām netiešajām izmaksām un ir nesamērīgi salīdzinot ar citu valstu pieredzi;
 - ja 80% - 100% projekta tiešo izmaksu tiek īstenotas ar ārpakalpojumu, projekta vadītāja darbs uz iepirkumiem un to ietvaros noslēgto līgumu vadību joprojām ir būtisks, taču vienotā likme tiek noteikta 0% apmērā.

- Daudzos projektos vienotās likmes apmērs būtiski neatbilda faktisko netiešo izmaksu apmēram: mazajiem projektiem vienotā likme bija nepietiekama netiešo izmaksu segšanai, bet lielajiem projektiem vienotā likme pārsniedza nepieciešamās netiešās izmaksas.
- Analizējot līdzīgas jomas un līdzīga finansējuma apjoma projektus var secināt, ka netiešās izmaksas projektos būtiski atšķiras. Lielo atšķirību rada katra projekta specifika tā saturā, kas pieprasa dažādu projekta vadītāja un koordinējošā sastāva iesaisti projekta mērķu sasniegšanā.

Attēls Nr.1 Vienotās likmes SVID analīze

S Stiprās puses	V Vājās puses
Iepriekšējais periods 1. Tiek augsti vērtēts radītais darba apjoma samazinājums ES fondu kontrolējošām iestādēm. 2. Vienkāršota dokumentu uzskaitē un projekta grāmatvedības vešana finansējuma saņēmējam.	Iepriekšējais periods 1. Likmes bieži neatbilda reālajām izmaksām. 2. Noteikumi par ārpakalpojumu īpatsvara sliekšņiem neveicināja likmes izmantošanu; 3. Nav pilnībā skaidra un viennozīmīgi interpretējama ārpakalpojuma definīcija (piemēram, speciālisti, kas strādā uz uzņēmuma līguma pamata); 4. Nav pilnībā skaidra un viennozīmīgi interpretējama administratīvo darbu un projekta vadības definīcija (piemēram, līdzīgu darbu veikšana var tikt iekļauta kā tiešajās tā arī netiešajās projekta izmaksās); 5. Ja projekta laikā mainījās tiešās izmaksas, bija jākorrigē arī netiešās izmaksas.
I Iespējas	D Draudi
Jaunais periods 1. Jaunajā metodikā novērst iepriekšējā perioda vājās puses; 2. Flat-rate likmes izmantošana arī ERAF/KF projektos (t.sk. būvniecība); 3. Uzlabojot metodiku, jāpievērš uzmanība esošiem SAM, lai nodrošinātu metodiku atbilstību tiem; 4. Iespējams netiešajām izmaksām izmantot likmi līdz 15% no atbilstīgajām tiešajām personāla izmaksām (bez aprēķina metodikas); 5. ESF projektiem atlikušo tiešo darbības atbilstīgo izmaksu segšanai varēs izmantot vienotu likmi, kas nepārsniedz 40%;	Jaunais periods 1. Vēsturisko datu pieejamība un kvalitāte; 2. Faktiskās izmaksas atšķirsies no plānotajām (ja izstrādāta vispārīga likme, ņemot vērā pārāk atšķirīgu projektu izlašu analīzi); 3. Izstrādājot metodiku, nav skaidri zināmas SAM aktivitātes un to izmaksu veidi. 4. Nav vienotas izpratnes un skaidru standartu par vienkāršoto izmaksu uzskaiti iestāžu grāmatvedībā, kā rezultātā var tikt nesasniegts potenciālais ieguvums.

Iepriekšējā periodā vienotās likmes metodikas¹, kas tika sagatavota, balstoties uz SIA Ernst & Young Baltic veikto pētījumu², izmantošana bija ierobežota, SVID minēto vājo pušu dēļ (skatīt attēlu nr.1).

Iepriekšējā metodikā vienotās likmes apmērs bija atkarīgs no 3 dimensijām:

1. Finansējuma saņēmēja veids;
2. Projekta finansējuma apjoma intervāls;
3. Ārpakalpojuma proporcijas intervāls.

Atbilstoši šīm dimensijām vienotā likme svārstījās no 0% (projektiem, kuros ārpakalpojumu īpatsvars pret tiešajām izmaksām pārsniedza 80%) līdz 20% (maziem projektiem, kurus īsteno izglītības

¹ Finanšu ministrijas izstrādātā metodika Nr.12.5. "Metodika par netiešo izmaksu nemainīgās likmes plānošanu un piemērošanu", MK noteikumi Nr.419 (IX sadaļa).

² Netiešo izmaksu nemainīgās likmes aprēķina metodika Eiropas Sociālā fonda līdzfinansētiem projektiem ES fondu 2007.-2013.gada plānošanas periodā. Autors: SIA Ernst & Young Baltic.

institūcijas). Finansējuma saņēmēja veida un projekta finansējuma apjoma dimensiju ietekme uz netiešo izmaksu vienotās likmes lielumu tika noteikta, izmantojot statistisko analīzi 163 projektu lielai datu kopai, bet ārpakalpojuma proporcijas ietekme tika noteikta saskaņā ar 26 projektu datu statistisko analīzi. Nosakot vienotās likmes apmēru, tika piedāvāts kā papildu dimensiju pielietot arī aktivitātes tipu, bet, ņemot vērā mazo projektu datu kopu un apstākli, ka vienā projektā ir vairāki aktivitāšu tipi, šī dimensija vienotās likmes noteikšanā netika izmantota.

Izvērtējot iepriekšējā perioda metodikas veidošanas pieredzi un atsauksmes no AI un SI, var secināt, ka iemesli vienotās likmes neatbilstībai faktiskajām izmaksām, varētu būt šādi:

1. Statistiskā izlase bija pārāk maza, tāpēc piedāvātās likmes pārāk vispārīgas;
2. Netika piemērota papildu dimensija projektu tips, tāpēc visa veida ESF projektiem tika piemērota vienāda likme;
3. Nav pilnībā skaidra un viennozīmīgi interpretējamas tādas būtiskas izmaksu pozīcijas kā ārpakalpojums un projekta vadība, kas ir būtiskas nosakot tiešo un netiešo izmaksu sadalījumu, kā arī nosakot vienkāršoto izmaksu metodi un to apmēru.
4. Projektiem ar ārpakalpojuma īpatsvaru virs 80% arī ir nepieciešams attiecināt netiešās izmaksas projekta koordinēšanas darbu veikšanai. Pie tam, likmes atkarībai no ārpakalpojuma īpatsvara bija tikai 3 soļi, kas ir par maz.

Lai jaunā metodika būtu efektīvi piemērojama, to izstrādājot, ir jāņem vērā šie identificētie iemesli.

Papildu apstākļi, kurš maina vienotās likmes piemērošanas noteikumus, ir iespēja tos piemērot ne tikai ESF, bet arī ERAF un KF projektiem. Īpaši tas izceļ nepieciešamību izvērtēt projektu tipu jeb jomu, jo tiek izvirzīta hipotēze, ka netiešo izmaksu īpatsvars būtiski atšķiras, piemēram, būvniecības projektiem, vai apmācībām.

Identificējot iepriekšējās metodikas vājās puses, to iemeslus un ņemot vērā jaunus apstākļus, vienotās likmes metodikas aprēķinā būtu jāveic šādi uzlabojumi:

- Jāievieš jauna dimensija „Projekta joma”, kas varētu aizstāt iepriekš izmantoto dimensiju „Finansējuma saņēmēja veids”, jo pēc būtības brīvā tirgū visiem finansējuma saņēmējiem, ja tie īsteno līdzīgus projektus, būtu jābūt līdzīgām netiešajām izmaksām. Dimensijas „Projekta joma” ieviešana risinātu situāciju, ka jaunajā periodā vienkāršotās izmaksas varēs noteikt dažāda veida projektiem (ERAF un KF projektiem);
- Jāprecizē projekta būtisko izmaksu pozīciju, kā arī tiešo un netiešo izmaksu definīcijas.
- Jāpalielina projektu finanšu datu kopa, lai datu statistiskās analīzes aprēķinus varētu veikt katrā no dimensijām;
- Jāievieš dinamiskāka vienotās likmes proporcija atkarībā no ārpakalpojuma izmantošanas īpatsvara projektā;

- Jāveic finansējuma apjoma intervāla pārskatīšana, ņemot vērā metožu plašāku pielietojumu ERAF un KF projektiem.

Ņemot vērā šos uzlabojumus, vienotās likmes lieluma noteikšanai būtu jāizmanto šādas 3 dimensijas:

- 1) projekta joma;
- 2) projekta finansējuma apjoma intervāls;
- 3) projekta ārpakalpojuma proporcijas intervāls.

Turpmāk katra dimensija aprakstīta detalizētāk, identificējot iepriekšējo regulējumu un piedāvājot jaunu alternatīvu pieeju. Jaunais dimensiju intervālu piedāvājums projektu datu analīzes gaitā var tikt mainīts, jo mērķis ir izstrādāt pēc iespējas vienkāršāku metodi, to lieki nesarežģījot.

Projekta joma

Izvērtējot jaunā plānošanas perioda SAM aktivitātes, tika identificētas 7 projektu jomas, kurās pēc būtības atšķiras tiešo izmaksu objekts un izmaksu struktūra. Tiek pieņemts, ka arī netiešo izmaksu proporcija pret tiešajām izmaksām pa projektu jomām ir atšķirīga. Tāpēc, veicot vienotās likmes noteikšanu, katru projektu jomu ir nepieciešams izvērtēt atsevišķi.

Projektu jomas detalizēti ir aprakstītas šī dokumenta 4.2. sadaļā.

Projekta jomas ir noteiktas indikatīvi, lai palīdzētu identificēt piemērotāko vienkāršoto izmaksu metodi. Projektu jomas iedalījums AI neuzliek nekādus ierobežojumus.

Projekta finansējuma apjoma intervāls

Iepriekšējā perioda metodikā dimensijai „Projekta finansējuma apjoma intervāls” tika izdalīti 4 soļi, kas atkarīgi no tiešo attiecināmo izmaksu apjoma:

1. Mazāk par 14 229 EUR (10 000 LVL)
2. No 14 230 EUR līdz 142 287 EUR (10 001 LVL – 100 000 LVL)
3. No 142 288 EUR līdz 1 422 872 EUR (100 001 LVL – 1 000 000 LVL)
4. Vairāk par 1 422 873 EUR (1 000 000 LVL).

Nākamajā periodā projektos tiek piedāvāts izmantot standarta vienotās likmes, ar kurām netiešo izmaksu apjoms tiek aprēķināts kā fiksēta likme no tiešajā personāla izmaksām. Netiešo izmaksu rašanās ir tieši saistīta ar tiešo personāla izmaksu apjomu bez summas ierobežojuma, tāpēc visiem finansējuma apjomiem vienotā likme var būt viena. Līdz ar to, nav nepieciešams izdalīt finansējuma apjoma soļus.

Projekta svarīgo terminu definīcijas

Piedāvājam projektu būtisko izmaksu pozīciju, kā arī tiešo un netiešo izmaksu definīcijas pēc iespējas tuvināt EK piedāvātajām definīcijām, kas aprakstītas EK vienkāršoto izmaksu vadlīnijās. Projekta svarīgo terminu definīciju skatīt Tabulā Nr. 3.3.

Tabula Nr. 3.3 Terminu definīcijas

Izmantotais termins	Definīcija
Projekta tiešās attiecināmās izmaksas	Izmaksas, kuras ir tieši saistītas ar projekta darbību īstenošanu un nepieciešamas projekta rezultātu sasniegšanai, un šī saistība ir skaidri saprotama un pierādāma (piemēram, darba laika uzskaites sistēmā) un ir saskaņā ar "Vadlīnijām attiecināmo un neattiecināmo izmaksu noteikšanai 2014.2020.gada plānošanas periodā". Projekta tiešās attiecināmās izmaksas ir projekta īstenošanas personāla un projekta vadības personāla izmaksas, mērķa grupas nodrošinājuma izmaksas, informācijas sistēmu izstrādes, ieviešanas un kvalitātes kontroles izmaksas, būvniecības izmaksas u.c.
Projekta netiešās attiecināmās izmaksas	Projekta attiecināmās izmaksas, kas nav tieši saistītas ar projekta rezultātu sasniegšanu, bet atbalsta un nodrošina atbilstošus apstākļus projekta darbību īstenošanai. Tās ir FS administratīvās izmaksas, kuras ir nepieciešamas FS ikdienas darbības nodrošināšanai, lai iestāde varētu darboties, un kuras nav tieši saistītas ar projekta realizēšanu, piemēram, telpu un iekārtu izmantošanas izmaksas, komunālie un sakaru pakalpojumi, iestādes vadības un atbalsta struktūrvienību izmaksas.
Projekta tiešās attiecināmās personāla izmaksas	Tiešās attiecināmās personāla izmaksas sastāv no projekta īstenošanas personāla izmaksām un projekta vadības personāla izmaksām. Tās ir atlīdzības izmaksas, kas rodas, noslēdzot darba līgumu starp darba devēju un darba ņēmēju. Tiešās personāla izmaksas ietver darbinieka algu, valsts likumdošanā noteiktās piemaksas un nodokļus. Komandējumu izmaksas, pabalsti vai algas, ko izmaksā par labu projekta mērķa grupai, dalībniekiem ESF projektu darbībās (stipendijas apmācību projektos studentiem, pabalsti bezdarbniekiem u.c.) nav tiešās personāla izmaksas. Uz projekta tiešajām personāla izmaksām var attiecināt tos darbiniekus, kas noteiktā laika posmā (min 1 mēnesis) vismaz 30% no sava darba laika strādā uz projektu, un tas ir uzrādīts darba laika uzskaites dokumentācijā.
Projekta vadības personāla izmaksas	Projekta vadības izmaksas ir daļa no tiešajām attiecināmajām personāla izmaksām. Tās ir personāla izmaksas par projekta ietvaros veicamo darbību plānošanu, koordinēšanu un kontroli, tajā skaitā arī izmaksas par projekta dokumentācijas nodrošināšanu atbilstoši ES un nacionāla līmeņa tiesību aktos noteiktajām prasībām. Projekta iepirkumu organizēšanas un kontroles izmaksas. Visbiežāk projektu vadībā tiek iesaistīts projektu vadītājs, projektu vadītāja asistents, iepirkuma speciālists, grāmatvedis un dažos gadījumos arī būvexperts.

Izmantotais termins	Definīcija
	Ja šie cilvēki noteiktā laika posmā (min 1 mēnesis) vismaz 30% no sava darba laika strādā uz projektu, un tas ir uzrādīts darba laika uzskaites dokumentācijā, ir uzskatāms par projekta vadības izmaksu sastāvdaļu.
Ārpakalpojums	Ārpakalpojums ir tādu projekta aktivitāšu ietvaros esošo darbību īstenošana, ko veic fiziska vai juridiska persona, kas nav FS vai FS sadarbības partneris

Piedāvātās definīcijas maina MK noteikumu Nr.419 šī brīža noteikto kārtību tiešo un netiešo izmaksu sadalījumā.

MK noteikumu Nr.419 48.punkts nosaka, ka projekta netiešās izmaksas ir “izmaksas, kas radušās Eiropas Sociālā fonda līdzfinansētajā projektā un kas nav tieši saistītas vai ko nevar tieši saistīt ar attiecīgā finansējuma saņēmēja pamatdarbību, bet kuras paredzētas projekta administratīvās darbības nodrošināšanai.”

MK noteikumu Nr.419 53.punktā netiešās izmaksas tiek precīzi definētas:

“53. Netiešās izmaksas ir:

- 53.1. projekta vadības personāla atlīdzības izmaksas;
- 53.2. darba vietas aprīkojuma īres izmaksas;
- 53.3. transporta izmaksas (maksa par degvielu, transportlīdzekļa noma, transporta pakalpojumu pirkšana, sabiedriskā transporta izmantošana);
- 53.4. telpu īres un nomas izmaksas;
- 53.5. telpu apsaimniekošanas izmaksas (apkure, elektrība, apsaimniekošanas pakalpojumi, ūdensapgāde);
- 53.6. biroja un kancelejas preču izmaksas;
- 53.7. interneta, pasta pakalpojumu un telekomunikāciju izmaksas;
- 53.8. komandējuma vai darba brauciena izmaksas;”

Izvērtējot iepriekšējā perioda pieredzi, analizējot EK vienkāršoto izmaksu vadlīnijas un EK piedāvāto standarta vienotās likmes piedāvājumu tiek secināts, ka projekta vadības izmaksas, kas ir skaidri sasaistāmas ar projekta darbību, ir jāuzskata par projekta tiešajām izmaksām. Par tādām arī jāuzskata projekta komandējumu izmaksas, kas izlietotas projektā veicamo darbību un noteikto mērķu realizācijai.

Šādā piedāvājumā EK piedāvātā standarta metode projekta netiešo izmaksu noteikšanai ar vienoto likmi 15% no tiešajām personāla izmaksām, ir daudz loģiskāka un pamatotāka. Tiks veikta iepriekšējā perioda datu analīze, lai noteiktu, vai ESF projektos 15% vienotā likme no tiešajām personāla izmaksām būs pietiekama netiešo izmaksu segšanai.

EK vienkāršoto izmaksu vadlīnijas kā projekta attiecināmās netiešās izmaksas uzskata arī iestādes vadības un atbalsta struktūrvienību izmaksas, kas iepriekšējā periodā netika uzskatītas par attiecināmajām izmaksām. Šo izmaksu tieša sasaiste ar projektu nav skaidri identificējama, tomēr caur vienoto likmi šīs izmaksas finansējuma saņēmējam var tikt kompensētas. To, vai nākamajā periodā šīs izmaksas iekļaut attiecināmajās netiešajās izmaksās, vēl ir jāizvērtē.

Īpaša uzmanība ir jāpievērš projekta vadības izmaksu ierobežojumam projekta tiešajās izmaksās. Šo ierobežojumu var noteikt ņemot vērā ierasto praksi un veicot analītiskus aprēķinus.

Projekta ārpakalpojuma proporcijas intervāls

Iepriekšējā metodikā tika noteikti šādi noteikumi vienotās likmes piemērošanai atkarībā no projekta tiešo izmaksu ārpakalpojuma proporcijas:

1. Piemēro 100 % apmērā, ja ārpakalpojuma rezultātā ir radušās ne vairāk kā 30 % no projekta tiešajām attiecināmajām izmaksām;
2. Piemēro 50 % apmērā, ja ārpakalpojuma rezultātā ir radušās 31–80 % no projekta tiešajām attiecināmajām izmaksām;
3. Piemēro 0 % apmērā ja ārpakalpojuma rezultātā ir radušās vairāk nekā 80 % no projekta tiešajām attiecināmajām izmaksām.

Vienotās likmes metodikā tiek ierosināts projekta netiešās izmaksas aprēķināt ar vienoto likmi no tiešajām projekta izmaksām, kas neietver ārpakalpojuma izmaksas. Šādā veidā proporcionāli palielinoties ārpakalpojuma īpatsvaram, noteiktais netiešo izmaksu apjoms samazināsies.

Būtiski ir projekta netiešās izmaksas aprēķināt pēc principiem, kas pēc būtības atspoguļo to rašanās iemeslus. Ja projekta vadības izmaksas ir projekta tiešajās izmaksās, kur arī atrodas pārējās projekta tiešās personāla izmaksas, tad loģiski un pamatoti netiešās izmaksas aprēķināt no tām, jo tās rada netiešo izmaksu palielinājumu (iestādes telpu un iekārtu izmantošanas izmaksas, komunālie un sakaru maksājumi, iestādes vadības un atbalsta struktūrvienību izmaksas).

Nepieciešamība palielināt analizējamo projektu izlases kopu

Lai veiktu kvalitatīvu projektu datu statistisko analīzi, ir nepieciešama reprezentatīva datu kopa, kā arī kvalitatīvi un analīzes mērķiem atbilstoši projektu finanšu dati.

Tā kā likmes lieluma noteikšanai ir izvēlētas 3 dimensijas, arī datiem ir jābūt reprezentatīviem visās projektu dimensijās atbilstoši iepriekšējā perioda situācijai. Izvērtējot plānoto SAM informāciju un katras dimensijas specifiku, ir secināts, ka dati par projektiem ir nepieciešami 48 dimensiju šķēlumos. Analizējot

iepriekšējo periodu projektu statistiku par projektu finansējuma apmēru un projektu tiem katrā šķēlumā, ir novērtēts nepieciešamo projektu skaits, lai kopējā statistisko datu kopa būtu reprezentatīva. Ir novērtēts, ka reprezentatīvai kopai ir jāsatāv no 300 projektu finanšu datiem (skatīt Tabulu Nr. 3.4.).

Tabula Nr. 3.4 Projektu finanšu datu skaits pa projektu jomām

Projektu joma ¹	Projektu skaits
Apmācības	70
Pētniecība un inovācijas	60
Iepirkumu intensīvi projekti	85
Izvērtējumu projekti	30
Individuālas konsultācijas	20
Citi projekti	30
Tehniskā palīdzība	5
Kopā:	300

Visvairāk projektu ir nepieciešams šādās jomās: Iepirkumu intensīvi projekti, Apmācības un Pētniecība un inovācijas. Šie projekti ir dažādi gan pēc to finansējuma apjoma, gan ārpakalpojuma īpatsvara intensitātes. Lielais iepirkumu intensīvo projektu skaits ir nepieciešams, jo tie ir pārstāvēti visos finanšu apjoma intervālu griezumos. Tā kā iepirkumu intensīvie projekti ir ļoti lieli, vienotās likmes apmēra noteikšana ir īpaši jutīga.

Datu kvalitātes izvērtējums

Ir apzināti datu ieguves avoti un novērtēta datu kvalitāte un atbilstība uzdevumu veikšanai (Tabula Nr. 3.5) izmantojot datu kopas statistisko analīzi. Paveikto projektu finanšu dati ir pieejami gan elektroniski, gan papīra formātā, bet to kvalitāte un atbilstība ir dažāda. Būtiski ir izvērtēt nepieciešamos laika un darba resursus datu ieguvei un apkopošanai.

¹ Jomu detalizēts apskats ar komentāriem ir dokumenta 4.2 sadaļā

Tabula Nr. 3.5 Projektu finanšu datu kvalitātes, atbilstības un pieejamības izvērtējums

Datu avots	Datu formāts	Datu kvalitāte	Datu atbilstība	Resursi datu ieguvei
Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadības informācijas sistēma (VIS)	Elektroniski	IR ATBILSTOŠA Dati ir standartizēti. Ir paredzēta izmaksu posteņu detalizēta uzskaitē, kā arī atsevišķa sadaļa ārpakalpojumu uzskaitē, bet tā nav obligāta – citiem projektiem tas ir uzskaitīts, bet citiem nē.	NAV ATBILSTOŠA Nav atsevišķi izdalāma informācija par tiešajām personāla izmaksām. Informācija par ārpakalpojumu īpatsvaru nav pietiekama. Ir jāveic datu papildu pārbaude. Pieejami dati tikai par projektu attiecināmajām izmaksām, bet nav identificējamās kopējās administrēšanas izmaksas.	Datus ir iespējams eksportēt no VIS
Projektu dokumentācija pie SI vai FS	Papīra formātā	IR ATBILSTOŠA Dati ir standartizēti, bet izmaksu detalizācija katrā projektā atšķiras.	NAV ATBILSTOŠA Nav skaidri identificējamās projekta tiešās darba spēka izmaksas un ārpakalpojuma īpatsvars. Ir jāveic datu papildu pārbaude. Pieejami dati tikai par projektu attiecināmajām izmaksām, bet nav identificējamās kopējās administrēšanas izmaksas.	Datu pieejamība ir apgrūtināta un datu apkopošana prasa daudz laika un darba resursu.
Intervijas ar FS un projektu vadītājiem	Mutiska	IR ATBILSTOŠA Informācija ir ļoti vērtīga un noderīga, tomēr datu kvalitāte ir ļoti atkarīga no intervētāja un intervējamā. Katrs no tiem dod subjektīvu pienesumu informācijas interpretācijā.	IR ATBILSTOŠA Tiekoties ar projektu īstenotājiem, var iegūt ļoti svarīgu un pieprasījumam atbilstošu informāciju, ja tā ir pieejama.	Kvalitatīvas informācijas apkopošana prasa daudz laika un darba resursu.
Papildu informācija no FS	Elektroniska	NAV ATBILSTOŠA Informācija ir ļoti noderīga un kvalitatīva pēc būtības, bet, tā kā tā nav standartizēta, tās izmantošana statistikas datu analīzei ir apgrūtināta. Tā arī nav skaidri definēta, tāpēc grūti salīdzināma ar citiem projektiem.	NAV ATBILSTOŠA Ja informācija ir pieejama, tad tā ir atbilstoša. Bet, lai tā būtu kvalitatīvi izmantojama statistiskajai analīzei, tā ir nepieciešama par visiem datu kopas projektiem. Papildu informācijai ir liela loma, ja pētījumā tiek izmantota indukcijas metode – dažu projektu padziļināta izpēte un to rezultāta attiecināšana uz līdzīgiem projektiem.	Informācijas strukturizēšana, unificēšana un apkopošana prasa daudz laika un darba resursu.

Datu avots	Datu formāts	Datu kvalitāte	Datu atbilstība	Resursi datu ieguvei
Standartizēti datu pieprasījumi	Elektroniska	IR ATBILSTOŠA Ir nepieciešams skaidri definēt pieprasāmo informāciju. Tā būtu plašāka un detalizētāka informācija, kas pieejama VIS vai projektu budžetos. Tā kā datu avoti atšķiras, arī interpretācijas iespējas palielinās, bet nav iemesla apšaubīt iestāžu iesūtīto datu kvalitāti.	IR ATBILSTOŠA Ja datu pieprasījums ir labi definēts un datu sagatavotājiem ir pieejami dati, tad tā ir laba informācija statistiskās analīzes veikšanai.	Informācijas apkopošana ir ērta un standartizēta, bet datu ieguve var aizņemt daudz laika un darba resursus.

Izvērtējot datu pieejamību, ir jāņem vērā arī šie informācijas kvalitātes un atbilstības riski:

1. Projektos, kur iepriekšējā periodā tika izmantotas vienotās likmes vienkāršotās izmaksas, to finanšu atskaitēs parādās aprēķinātās nevis faktiskās izmaksas. Metodikas izstrādei ir nepieciešams analizēt faktiskās izmaksas.
2. ERAF un KF iepriekšējā perioda projektu finanšu datus informācija par netiešajām izmaksām nav pieejama, jo tās netika atbalstītas. Faktiskās netiešās izmaksas, ja tās vispār ir identificējamas, ir iegūstamas tikai individuāli sazinoties ar FS vai projektu vadītājiem.
3. Viens no vienkāršoto izmaksu ieviešanas mērķiem ir samazināt projektu administrēšanas izmaksas finansējuma saņēmējam. Līdz ar to iepriekšējā perioda projektu administrēšanas izmaksu izmantošana nākamā perioda vienotās likmes aprēķināšanai var būt neatbilstoša. Ir jāizvērtē vienkāršoto izmaksu metožu piemērošanas ietekme uz projektu administrēšanas izmaksu apjomu.

Izvērtējot informācijas pieejamību, nepieciešamos un pieejamos resursus, kā arī papildu riskus, tiek piedāvāts vienotās likmes aprēķiniem neizmantojot statistiskās analīzes metodes, kā sākotnēji tika iecerēts, bet izmantot indukcijas metodes. Ar indukcijas metodes tiek saprasts: pēc iespējas sašaurināt iepriekšējā perioda pētāmo projektu kopu, lai izdarītu pēc iespējas kvalitatīvākus secinājumus, un tad tos attiecināt uz plašāku projektu kopu, piemērojot papildu noteikumus.

Nepieciešamās darbības vienotās likmes noteikšanai katram SAM pasākumam:

1. Strukturizēt visus nākamā perioda SAM pasākumus pa jomām. Padziļināti analizēt katru jomu, apzināt labo pieredzi un piedāvāt piemērotāko vienkāršoto izmaksu piemērošanas modeli.
2. Nodalīt SAM pasākumus, kuriem paredzēts valsts atbalsts, jo tajos vienotās likmes izmantošana nav piemērojama.

3. Identificēt, kuriem SAM pasākumiem ir iespējams piemērot EK noteiktās standarta vienotās likmes.
4. Pēc iespējas katrai nākamā perioda SAM aktivitātei identificēt līdzīgu aktivitāti no iepriekšējā perioda. Padziļināti analizēt projektu aktivitātes, apzināt labo pieredzi un piedāvāt piemērotāko vienkāršoto izmaksu piemērošanas modeli. Aprēķināt atbilstošu vienoto likmi.
5. Analizēt projektu datus, lai identificētu netiešo izmaksu apmēra īpatsvaru pret projekta tiešajām izmaksām dažādos finanšu apjoma un ārpakalpojuma īpatsvara intervālos.
6. Izvērtēt iepriekš minētajos punktos iegūto informāciju un tās savstarpējo saistību un, ja iespējams, piedāvāt katram nākamā perioda SAM pasākumam piemērotāko vienkāršoto izmaksu piemērošanas modeli ar noteiktu vienoto likmi.

3.4.2. Vienības izmaksu pieredze un uzlabojumi

Iepriekšējā periodā vienības izmaksas tika piemērotas tikai dažos projektos. Vienības izmaksu metodikā¹ tika noteikts, kā jāizstrādā vienas vienības izmaksas, lai tās varētu izmantot projektu vienkāršoto izmaksu noteikšanā. Tas nozīmē, ka katras aktivitātes MK noteikumos bija jāveic vienības izmaksu metodikas izstrāde.

VIAA ir izstrādājusi divas metodikas:

1. Metodika par viena izglītojamā izmaksu aprēķināšanu.
2. Metodika kompensācijas izmaksām ārvalstu ekspertiem par uzturēšanas izmaksām Latvijā.

Izvērtējot iepriekšējā perioda AI pieredzi un arī normatīvo regulējumu, jāsecina, ka stipro pušu ir vairāk nekā vājo pušu.

Attēls Nr. 2. Vienības izmaksu SVID analīze

S Stiprās puses	V Vājās puses
Iepriekšējais periods 1. Tiek augsti vērtēts radītais projekta izmaksu uzskaites darba apjoma samazinājums finansējuma saņēmējam, kā arī projekta kontroles darbu apjoms sadarbības iestādei. 2. Gadījumos, kad vienības izmaksas ietvēra arī netiešās, un tika mainīta tiešo izmaksu summa, nebija jākorrigē netiešās izmaksas.	Iepriekšējais periods 1. Likmes gan pārsniedza, gan nerasniedza faktiskā izmaksas. 2. Nebija metodikas ar konkrētām vienības izmaksām, kuras uzreiz var piemērot projektos (katrai SI bija jāizstrādā sava metodika).
I Iespējas	D Draudi

¹ 2009.gada 1.oktobra vadošās iestādes metodika par vienreizējo maksājumu un vienības izmaksu piemērošanu.

Jaunais periods	1. Izstrādāt metodiku vairāku veidu vienības izmaksām. 2. Izstrādāt metodiku, ko var izmantot plašāks FS skaits. 3. Ātrāk saņemt projekta finansējumu, jo mazāks pārbaudāmo dokumentu apjoms. 4. Divu veidu iespēja pamatot vēsturiskos datus.	Jaunais periods	1. Vēsturisko datu pieejamība un kvalitāte. 2. Neatbilstoši dati aprēķinu veikšanai, pamatošanai. 3. Faktiskās izmaksas atšķirsies no plānotajām (ja izstrādāta vispārīga likme, ņemot vērā pārāk atšķirīgu projektu izlašu analīzi).
-----------------	---	-----------------	---

No vienības izmaksu SVID analīzes tiek secināts, ka metodes izmantošanai ir labs potenciāls, bet ir nepieciešams paplašināt tās pielietojumu. Vienkāršotās izmaksas var tik izmantotas dažādās izmaksu kategorijās, kā arī ir iespējams veidot sarežģītākas vienības izmaksas, kā to ir darījuši VIAA.

Vienības izmaksu sniegtais ietaupījums finansējuma saņēmēja administratīvo resursu patēriņā nav viennozīmīgs, jo valsts iestāžu grāmatvedības vešana nemainīgi pieprasa izmaksu pamatojošo dokumentu apkopošanu un kontroli. Papildus ieguvums ir iespēja ātrāk saņemt projekta finansējumu, jo samazinās projekta tiešo izmaksu pārbaudāmo dokumentu apjoms.

Vienības izmaksu izmantošanas draudi galvenokārt saistīti ar datu kvalitāti, kas tiks izmantoti vienības izmaksu skaitlisko vērtību noteikšanai. Draudu novēršanai vienības izmaksu izstrādē būtiski ir koncentrēties uz nākotnes vajadzību apmierināšanu, tāpēc vienības izmaksu izstrādē tiks rūpīgi izvērtētas visu AI vajadzības un iespējas izmantot vienības izmaksas.

Iepirkuma organizēšanas vienības izmaksas

Nākamajā periodā ERAF un KF projektos netiešās izmaksas ir noteiktas kā attiecināmās izmaksas (pretēji iepriekšējam periodam, kur netiešās izmaksas nebija attiecināmas). Šādas izmaiņas sniedz iespēju projektu vadības izmaksas ietvert attiecināmajās izmaksās, kas interviju laikā ar AI pārstāvjiem tika identificētas kā pozitīvas izmaiņas. Papildus tiek secināts, ka projekta vadības izmaksu lielums ERAF un KF projektos nav tieši saistīts ar projekta finansējuma apjomu vai projekta jomu, bet galvenokārt ir atkarīgs no diviem mainīgajiem – projekta ilguma un iepirkumu skaita projektā. Līdz ar to, lai atvieglotu projektu vadības izmaksu uzskaiti, būtu ieteicams izstrādāt metodoloģiju vienības izmaksām projektu iepirkumiem, ar kuru palīdzību varēs noteikt iepirkuma procesa pašizmaksu un orientējošo projekta vadības izmaksu apjomu iepirkumos.

Dokumenta sadaļā Nr. 4.2. tiek izdalītas projekta jomas, no kurām viena ir „iepirkumu intensīvi projekti”, kas ir projekti, kuros ir paredzētas būvniecības, IKT izstrādes, materiāltehniskā aprīkojuma iegādes izmaksas. Nākamajā periodā tika identificēti 37 SAM pasākumi, kuros varētu tikt piemērotas iepirkuma vienības izmaksas.

Iepirkuma organizēšanas izmaksu galvenā izmaksu pozīcija ir tiešās personāla izmaksas iepirkuma procesā iesaistītajam personālam (piemēram, eksperts, jurists, iepirkumu speciālists u.c.), kas tiek aprēķinātas pēc darba laika uzskaitē pieejamās informācijas par nostrādāto darba laiku, kas tiek reizināts ar darba samaksas vienības izmaksās definētajām stundas likmēm.

Tiek paredzēta arī atsevišķa izmaksu pozīcija – projekta iepirkuma uzraudzība, kas interviju laikā tika identificēta kā ļoti būtiska izmaksu pozīcija. Šajā pozīcijā, atkarībā no iepirkuma sarežģītības un projekta ilguma, tiks noteikts standarta stundu skaits, kas tiek veltīts iepirkuma uzraudzībai.

Lai iepirkuma vienības izmaksu sniegtie rezultāti būtu pēc iespējas precīzāki, iepirkumi tika sadalīti dimensijās, ņemot vērā sekojošus nosacījumus:

- iepirkuma sarežģītība (piem. specifisks projekts, liels apjoms, iepirkumu skaits projektā un iepirkumu unikalitāte, neprecizitātes dokumentācijā, kas noveda pie daudz jautājumiem, grozījumiem, pārsūdzībām u.c.);
- iepirkuma procedūras veids (atklāts konkurss, sarunu procedūra, 8'' iepirkums u.c.);
- iepirkuma izvērtēšanas kritērijs (ir liela atšķirība resursu patēriņā, ja iepirkums tiek vērtēts pēc cenas, vai piem. pēc kvalitātes).

Lai noteiktu iepirkuma izmaksas, pamatojoties uz publisko iepirkumu likumu un interviju laikā ar sadarbības iestāžu projektu vadītājiem (VRAA, VIAA, LU) iegūto informāciju, tika noteikti 14 iepirkuma procesa posmi, kuros tiek patērēts laiks un rodas izmaksas (sk. tabulu Nr.3.10.).

Tabula Nr. 3.10 Iepirkuma procesa posmi

Nr.	Posms
0	Tīrgus izpēte pirms iepirkuma izziņošanas vai uzsākšanas
1	Iepirkuma procedūras tehniskās specifikācijas sagatavošana
2	Iepirkuma procedūras dokumentu sagatavošana
3	Nolikuma apstiprināšana
4	Iepirkuma procedūras izsludināšana un dokumentu pieejamības nodrošināšana
5	Nolikuma saskaņošana ar sadarbības iestādi
6	Papildu informācijas sniegšana par Iepirkuma procedūru, atbildes uz pretendentu jautājumiem
7	Piedāvājumu atvēršana
8	Piedāvājumu izvērtēšana
9	Lēmuma pieņemšana
10	Lēmuma publicēšana
11	Iepirkuma saskaņošana ar sadarbības iestādi
12	Lēmuma pārsūdzēšana
13	Iepirkuma līguma slēgšana
14	Iepirkuma izpildes uzraudzība (papildus tērētais laiks)

Interviju laikā ar projektu vadītājiem tika apzināti arī potenciālie riski, kas varētu rasties pielietojot iepirkuma vienības izmaksas. Zemāk tabulā Nr. 3.11 ir apkopoti izvērtējuma laikā identificētie riski, to paskaidrojums un mūsu piedāvātais risinājums riska novēršanai vai samazināšanai.

Tabula Nr. 3.11 Iepirkuma vienības izmaksu pielietošanas riski

Risks	Paskaidrojums - kā tas ietekmē vienības izmaksas	Mūsu piedāvājums riska novēršanai
Līguma grozījumi un izmaiņas	Biežas izmaiņas un grozījumi projektu līgumos rada papildus izmaksas, kas rodas pēc iepirkuma līguma noslēgšanas	Paredzēt papildus stundas projektu iepirkumu uzraudzībai un līgumu grozījumu veikšanai (standartizēts stundu skaits).
Liels iepirkumu skaits projektā	Projektos ar lielu iepirkumu skaitu, pastāv risks, ka vienības izmaksu piemērošana var būt neefektīva	Tiks izstrādātas vienības izmaksas un veicot to testēšanu tiks pārbaudīts, vai rezultāts ir korekts. Nekorekta rezultāta gadījumā, tiks noteikti iepirkumu skaita limiti projektā, pie kuriem varēs izmantot vienības izmaksas.
Datu kvalitāte un pamatotība	Nav pierādāmu datu darba laika uzskaitē (turpmāk tekstā - DLU). Esošie DLU dati nav auditēti.	Nepieciešams atrast pierādāmus datus, neaprobežojoties tikai ar ES projektiem. Metodoloģijas izstrādei var būt arī ES fondu kontrolējošo iestāžu neauditēti dati.
Atšķirīga pieeja iepirkumu organizēšanā rada atšķirīgu resursu patēriņu	Katrai iestādei ir sava specifika. Dažādi speciālisti, kvalifikācija, attieksme (komisijas locekļi).	Apkopot pēc iespējas lielāku datu kopu, lai varētu identificēt kopsakarības, arī ekstrēmus.
Iepirkuma sadalīšanas risks	Viens iepirkums var tikt sadalīts lotēs un attiekties uz vairākiem projektiem (arī uz ne ES projektiem)	Iepirkuma vienības izmaksas var izmantot tikai ES projektos veiktajiem iepirkumiem
Nepamatota iepirkumu sadalīšana	Viens iepirkums var tikt sadalīts vairākos iepirkumos vai lotēs	Iepirkuma nepamatota sadalīšana ir pretlikumīga. Sadarbības iestādei vai atbildīgā iestāde veic projekta iepirkumu pārbaudes.
Iepirkuma atcelšanas risks	Var veidoties situācija, ka speciālistam ir samaksāts, bet iepirkums atceļas	Projekta iepirkuma organizēšanas izmaksu segšanai no ES fondiem vajadzētu novērst nekvalitatīvu iepirkumu organizēšanas risku. Ja piegādātāja vainas dēļ iepirkums atceļas, otrreizēja iepirkuma organizēšana jāveic no finansējuma saņēmēja līdzekļiem.

Viens no būtiskākajiem riskiem, kas liedz pilnvērtīgu un pamatotu metodikas izstrādi, ir datu kvalitātes risks. Lai izstrādātu metodoloģiju ir nepieciešami pierādāmi un auditējami dati par iepirkuma procesa detalizētu darba laika uzskaiti. Tā kā iestādēm ir izvēles iespējas, veikt vai neveikt detalizētu datu uzskaiti, pastāv risks, ka daudzās iestādēs nebūs pieejami aprēķiniem nepieciešamie dati.

Jāņem vērā, ka ERAF projektos projekta vadības izmaksas ir attiecināmās izmaksas, tad to uzskaitē tiks veikta un dati uzkrāti. Kamēr nav pietiekami kvalitatīvi dati par iepirkumu organizēšanas darba laiku,

iepirkuma vienības izmaksas metodika var tikt pielietota projektu vadības un iepirkumu organizēšanai nepieciešamo izmaksu aprēķināšanai izmantojot darba samaksas vienības izmaksās definētās amatu kategorijas stundas likmes.

Apmācību vienības izmaksas

Vienības izmaksu apmācību mērķis ir vienkāršot apmācību izmaksu uzskaiti. Lai to būtu iespējams realizēt, ir jāizstrādā pamatotas metodes, kas noteiktas:

- Vienam izglītojamajam, metode pielietojama ilgtermiņa specifiskām apmācībām ar individuālu pieeju, kur nepieciešams izmaksas aprēķināt katram apmācāmajam.
- Grupai, metode pielietojama standartizētām apmācībām pēc to formas un izmaksas tiek aprēķinātas grupai un tad izdalītas uz apmācāmo skaitu.

Analizējot katru SAM pasākumu, tiks izvērtēta iespēja izstrādāt standartizētas vienības izmaksas, kas ļautu būtiski atvieglot projekta tiešo izmaksu uzskaiti.

Izglītības un zinātnes ministrija, jau ir identificējusi vairākus SAM, kuros tā redz iespēju piemērot vienības izmaksas apmācību projektos. Labklājības ministrija, Ekonomikas ministrija, Tieslietu ministrija un Valsts kanceleja arī ir identificējušas SAM, kuros varētu piemērot vienības izmaksas apmācībām. Identificēto SAM, apmācību veidus skatīt Tabulā Nr 3.12.

Tabula Nr. 3.12 Identificētie apmācību SAM un to veidi

SAM Nr.	Specifiskais atbalsta mērķis	Apmācību veids	Atbildīgā iestāde
1.2.2.	Veicināt inovāciju ieviešanu komersantos	Apmācības pamatskolas, vidusskolu, augstskolu studentiem. Pedagogu izpratnes veicināšana.	EM
3.4.1.	Paaugstināt tiesu un tiesībsargājošo institūciju personāla kompetenci komercdarbības vides uzlabošanas sekmēšanai.	Apmācības valsts pārvaldes darbiniekiem	TM
3.4.2.	Valsts pārvaldes profesionālā pilnveide labāka tiesiskā regulējuma izstrādē mazo un vidējo komersantu atbalsta, korupcijas novēršanas un ēnu ekonomikas apkarošanai	Apmācības valsts pārvaldes darbiniekiem	VK

7.2.1.	Palielināt nodarbinātībā, izglītībā vai apmācībās neiesaistītu jauniešu nodarbinātību un izglītības iegūvi Jauniešu garantijas ietvaros.	Bezdarbnieku apmācība	LM
8.2.2.	Stiprināt augstākās izglītības iestāžu akadēmisko personālu stratēģiskās specializācijas jomās	Augstākās izglītības personāla apmācības	IZM
8.3.2.	Palielināt atbalstu vispārējās izglītības iestādēm izglītojamo individuālo kompetenču attīstībai	Vispārējās izglītības iestāžu izglītojamo kompetenču celšana	IZM
8.3.5.	Uzlabot pieeju karjeras atbalstam izglītojamajiem vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs	Karjeras atbalsta pasākumi skolās	IZM
8.5.1.	Palielināt kvalificētu profesionālās izglītības iestāžu audzēkņu skaitu pēc to dalības darba vidē balstītās mācībās vai darba devēja vadītās prakses	Apmācības darba vidē	IZM
8.5.3.	Nodrošināt profesionālās izglītības iestāžu efektīvu pārvaldību un iesaistītā personāla profesionālās kompetences pilnveidi.	Apmācības profesionālā izglītība personālam	IZM
9.2.6.	Uzlabot pieejamību kvalificētam ārstniecības un ārstniecības atbalsta personālam	Ārstu tālākizglītība	VM

Iepriekšējā periodā VIAA ir izstrādājusi metodoloģiju „Metodika par viena izglītojamā izmaksu standarta skalas aprēķinu otrā un trešā profesionālās kvalifikācijas līmeņa profesionālās izglītības programmu apguvei 1.2.1.1.3. apakšaktivitātē „Atbalsts sākotnējās profesionālās izglītības programmu īstenošanas kvalitātes uzlabošanai un otrās kārtas īstenošanai””, kas tiks izmantota par paraugu līdzīgu metodoloģiju izstrādei. Izstrādātajā VIAA metodē, izmaksu aprēķinā ir iekļautas šādas izmaksas: pedagogu darba samaksa un dienesta viesnīca pedagogiem, izglītojamā uzturēšanās izdevumi, prakses vietas izmaksas u.c. Tā kā šī metodika ir specifiska un paredzēta profesionālās kvalifikācijas programmu apguvei.

Standarta apmācību izmaksu aprēķins veidosies no iepriekš nodefinētām izmaksu kategorijām:

- telpu noma - izmaksas atkarīgas no telpu atrašanās vietas un apmācāmo skaita;
- apmācību programmu izstrāde – izmaksas atkarīgas no programmas apjoma;
- samaksa lektoram - izmaksas atkarīgas no grupas lieluma, valsts no kuras nāk lektors;
- materiālu sagatavošana-izmaksas atkarīgas no grupas lieluma, specifikas;
- kafijas pauzes-izmaksas atkarīgas no kafijas paužu skaita, apmācāmo skaita, apmācību organizēšanas vietas.

Katrai metodei tiks izstrādāts modelis ar aprēķinu, kas atbilstoši FS vajadzībām un projektu standarta praksei noteiks projektā pielietojamās vienības izmaksas apmēru.

Darba samaksas vienības izmaksas

Darba samaksas vienības izmaksas ir vienības izmaksu metodika tiešo personāla izmaksu vienkāršotam aprēķinam. Visas izmaksas, kas radušās projektu realizācijas laikā tiek uzskaitītas pamatojoties uz faktiskajiem izdevumiem, iesniedzot dokumentus, kas pamato projektu izdevumus un faktisko apmaksu. Lielāko daļu no FS izdevumiem projektos veido algas, kuru uzskaitīšana prasa detalizētu un visaptverošu dokumentāciju, un atsevišķa uzskaitē projekta vajadzībām rada papildus administratīvo resursu

patēriņu. Lai to samazinātu, tiks izstrādātas darba samaksas vienības izmaksas, kuras vienkāršos tiešā personāla izmaksu pamatošanu ES fondu izlietojuma kontrolējošajām iestādēm.

Metodikas ietvaros, balstoties uz vēsturiskiem datiem par valsts iestāžu darba samaksu pa amatu grupām, tiek noteiktas standarta likmes projektā iesaistīto darbinieku darba samaksas noteikšanai. Izmantojot darba samaksas vienības izmaksu metodi tiešās personāla izmaksas var tikt pamatotas uz projektā iesaistīto darbinieku nostrādātā laika uzskaiti, t.i. tiešās personāla izmaksas tiek pamatotas reizinot nostrādātās darba stundas ar darbinieka darba samaksas likmi.

Darba samaksas vienības izmaksas kā standartizētas darba samaksas likmes var izmantot citu vienības izmaksu aprēķinos.

Aprēķiniem tiks izmantoti FM sagatavotie dati par ministriju un valsts pārvaldes iestāžu, kas iesaistītas ES projektu uzraudzībā vai realizācijā, darbinieku darba algām 2013. gadā. Kopumā dati ir par 3949 darbiniekiem no 17 iestādēm.

Datu analīzes veikšanai tika izmantota Lietuvas pieredze, kur līdzīga metodika¹ jau ir izstrādāta.

Dati par darbinieku algām tiks analizēti pa mēnešalgu grupām un salīdzināti ar MK noteikumos Nr. 66 noteiktajām darbinieku maksimālajām un minimālajām mēnešalgām.

Mērķis ir katrā mēnešalgu grupā noteikt vēlamo darba samaksas likmi. Ja analīzes rezultātā tiks secināts, ka kādā no mēnešalgu grupām darba samaksa ir pārāk atšķirīga, tad analizējot mēnešalgas grupas amatus tā tiks sadalīta vairākās grupās, lai projekta plānošanas laikā būtu iespējams katram projektā iesaistītajam darbiniekam piemērlēt pēc iespējas atbilstošāko darba samaksas likmi.

Darba samaksas likmes būtu iespējams izmantot visu ES fondu plānošanas periodu, tiks noteikta likmju indeksēšanas kārtība. Viens no variantiem ir likmes piesaistīt vidējās darba samaksas pieaugumam publiskajā sektorā.

Citas vienības izmaksu metodes

Vēl 3 SAM ir identificēta iespēja izmantot citas vienības izmaksu metodes skat. tabulu Nr. 3.13 Iespēja izstrādāt vienības izmaksas ir jāizvērtē kopā ar šo SAM AI, jo ir nepieciešama padziļināta plānotā pasākuma un tā izmaksu analīze. Iespējas šiem SAM izstrādāt jau gatavas izmantojamās metodes vēl ir jāizvērtē.

Tabula Nr. 3.13 Identificētie SAM, kuros piemērot citas izmaksu vienību metodes

SAM Nr.	Specifiskais atbalsta mērķis	Apmācību veids	Atbildīgā iestāde
---------	------------------------------	----------------	-------------------

¹ "Study report on the determination and application of unit costs for 2014 – 2020 technical assistance projects"

9.1.1.	Palielināt nelabvēlīgākā situācijā esošu bezdarbnieku iekļaušanos darba tirgū	Mobilitātes pabalsts (transporta izdevumi, īre)	LM
9.2.4.	Uzlabot pieejamību veselības veicināšanas un slimību profilakses pakalpojumiem, jo īpaši, nabadzības un sociālās atstumtības riskam pakļautajiem iedzīvotājiem	Telpu nomai, inventāram	VM
9.2.4.	Uzlabot pieejamību veselības veicināšanas un slimību profilakses pakalpojumiem, jo īpaši, nabadzības un sociālās atstumtības riskam pakļautajiem iedzīvotājiem	Tematiskās lekcijas, Nometnes,	VM

Plānotās darbības vienības izmaksu metodikas izstrādei:

1. Veikt nepieciešamās kalkulācijas darba samaksas vienības izmaksu aprēķinam.
2. Veikt projektu iepirkumu procesu analīzi un izstrādāt modeli iepirkuma organizēšanas izmaksu noteikšanai.
3. Izstrādāt metodi apmācību izmaksu standartizētai noteikšanai kā arī viena apmācāmā izmaksu noteikšanai konkrētos SAM pasākumos.
4. Veikt sagatavoto metožu testēšanu, lai identificētu to izmantošanas atbilstību un lietderību.
5. Sadarbībā ar AI izstrādāt citu vienības izmaksu modeļus un aprēķinus.
6. Sagatavot piemērus metožu skaidrošanai.
7. Izstrādāt metodiku, kurā aprakstīti vienības izmaksu veidi, instruēta to izmantošana un minēti piemēri.

3.4.3. Vienreizējā maksājuma pieredze un uzlabojumi

Iepriekšējā periodā ES projektiem netika piemēroti vienreizējie maksājumi, jo metodes piemērošana prasa papildu resursus vienreizējā maksājuma aprēķina metodes izstrādei. Vienreizējo maksājumu noteikšana ir efektīva aktivitātēs, kurās metode tiek standartizēti izmantota vairāku gadu garumā.

Attēls Nr. 8. Vienreizējā maksājuma SVID analīze

S Stiprās puses		V Vājās puses	
Iepriekšējais periods	1. Nav ticis piemērots	Iepriekšējais periods	1. Nav ticis piemērots

I Iespējas	D Draudi
Jaunais periods 1. Izstrādāt metodiku grantu piešķiršanai pēc doktorantūras studentiem un citiem piešķiruma veidiem zinātnē (IZM) 2. Izmantot projektos, kur svarīgi sasniegt 100% rezultāta izpildi.	Jaunais periods 1. Metodes izmantošana var sašaurināt projekta pieteicēju loku, jo no finansējuma saņēmēja viedokļa pastāv risks nesaņemt finansējumu, ja nav sasniegts 100% rezultāts, taču darbs projektā ir veikts 2. Vienreizējā maksājuma apmērs tiek noteikts, ņemot vērā vidējos aprēķinus, kas rada risku, ka faktiskās izmaksas var atšķirties no plānotajām 3. Nevar tikt izmantots darbībām, kur plānots iepirkums 4. Var noteikt jomām, kur ir skaidri salīdzināmas izmaksas un rezultāta novērtēšanas kritēriji, jo izmantojot šo metodi, ir iespējams sasniegt 100% rezultātu ar zemākām izmaksām.

Nākamajā periodā vienreizējā maksājuma metodes izmantošanai ir labs potenciāls. Lai veicinātu metodes izmantošanu, ir jāizveido metodiskie materiāli par metodes izmantošanas iespējām un jāuzlabo normatīvais regulējums.

Analizējot vienreizējā maksājuma izmantošanas iespējas, ir jāņem vērā draudi, kas uzskaitīti SVID analīzē (skatīt Attēlu Nr.8).

Plānotās darbības vienreizējā maksājuma metodikas izstrādei:

1. Apkopot metodes izmantošanas labo praksi, ņemot vērā ārvalstu pieredzi un Eiropas vadlīnijas.
2. Metodoloģijas izstrāde atsevišķi tikai šīs metodes izmantošanai, jo intervijā ar IZM tika izteikti priekšlikumi nākamajā plānošanas periodā 1.1.1. SAM atsevišķos pasākumos piemērot vienreizējos maksājumus grantu piešķirumam.
3. Metodoloģijas izstrāde metodes izmantošanai kombinācijās kopā ar citiem vienkāršoto izmaksu veidiem.

3.5. Pieejamo datu kvalitātes izvērtējums

Dokumenta 3.4.1., 3.4.2. un 3.4.3. nodaļā ir izvērtēta katra vienkāršoto izmaksu piemērošanas metode un identificēti nepieciešamie uzlabojumi nākamajam periodam. Lai būtu iespējams veikt uzlabojumus, ir nepieciešams izvērtēt, kāda informācija būs nepieciešama, un vai tā ir pieejama. vienotās likmes noteikšanai informācijas pieejamība un kvalitāte ir ļoti svarīga, tāpēc arī 3.4.1. sadaļā ir detalizēti apskatīti vairāki informācijas ieguves veidi, to kvalitāte un atbilstība izpētes kritērijiem.

Šajā sadaļā tiek vispārīgi izvērtēta nepieciešamā informācija vienkāršoto izmaksu metodiku izstrādei. Katrai metodei tiek identificēti informācijas ieguves datu avoti un datu kvalitāte, kā arī spriedums par to, vai datu kvalitāte ir pietiekama nepieciešamo aprēķinu veikšanai.

Gadījumos, kad datu kvalitāte nav pietiekama vienotās likmes metodikas izstrādei, ir iespējama EK ieteikto standarta metožu piemērošana (nav nepieciešama atsevišķa metodika), kā arī pastāv iespēja izmantot citas vienkāršoto izmaksu metodes.

Tabula Nr. 3.15 Datu kvalitātes izvērtējums vienkāršoto izmaksu metodiku izstrādei

Vienkāršoto izmaksu metode	Datu avoti un kvalitāte	Spriedums par datu kvalitāti
Vienotā likme ERAF un KF projektiem	ERAF un KF projektu dokumentācijā nav pieejami dati par iepriekšējo periodu, jo netiešās izmaksas nebija projektu attiecināmās izmaksas. Dati potenciāli var būt pieejami FS iekšējās sistēmās, bet tie nav pārbaudāmi un auditējami.	Dati nepietiekami vienotās likmes noteikšanai.
Vienotā likme ESF projektiem	ESF fondos, kuros tika izmantota vienotā likme, netiešo izmaksu apmērs ir atbilstošs vienotajai likmei, bet projektos, kuros tika izmantota reālo izmaksu noteikšanas metode, netiešās izmaksas ir atbilstoši aktivitātē noteiktajam netiešo izmaksu limitam. Datu analīzei un aprēķinu veikšanai nepieciešama papildu informācija par projekta netiešajām izmaksām. Ņemot vērā, ka projekta vadības izmaksas plānots iekļaut tiešajās izmaksās, iepriekšējā perioda izmaksu sadalījums tiešajās un netiešajās nesniedz analītisku informāciju, ko izmantot likmju aprēķiniem.	Dati ir pietiekami, ja to uzskaitē ir pietiekoši detalizēta. Pastāv augsts risks, ka finanšu dati nesniedz pilnvērtīgu informāciju par reālajām izmaksām.
Darba samaksas vienības izmaksas	Aprēķinam tiks izmantoti 2013.gada valsts pārvaldes iestāžu, kas iesaistītas ES fondu administrēšanā un apgūšanā (AI un FS), dati par darba samaksu (algas un piemaksas).	Dati atbilstoši nepieciešamo aprēķinu veikšanai
Pieskaitāmās vienības izmaksas	Aprēķinam tiks izmantoti 2013.gada valsts pārvaldes iestāžu dati par telpu uzturēšanas izdevumiem un komunālajiem pakalpojumiem.	Dati atbilstoši nepieciešamo aprēķinu veikšanai.
Iepirkuma vienības izmaksas	Iepirkumu organizēšanas process atbilstoši valsts likumdošanai, nepieciešamā darba apjoma noteikšanai tiks veikta darba laika uzskaites datu apkopošana, kā arī iepirkumu speciālistu aptaujas, iepirkumu datu apkopošana no projektu dokumentācijas, darba samaksas noteikšanai izmantotās darba samaksas vienības izmaksas.	Dati atbilstoši nepieciešamo aprēķinu veikšanai, paaugstināts risks iepirkumu organizēšanas darba laika uzskaites datu iegūšanai.
Apmācību vienības izmaksas	Individuālo un standartizēto apmācību (atbilstoši SAM pasākuma vajadzībām) procesa un izmaksu analīze, ņemot vērā iepriekšējā periodā gūto pieredzi, darba laika uzskaiti un finanšu datus. Atsevišķu izmaksu posteņu noteikšanai tiks veikti datu pieprasījumi par vēsturiskajām izmaksām, kā arī veikta tirgus cenu analīze.	Dati atbilstoši nepieciešamo aprēķinu veikšanai, paaugstināts risks daudzveidīgas informācijas apzināšanai.

Pieejamo datu kvalitātes izvērtējums norāda, ka dati lielākajai daļai metožu ir pieejami, bet pastāv dažāda veida riski. Riski ir apzināti un tiks ņemti vērā datu apkopošanas un analīzes procesā.

3.6. Vienkāršoto izmaksu piemērošanas izvērtējums ES fondu griezumā

Lai efektīvāk izstrādātu vienkāršoto izmaksu metodikas nākamajam plānošanas periodam, tika izpētīta to lietošanas pieredze Latvijā iepriekšējā periodā ES fondu griezumā (skatīt tabulu Nr. 3.16). Izvērtējot SAM un nosakot piemērotāko vienkāršoto izmaksu metodi, ir jāņem vērā katra fonda regulējuma specifika. ERAF un KF noteikumi pēc būtības neatšķiras, tāpēc tie tiek izvērtēti kopā.

Tabula Nr. 3.16 ES fondu izvērtējums par vienkāršoto izmaksu pielietošanu

Eiropas Savienības fonds	Pieredze vienkāršoto likmju pielietošanai
Eiropas Sociālais fonds	2007.-2013.gada plānošanas periodā ESF projektos plaši tika izmantota netiešo izmaksu vienotā likme, un nelielam skaitam projektu tika pielietotas vienības izmaksas. Tā kā vienreizējie maksājumi pagājušajā plānošanas periodā netika izmantoti, nav pieejami vēsturiski dati, kurus izmantot nākamā plānošanas perioda aprēķiniem. Zināms, ka Vispārējā Regula Nr. 1303/2013 nosaka, ka nākamajā plānošanas periodā vienreizējo maksājumu apmērs projektā nedrīkst pārsniegt 100 000 EUR no publiskā ieguldījuma. Ņemot vērā iepriekš minēto, kā arī izpētot ārvalstu pieredzi, tiks izstrādāti pēc iespējas precīzāki vienkāršoto likmju nosacījumi un atsevišķu SAM līmenī izveidota specifiska aprēķinu metode. Nākamajā periodā tiek piedāvāts projekta vadības izmaksas noteikt kā tiešās izmaksas, jo tiek uzskatīts, ka tas veicinās netiešo izmaksu noteikšanā izmantot standarta likmi 15% (netiešās izmaksas 15% no tiešajām personāla izmaksām). Regula Nr. 1304/2013 papildus Vispārējai regulai paredz īpašus noteikumus: 1) Atlikušo darbības atbilstīgo izmaksu segšanai var izmantot vienotu likmi, kas nepārsniedz 40% no atbilstīgajām tiešajām personāla izmaksām. 2) Ja publiskā sektora atbalsts dotācijām un atmaksājamai palīdzībai nepārsniedz 100 000 EUR, vienkāršotās izmaksu summas var noteikt katrā gadījumā atsevišķi, ņemot vērā vadošās iestādes ex-ante apstiprināto budžeta projektu.

Eiropas Savienības fonds	Pieredze vienkāršoto likmju pielietošanai
Eiropas Reģionālās attīstības fonds un Kohēzijas fonds	2007.-2013.gada plānošanas periodā Latvijā ERAF un KF projektos netika pielietotas vienkāršotās likmes, tādējādi nav pieejami vēsturiski dati par Latvijas pieredzi, kurus izmantot par pamatu aprēķiniem. Tā kā nākamajā plānošanas periodā paredzēts vienkāršotās likmes izmantot arī ERAF un KF projektos, metodikas tiks izstrādātas no jauna, par piemēru ņemot ārvalstu pieredzi, kas apskatīta tabulā Nr.3.2. Tiek piedāvāts projekta vadības izmaksas noteikt kā tiešās izmaksas, jo tiek uzskatīts, ka tas veicinās netiešo izmaksu noteikšanā izmantot standarta likmi 15% (netiešās izmaksas 15% no tiešajām personāla izmaksām). Projekta vadības izmaksu apjomu būtu vēlams ierobežot ar summu vai proporciju balstoties uz projekta kvantitatīvo un kvalitatīvo informāciju.

Izvērtējot vienkāršoto likmju piemērošanu 2007.-2013.gada plānošanas periodā ES fondu griezumā, ES regulās tika identificēti īpaši noteikumi ESF projektu vienotās likmes pielietošanai. Secināts, ka pagājušajā plānošanas periodā Latvijā ERAF un KF projektos netika izmantotas vienkāršotās likmes, tāpēc svarīgi identificēt SAM, kuros iespējams pielietot vienkāršotās izmaksas un izstrādāt atbilstošu metodiku nākamajam plānošanas periodam. Izmantojamo vienkāršoto izmaksu piemērošanas veidu piedāvājums sniegts 4.1. sadaļā.

3.7. Secinājumi

Analizējot iepriekšējā perioda vienkāršoto izmaksu pielietošanas stiprās un vājās puses, iespējas un draudus, kā arī izvērtējot informācijas pieejamību un kvalitāti, tika secināts, ka efektīvai vienkāršoto izmaksu piemērošanai nākamajā periodā ir nepieciešams veikt šādas darbības:

1. Definēt, kuras vienkāršoto izmaksu metodes ir piemērotas noteikta veida projektiem, klasificējot projektus pa projektu jomām.
2. Izstrādāt vienkāršoto izmaksu piemērošanas piedāvājumu katram specifiskā atbalsta mērķa pasākumam/ projektam.
3. Pēc iespējas vairāk piedāvāt EK regulās noteiktās standarta netiešo izmaksu vienotās likmes metodes, kurām nav nepieciešams izstrādāt papildu metodiku.
4. Projekta vadības izmaksas noteikt kā projekta tiešās izmaksas, jo tas būtiski uzlabo EK piedāvāto metožu piemērošanu.
5. Projekta vadības izmaksām noteikt ierobežojumus, kur viena no metodēm ierobežojuma absolūtās summas noteikšanai varētu būt modelis projekta iepirkuma organizēšanas un uzraudzības izmaksu noteikšanai.

6. Projekta netiešās izmaksas aprēķināt ar vienoto likmi no tiešajām projekta izmaksām, kas neietver ārpakalpojuma izmaksas. Šādā veidā proporcionāli palielinoties ārpakalpojuma īpatsvaram, noteiktais netiešo izmaksu apjoms samazināsies.
7. Projekta tiešo izmaksu vienkāršošanai izstrādāt metodiku vienības izmaksas izmantošanai, kurā tiks piedāvāts izmantot darba samaksas vienības izmaksas un apmācību organizēšanas vienības izmaksas, kā arī citas, kurām būs iespējams piemērot vienības izmaksu principus.

4. VIENKĀRŠOTO IZMAKSU PIEDĀVĀJUMS 2014.-2020. GADA PLĀNOŠANAS PERIODAM

Šajā dokumenta sadaļā ir detalizēti aprakstītas visas projektu jomas, kā arī visi nākamā perioda SAM pasākumi. Katrai no jomām un SAM aktivitātēm ir identificētas piemērotākās vienkāršoto izmaksu piemērošanas metodes un iepriekšējā perioda līdzīgās aktivitātes. Šo līdzīgo aktivitāšu projektu informācija sniegs svarīgu informāciju vienkāršoto likmju aprēķiniem.

Tabulās ir identificētas aktivitātes informācijas ieguvei un nepieciešamās darbības aprēķinu veikšanai, kas arī ir veicamo darbu plāns.

4.1. Vienkāršoto izmaksu piemērošanas metožu piedāvājums

Izvērtējot nākamā plānošanas perioda vadlīnijas un ES regulas, ir identificētas vienkāršoto izmaksu metodes, kuras iespējams piemērot nākamajam periodam. Salīdzinot ar iepriekšējo periodu, finansējuma saņēmējiem ir vairāk iespēju izmantot vienkāršoto izmaksu metodes atbilstoši projekta specifikai un vajadzībām. Identificēto vienkāršoto izmaksu metodes un to pielietošanas iespējas skatīt tabulā Nr. 4.1.

Tabula Nr. 4.1 Vienkāršoto izmaksu metodes

Metode	Pielietošanas iespējas
Vienotās likmes	
Vienota likme netiešo izmaksu noteikšanai līdz 25% no atbilstīgajām tiešajām izmaksām ar aprēķinu metodi.	Nākamajā periodā visiem SAM pasākumiem plānots izmantot EK piedāvātās standarta vienkāršotās likmes, kas neprasa papildus metodikas izstrādi.
Vienota likme netiešo izmaksu noteikšanai 15% no atbilstīgajām tiešajām personāla izmaksām bez nepieciešamības veikt aprēķinu, lai noteiktu piemērojamo likmi.	Standarta netiešo izmaksu noteikšanas metode, ko plānots izmantot lielākajā daļā projektu, jo metodes būtība ir: projekta netiešās izmaksas tiek aprēķinātas no izmaksām, kuras rada netiešās izmaksas. Šāda pieeja darbojas gadījumā, ja projekta vadības izmaksas ir tiešās darba spēka izmaksas, jo tās tiešā un saprotamā veidā ir sasaistāmas ar projekta darbību un mērķu sasniegšanu.
ESF: vienotas likmes atlikušo darbības atbilstīgo izdevumu segšanai var izmantot vienotu likmi 40% no atbilstīgajām tiešajām personāla izmaksām .	Tiks izmantota ESF projektos, kurus paredzēts veikt galvenokārt pašu spēkiem (ar būtisku tiešo personāla izmaksu īpatsvaru). Metodes izmantošana ir riskanta, jo visu pārējo projekta izmaksu segšana ir atkarīga no projekta tiešajām personāla

Metode	Pielietošanas iespējas
	izmaksām. Pastāv augsts risks, ka 40% likme ir pa augstu vai pa mazu. Metode galvenokārt varētu būt piemērojama mazos projektos ar finansējuma apjomu zem 500 000EUR.
LIFE: Projektos, kuri ir līdzīgi LIFE programmām, var piemērot vienoto likmi netiešajām izmaksām līdz 7% apmērā no tiešajām projekta izmaksām.	Šī metode šobrīd netiek piedāvāta nevienam projektam.
Horizon 2020: Projektos, kuri atbilst Horizon 2020 noteiktajām apakšprogrammām, netiešās izmaksas nosaka pēc vienotas likmes, kas ir 25% no kopējām tiešajām izmaksām, neietverot ārpakalpojuma izmaksas.	Var tikt izmantota Izglītības un zinātnes ministrijas SAM projektos, kas atbilst pētniecības un inovāciju programmas Apvārsnis 2020 nosacījumiem (Regula Nr. 1290/2013), un kuru īstenotāji ir pētniecības organizācijas (Komisijas regula Nr. 651/2014 un Eiropas Komisijas paziņojums „Nostādnes par valsts atbalstu pētniecībai, izstrādei un inovācijai” (Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis, 2014. gada 27. jūnijs, Nr. C 198/1)),
Vienības izmaksas	
Detalizētu sarakstu par vienības izmaksām un to pielietošanas iespējām skatīt zemāk tabulā Nr.3.14.	
Citas metodes	
Vienreizējie maksājumi nepārsniedz 100 000 EUR no publiska ieguldījuma.	Vienreizējo maksājumu izmantošanas iespējas vēl ir jāizvērtē. Šī metode projektos var tikt kombinēta ar citiem vienkāršoto izmaksu veidiem.
Vienkāršoto izmaksu summas var noteikt katrā gadījumā atsevišķi, ņemot vērā vadošās iestādes <i>ex ante</i> apstiprināto budžeta projektu (ja publiskā sektora atbalsts dotācijām un atmaksājamajai palīdzībai nepārsniedz 100 000 EUR).	Metodes piemērošanas joma vēl jāprecizē.

Interviju laikā tika identificēti visi SAM, kuros varētu tikt izstrādātas vienības izmaksas. Veicot padziļinātu analīzi katrā SAM pasākumā, tiekoties ar AI, iepazīstoties ar vēsturiskajiem projektiem un citiem aprēķinus pamatojošiem dokumentiem, tika izvērtētas iespējas vienības izmaksu metodiku izstrādei (skatīt tabulu Nr.3.14.). Vienlaikus tika izvērtēti riski un potenciālais vienkāršošanas novērtējums.

Tabula 3.14. Vienības izmaksu metodiku saraksts un komentāri par to izstrādi

SAM Nr.	Atbildīgā iestāde	Vienības izmaksu nosaukums	Vienības izmaksu izstrādes novērtējums
-	-	Darba samaksas vienības izmaksas (vairākiem SAM)	Lai novērtētu potenciālo ieguvumu no metodes izstrādes tika veikta AI aptauja. Apkopojot atbildes tika secināts, ka darba samaksas vienības izmaksu izmantošana nevienkāršotu projektu finanšu uzskaiti un to ieviešana nebūtu lietderīga.

SAM Nr.	Atbildīgā iestāde	Vienības izmaksu nosaukums	Vienības izmaksu izstrādes novērtējums
-	-	Iepirkuma vienības izmaksas (vairākiem SAM)	FS neveic detalizētu uzskaiti projekta organizēšanas izmaksu nodalīšanai, tāpēc pietrūkst kvalitatīvi dati vienības izmaksu izstrādei. Ja periodā 2014.-2020.g. tiks veikta darba laika uzskaitē iepirkumu organizēšanai, tad šādas vienības izmaksas varētu tikt izstrādātas un veiksmīgi piemērotas.
1.1.1.	IZM	Granta piešķirums studentam	Potenciāls izstrādāt vienības izmaksu metodiku, kas sniegtu izmaksu uzskaites vienkāršošanu. Izaicinājums ir faktisko izmaksu nevienmērīgums un sadrumstalotība, kas apgrūtina standartizēšanu un vēsturiskos datu apkopošanu.
1.1.1.	IZM	Jauno zinātnieku dzīvošanas pabalsts	Izstrādāta vienas vienības izmaksu metodika balstoties uz programmas Horizon 2020 noteikumiem. Atsevišķas metodikas sadaļas tiks precizētas un pilnveidotas pēc SAM 1.1.1. MK noteikumi izstrādes.
1.1.1.	IZM	Zinātnisko projektu sagatavošanas vienības izmaksas	Tika apkopoti vēsturisko projektu dati un analīzes gaitā secināts, projektu sagatavošanā iesaistīto pētnieku laiks un likmes ir ļoti dažādas, tāpēc izmaksu standartizācija nebūtu efektīva. Pastāv augsts risks, ka daudziem pētniekiem izmaksas būs pa mazu, bet citiem pa lielu. Skatīt analīzes rezultātus pielikum Nr.4.
1.2.1.	EM	Kompetenču centru vienības izmaksas	Interviju laikā, secināts, ka atbilstošajā SAM būs valsts atbalsts.
1.2.2.	EM	Apmācību vienības izmaksas	Interviju laikā, secināts, ka atbilstošajā SAM būs valsts atbalsts.
3.2.1.	EM	Motivācijas programmas vienības izmaksas	Interviju laikā, secināts, ka atbilstošajā SAM būs valsts atbalsts.
3.4.1.	TM	Apmācības valsts pārvaldes darbiniekiem vienības izmaksas	Interviju laikā ar TM tika nolemts, ka ieviešot šajā aktivitātē vienības izmaksas, tās neradīs būtiskus admin.sloga ietaupījumu/ apmācības iespējams tiks veiktas ārpakalpojumā.
3.4.2.	VK	Apmācības valsts pārvaldes darbiniekiem vienības izmaksas	Izpētot paredzētos izmaksu posteņus, tika secināts, ka apmācības tiks veiktas ārpakalpojumā.
4.2.1.	EM	Siltināto māju uzraudzības vienības izmaksas	Interviju laikā, secināts, ka atbilstošajā SAM būs valsts atbalsts.
8.2.2.	IZM	Augstākās izglītības personāla angļu valodas apmācības vienības izmaksas	Interviju laikā tika secināts, ka šo pasākumu galvenokārt plānots veikt ārpakalpojumā.
8.2.2.	IZM	Augstākās izglītības personāla latviešu valodas apmācības vienības izmaksas	Interviju laikā tika secināts, ka šo pasākumu galvenokārt plānots veikt ārpakalpojumā.
8.3.2.	IZM	Vispārējās izglītības iestāžu pedagogu kompetenču celšanas vienības izmaksas	Interviju laikā tika secināts, ka šo pasākumu galvenokārt plānots veikt ārpakalpojumā.
8.3.2.	IZM	Nometņu organizēšana bērniem ar speciālām vajadzībām vienības izmaksas	Tika izvērtēti un analizēti 6 projekti, kopumā 15 nometņu vēsturiskie dati. Tika identificētas izmaksu pozīcijas, kuras iespējams standartizēt. Vienlaikus tika novērtēti šo izmaksu pozīciju standartizēšanas riski. Apkopotā informācija nosūtīta IZM, kas balstoties uz tās var izstrādāt vienības izmaksu metodiku. Skatīt apkopojumu pielikumā Nr.5.
8.3.2.	IZM	Talantīgo bērnu piedalīšanās olimpiādēs vienības izmaksas	Izvērtējot aktivitātes specifiku, tika secināts, ka izmaksu posteņi ir atkarīgi no vairākiem mainīgajiem (vieta, dienu skaits, laiks gatavojoties, olimpiādes veids, u.c.), kas nozīmē, ka izmaksas ir grūti standartizējamas.

SAM Nr.	Atbildīgā iestāde	Vienības izmaksu nosaukums	Vienības izmaksu izstrādes novērtējums
8.3.5.	IZM	Karjeras atbalsta pasākumi skolās vienības izmaksas	Interviju laikā ar VIAA un IZM tika secināts, ka izmaksu posteņi ir nestandartizējami (nav zināms, kādi pedagogi būs, cik dienas notiks pasākumi) sarežģīti nedefinēt mērķi un rādītāju.
8.5.1.	IZM	Apmācības darba vidē vienības izmaksas	Metodiku ir iespējams izstrādāt balstoties uz jau izstrādāto vienas vienības metodiku SAM 7.2.1.
8.5.3.	IZM	Apmācības profesionālā izglītība personālam vienības izmaksas	Metodiku ir iespējams izstrādāt balstoties uz jau izstrādāto vienas vienības metodiku SAM 7.2.1.
9.1.2.	TM	Bijušo ieslodzīto rehabilitācijas vienības izmaksas	Tika iegūti vēsturiskie dati no Sociālas rehabilitācijas centriem, tomēr tie nebija pietiekoši kvalitatīvi un atbilstoši vadlīnijās noteiktajām prasībām. Dati nebija reprezentatīvi, lai izmantotu vienības izmaksu metodikas izstrādei. Skatīt izstrādātās metodikas draftu pielikumā Nr.6.
9.2.2..	LM	Sabiedrībā balstītu pakalpojumu personām ar garīga rakstura traucējumiem vienības izmaksas	Izstrādāta vienas vienības izmaksu metodika atsevišķu sabiedrībā balstītu pakalpojumu izmaksām balstoties uz atbilstošo pakalpojumu sniedzēju vēsturiskajiem datiem un noslēgto līgumu izcenojumiem. Atsevišķas metodikas sadaļas tiks precizētas atbilstoši SAM 9.2.2. MK noteikumiem, kad tie tiks izstrādāti, un citiem LM deinstitucionālizācijas politiskajiem dokumentiem.
9.2.4.	VM	Interesu grupas vienības izmaksas	Novērtēts potenciāls un iespējas vienības izmaksu metodikas izstrādei. Vēsturisko datu ieguve aprēķinu veikšanai novērtēta kā ļoti laikietilpīga. VM ir iespēja to paveikt saviem spēkiem.
9.2.4.	VM	Tematiskās lekcijas vienības izmaksas	Novērtēts potenciāls un iespējas vienības izmaksu metodikas izstrādei. Vēsturisko datu ieguve aprēķinu veikšanai novērtēta kā ļoti laikietilpīga. VM ir iespēja to paveikt saviem spēkiem.
9.2.4.	VM	Programmas īstenošanas vienības izmaksas	Novērtēts potenciāls un iespējas vienības izmaksu metodikas izstrādei. Vēsturisko datu ieguve aprēķinu veikšanai novērtēta kā ļoti laikietilpīga. VM ir iespēja to paveikt saviem spēkiem.
9.2.4.	VM	Pasākuma dalībnieka vienības izmaksas (ja ir standarta grupas, iespējams var grupām)	Novērtēts potenciāls un iespējas vienības izmaksu metodikas izstrādei. Vēsturisko datu ieguve aprēķinu veikšanai novērtēta kā ļoti laikietilpīga. VM ir iespēja to paveikt saviem spēkiem.
9.2.4.	VM	Vienības izmaksas vasaras nometnei	Novērtēts potenciāls un iespējas vienības izmaksu metodikas izstrādei. Vēsturisko datu ieguve aprēķinu veikšanai novērtēta kā ļoti laikietilpīga. VM ir iespēja to paveikt saviem spēkiem.

4.2. Veicamo darbu plāns projektu jomu griezumā

Viens no dokumenta 3.4.1 sadaļā identificētajiem nepieciešamajiem uzlabojumiem bija vajadzība projektus sadalīt pa projektu jomām, kurās pēc būtības atšķiras tiešo izmaksu objekts un izmaksu struktūra. Tiek pieņemts, ka netiešo izmaksu proporcija pret tiešajām izmaksām pa projektu jomām ir atšķirīga. Papildus tam, arī izmantojamās vienības izmaksu metodes katrā no projektu jomām atšķiras.

Izvērtējot nākamā perioda SAM pasākumus, tika identificētas 7 projektu jomas.

Tabulā Nr. 4.2. minētie risinājumi atspoguļo vispārīgu redzējumu par konkrētiem katras projektu jomas risinājumiem, kurus atkarībā no konkrētā SAM pasākuma var precizēt.

Tabula Nr. 4.2 Projektu jomu risinājumu kopsavilkums

Projektu joma	Projekta jomas apraksts	Vienkāršoto likmju piemērošanas risinājumu pārskats
Iepirkumu intensīvi projekti (Būvniecības, IKT izstrādes, materiāltehniskais aprīkojums)		
Iepirkumu intensīvs projekts (Būvniecības projekti)	Projekta rezultātā tiek uzbūvēts jauns vai renovēts esošs objekts. Projekta ietvaros tiešās izmaksas parasti ir 100% ārpakalpojums, ko veido vismaz 4 iepirkumi par katru objektu. Tipiskā gadījumā tie ir - tehniskā projekta izstrāde, būvniecības darbi, autoruzraudzība, būvuzraudzība, ekspertīze. Finansējuma saņēmējam ir vērā ņemama iesaiste projekta koordinēšanā un piegāžu uzraudzībā. Iepirkumu organizēšanā nepieciešama ekspertu piesaiste tehnisko specifikāciju, iepirkuma dokumentācijas un līgumu sagatavošanā.	Projekta tiešās izmaksas: ▪ Ārpakalpojums – vienkāršotās izmaksas netiek piemērotas. ▪ Projekta vadības un iepirkumu organizēšanas izmaksas var noteikt, izmantojot darba samaksas vienības izmaksas ņemot vērā nostrādātās darba stundas. Projekta vadīšanas izmaksām būs noteikts limits, kas izriet no iepirkumu skaita un projekta ilguma. Projekta netiešās izmaksas: ▪ Projekta netiešo izmaksu segšanai var tikt piemērota vienotā likme 15% apmērā no projekta tiešajām personāla izmaksām (projekta vadība un iepirkumu organizēšana). Veicamie darbi: 1) Izstrādāt modeli projekta vadības un iepirkumu organizēšanas izmaksu limita noteikšanai. 2) Izstrādāt darba samaksas vienības izmaksas.
Iepirkumu intensīvs projekts (IKT izstrādes un ieviešanas projekti)	Projekti, kuros tiek īstenota jaunu informācijas sistēmu vai e-pakalpojumu izstrāde vai esošu risinājumu pilnveidošana. Projektos var tikt veikti risinājumu priekšizpētes darbi (tehniskās specifikācijas), izstrādes, autoruzraudzība, kvalitātes pārbaudes (testēšana) u.c. darbi. No finansējumu saņēmēju viedokļa šādu projektu īstenošana praktiski tiek veikta, organizējot ārpakalpojumu iepirkumus, kuru veikšana un uzraudzība prasa lielu projekta vadītāja iesaisti, kā arī citu ekspertu piesaisti.	

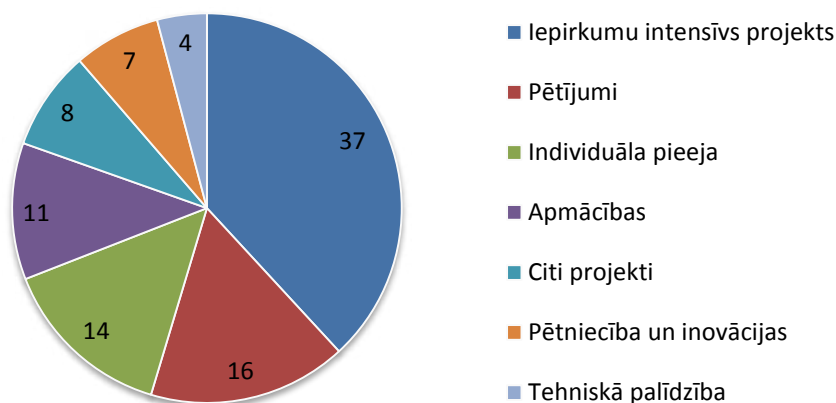
Projektu joma	Projekta jomas apraksts	Vienkāršoto likmju piemērošanas risinājumu pārskats
Iepirkumu intensīvs projekts (Materiāli tehniskā aprīkojuma iegāde)	Projekti, kuros tiek veikta aprīkojuma iegāde FS darba kapacitātes vai efektivitātes palielināšanai. Piemēram, aprīkojuma iegāde zinātnes institūtiem, ārstniecības iestādēm vai skolām. Projekta ietvaros tiešās izmaksas parasti ir 100% ārpakalpojums. Projektu iepirkumu organizēšanā nepieciešams projektu vadītājs un ekspertu piesaiste tehnisko specifikāciju sagatavošanā.	
Pārējās projektu jomas		
Apmācības	Apmācības neatkarīgi no temata pēc veicamajām darbībām un to izmaksām ir standartizējamas. Apmācību tiešās izmaksas ir apmācību programmas sagatavošana, projekta koordinēšana un vadība, apmācību telpu noma, lektoru darba laika izmaksas, materiālu sagatavošana, ēdināšana. Vairākām komponentēm tiks ņemta vērā reģionu specifika. Papildus tiks atsevišķi skatītas bezdarbnieku apmācības ar specifiskām jomām. Apmācībām ir skaidri identificējams dalībnieku skaits. Apmācības var organizēt, iesaistot FS personālu, kā arī iegādāties kā ārpakalpojumu daļēji vai pilnībā.	Projekta tiešās izmaksas: ▪ Ārpakalpojums – vienkāršotās izmaksas netiek piemērotas. ▪ Standartizētu apmācību tiešo izmaksu segšanai piedāvājam izstrādāt vienības izmaksu metodi par katrām sekmīgi novadītām apmācībām. ▪ Ja apmācību vienības izmaksas nav piemērojamas, tad vienas vienības izmaksas var noteikt, ņemot vērā nostrādātās darba stundas. Projekta netiešās izmaksas: ▪ Projekta netiešo izmaksu noteikšanai var izmantot 15% likmi no tiešajām personāla izmaksām. Ja apmācības tiek veiktas ar ārpakalpojumu, tad netiešās attiecināmās izmaksas tiek aprēķinātas tikai no projekta vadītāja izmaksām. ▪ Ja ESF projekts tiek veikts pašu spēkiem, tad pārējo projekta izmaksu segšanai (t.sk. tiešo izmaksu) var izmantot 40% likmi no tiešajām darba spēka izmaksām. Veicamie darbi: 1) Veikt apmācību organizēšanas procesa analīzi, identificēt nākamajā periodā nepieciešamo apmācību veidu apzināšanu, identificēt izmaksu struktūru un sagatavot argumentētus izmaksu pozīciju pieņēmumus, veikt metodes testēšanu 2) veikt iepriekšējā perioda līdzīgu projektu analīzi, lai pārbaudītu piedāvāto vienoto likmju atbilstību.
Izvērtējumu projekti	Izvērtējumu projektu joma aptver projektus, kuros tiek īstenotas pētnieciskās darbības (tirgus pētījumi,	Projekta tiešās izmaksas: ▪ Ārpakalpojums – vienkāršotās izmaksas netiek piemērotas.

Projektu joma	Projekta jomas apraksts	Vienkāršoto likmju piemērošanas risinājumu pārskats
	politikas plānošanas dokumentu (piemēram, koncepciju) izstrāde, valsts pārvaldes jomas regulējošās vides vai darbības uzlabošana u.c. Projektiem no tiešo izmaksu vienkāršojuma ir raksturīga pētniecības/konsultāciju pakalpojumu iepirkumu veikšana (ārpakalpojuma formā), kā arī ekspertu piesaiste tehnisko specifikāciju sagatavošanā, projekta vadība, kas ietver arī darba uzdevumu izstrādi un piegādāto pakalpojumu pārbaudi pret to. Projekta tiešajās izmaksās parasti ir ārpakalpojums un darbs iepirkuma organizēšanai.	- Projekta vadības un iepirkumu organizēšanas izmaksas var noteikt, izmantojot darba samaksas vienības izmaksas ņemot vērā nostrādātās darba stundas. Projekta vadības izmaksām būs noteikts limits, kas izriet no iepirkumu skaita un projekta ilguma. Projekta netiešās izmaksas: - projekta tiešajām personāla izmaksām (projekta vadība un iepirkumu organizēšana) var piemērot vienoto likmi 15% netiešo izmaksu segšanai. Veicamie darbi: 1) Izstrādāt modeli projekta vadības un iepirkumu organizēšanas izmaksu limita noteikšanai. 2) Izstrādāt darba samaksas vienības izmaksas.
Individuāla pieeja	Projekti, kuros tiek īstenots individuāls darbs ar mērķa grupu (piemēram, individuāls darbs ar bezdarbniekiem, jauniešiem, uzņēmējiem, bijušajiem ieslodzītajiem, personām ar invaliditāti u.c.). Projekti var tikt veikti gan kā ārpakalpojums, gan pilnībā FS pašu spēkiem. Projekta tiešās izmaksas var ietvert noteiktu darba metodiskā materiāla izstrādi, taču, galvenokārt, paredz lielu personāla iesaisti darbā ar mērķa grupas subjektiem, konsultējot tos par dažādiem jautājumiem. Ņemot vērā EK ieteikumu un apskatot ārvalstu pieredzi, tiešajās izmaksās iekļauta arī samaksa projekta vadītājam, bet netiešās izmaksas ir administratīvās izmaksas.	Projekta tiešās izmaksas: - Ārpakalpojums – vienkāršotās izmaksas netiek piemērotas. - Tiešo darba spēka izmaksu segšanai var piemērot darba samaksas vienības izmaksas pēc nostrādātajām darba stundām (tsk. projekta vadītāja). - Ir iespēja izstrādāt vienības izmaksas viena mērķa grupas dalībnieka apmācībai/ iesaistei. Projekta netiešās izmaksas: - Projekta tiešajām personāla izmaksām var piemērot vienoto likmi - 15% netiešo izmaksu segšanai. - Ja ESF projekts tiek veikts pašu spēkiem, tad pārējo projekta izmaksu segšanai (t.sk. tiešo izmaksu) var izmantot 40% likmi no tiešajām darba spēka izmaksām. Veicamie darbi: 1) Izvērtēt iespēju un nepieciešamību izstrādāt vienības izmaksas viena mērķa grupas dalībnieka apmācībai/ iesaistei.
Pētniecība un inovācijas	Projekti ietver pētniecības un inovācijas centru darbību. Tiešās izmaksas parasti ietver pētījumu izmaksas (var tikt īstenotas arī ārpakalpojumā), materiāltehnisko līdzekļu iegādi vai nomu, rūpniecisko īpašumtiesību reģistrācijas maksu un citus ārpakalpojumus, kā arī projekta vadību.	Projekta tiešās izmaksas: - Tiešo darba spēka izmaksu segšanai ieteicams piemērot darba spēka vienības izmaksas pēc nostrādātajām darba stundām (tsk. projekta vadītāja). - Atsevišķiem projektiem tiek saskatītas iespējas izmantot vienreizējo maksājumu. Projekta netiešās izmaksas:

Projekta joma	Projekta jomas apraksts	Vienkāršoto likmju piemērošanas risinājumu pārskats
		- ESF projektiem ir iespēja izmantot 40% likmi pārējo projekta izmaksu segšanai, aprēķinot no tiešajām darba spēka izmaksām. - Projekta tiešajām personāla izmaksām var piemērot vienoto likmi 15% netiešo izmaksu segšanai. - Atsevišķiem projektiem netiešo izmaksu piemērošanai var izmantot Horizon 2020 piedāvāto vienoto likmi 25%. Veicamie darbi: 1) Šajā projektu jomā projekti var būt ļoti dažādi un arī piedāvātās metodes dažādas. Tāpēc ir jāveic dziļāka SAM izpēte, lai katrai SAM aktivitātei piedāvātu piemērotāko vienkāršoto izmaksu metodi.
Tehniskā palīdzība	Tehniskās palīdzības projekti nodrošina struktūrfondu aktivitāšu kapacitātes stiprināšanu, nodrošinot projekta koordinēšanas izmaksu un personāla atalgojumu, kā arī apmācības iespējas.	Projekta tiešās izmaksas: - Tiešo darba spēka izmaksu segšanai ieteicams piemērot darba spēka vienības izmaksas pēc nostrādātajām darba stundām. - Atsevišķos SAM iespējams izmantot apmācību vienības izmaksas vai vienības izmaksas komandējumiem. Projekta netiešās izmaksas: - Projekta atbilstīgajām tiešajām personāla izmaksām var piemērot vienoto likmi līdz 15% netiešo izmaksu segšanai. Veicamie darbi: Jāizvērtē, vai darba samaksas vienības izmaksas tehniskās palīdzības projektiem ir piemērotākā un efektīvākā metode.
Citi projekti	Citi projekti, kas pēc būtības ir atšķirīgi no pārējiem projektu veidiem, projekti, par kuru saturu un formātu šobrīd ir liela neskaidrība vai projekti, kas ir sarežģīti to aktivitāšu un izmaksu daudzveidības dēļ. Sarežģītajos projektos varētu piemērot vairāku vienkāršoto izmaksu metožu izmantošanu. Citiem projektiem arī var izmantot vienkāršotās izmaksas, katram konkrētam projektam atrodot līdzību ar kādu no definētajiem veidiem.	Tiešo un netiešo izmaksu piemērošanai tiek piedāvātas standarta metodes (kamēr netiek piedāvātas citas). Projekta tiešās izmaksas: - Tiešo darba spēka izmaksu segšanai ieteicams piemērot darba spēka vienības izmaksas pēc nostrādātajām darba stundām. - Izvērtēt vienības izmaksu iespējas tiešo izmaksu vienkāršošanai. Projekta netiešās izmaksas: - Projekta atbilstīgajām tiešajām personāla izmaksām var piemērot vienoto likmi līdz 15% netiešo izmaksu segšanai. Veicamie darbi: Veikt SAM pasākumu analīzi un piedāvāt specifiskas iespējas projekta tiešo izmaksu vienkāršošanai.

Analizējot visus 72 SAM pasākumus. Vairāku SAM plānotie pasākumi atbilst dažādām projektu jomām, tāpēc attēlā Nr. 3 SAM kopskaits ir 97. Izteikti visvairāk SAM tiek plānots veikt projektus, kuros plānoti daudz iepirkumi. Šajā sadaļā ir būvniecības projekti, kā arī IKT izstrādes un materiāltehniskā aprīkojuma iegādes projekti.

Attēls Nr.3. Specifisko atbalsta mērķu sadalījums pa projektu jomām

Salīdzinoši daudzos SAM ir plānoti arī projekti izvērtējumu izstrādes jomā, projekti ar individuālu pieeju mērķa auditorijai, kā arī apmācību jomā.

SAM iedalījums pa projektu jomām ir indikatīvs, un tas nenosaka ierobežojumus SAM pasākumos izvēlēties piemērotāko vienkāršoto izmaksu metodi. Jomu iedalījums atvieglo veidu, kā identificēt SAM pasākumiem piemērotāko metodi, un kādi apsvērumi ir jāņem vērā.

Tabulā Nr.4.3 ir uzskaitīts indikatīvais SAM pasākumu sadalījums pa projekta jomām.

Tabula Nr. 4.3 Projektu jomas un tām atbilstošie SAM

Projekta joma	SAM
Iepirkumu intensīvs projekts (Būvniecības projekti, IKT izstrādes un ieviešanas projekti, materiāli tehniskā aprīkojuma iegāde)	1.1.1. Zinātnes cilvēkresursi un infrastruktūra
	2.1.1. Nākotnes internets
	2.2.1. E-pakalpojumi
	3.1.1. MVU attīstība
	3.3.1. Publiskā infrastruktūra uzņēmējdarbības veicināšanai
	4.1.1. Energoefektivitāte uzņēmumiem
	4.2.1. Valsts un mājojumu energoefektivitāte
	4.2.2. Pašvaldību energoefektivitāte
	4.3.1. Enerģētika
	4.4.1. Elektromobiļi
	4.5.1. Videi draudzīgs sabiedriskais transports
	5.1.1. Plūdu risku mazināšana VARAM
	5.1.2. Plūdu risku mazināšana ZM
	5.2.1. Atkritumi
	5.3.1. Ūdenssaimniecība
	5.4.1. Bioloģiska daudzveidība
	5.4.2. Vides monitorings
	5.5.1. Dabas un kultūras mantojums
	5.6.1. Rīgas revitalizācija, atbalstot publisko infrastruktūru
	5.6.2. Degradēto teritoriju revitalizācija
	6.1.1. Lielas ostas
	6.1.2. Lidosta "Rīga"
	6.1.3. Rīgas transports
	6.1.4. Pilsētu sasaiste ar TEN-T
	6.1.5. TEN-T ceļi
	6.2.1. TEN-T dzelzceļš
	6.3.1. Reģionālie ceļi
	8.1.1. Augstākās izglītības infrastruktūra
	8.1.2. Vispārējās izglītības infrastruktūra
	8.1.3. Profesionālās izglītības infrastruktūra
	8.1.4. Koledžas
	8.2.3. Augstākās izglītības pārvaldība
	9.1.3. Resocializācija (sistēmas)
	9.1.4. Diskriminācijas apkarošana un integr.darba tirgū
	9.2.3. Veselības vadlīnijas un kvalitāte
	9.2.4. Veselības veicināšana
	9.3.1. Deinstitutionalizācija
	9.3.2. Veselības infrastruktūra
Apmācības	1.2.2. Inovatīvie MVU
	2.2.1. E-pakalpojumi
	3.4.1. Tiesvedība
	3.4.2. Valsts pārvaldes profesionālā pilnveide
	7.1.1. Apmācības bezdarbniekiem
	7.1.2. Barometrs
	7.2.1. Jauniešu garantijas
	8.2.2. Augstākās izglītības personāla kapacitāte
	8.3.2. Izglītojamo individuālo kompetenču attīstība
	8.3.5. Karjeras izglītība
	9.2.4. Veselības veicināšana
	9.2.6. Ārstu tālākizglītība
Izvērtējumu projekti	2.2.1. E-pakalpojumi
	5.4.2. Vides monitorings
	7.1.2. Barometrs
	7.3.1. Darba vietu kvalitāte
	8.2.1. Augstākās izglītības kvalitāte

	8.2.3. Augstākās izglītības pārvaldība
	8.3.1. Vispārējās izglītības saturs
	8.3.5. Karjeras izglītība
	8.3.6. Izglītības kvalitātes monitorings
	8.5.2. Profesionālās izglītības saturs
	9.1.3. Resocializācija (sistēmas)
	9.1.4. Diskriminācijas apkarošana un integr.darba tirgū
	9.2.1. Soc-palīdzības sistēma
	9.2.3. Veselības vadlīnijas un kvalitāte
	9.3.2. Veselības infrastruktūra
	9.2.6. Ārstu tālākizglītība
Individuāla pieeja	7.1.1. Apmācības bezdarbniekiem
	7.2.1. Jauniešu garantijas
	7.3.2. Gados vecāko nodarbinātība
	8.2.2. Augstākās izglītības personāla kapacitāte
	8.3.2. Izglītojamo individuālo kompetenču attīstība
	8.3.3. Atbalsts NEET jauniešiem
	8.3.4. Priekšlaicīga mācību pamešana
	8.3.5. Karjeras izglītība
	8.4.1. Tālākizglītība
	8.5.1. Darba vidē balstītas mācības
	8.5.3. Profesionālās izglītības personāls
	9.1.1. Integrēšana darba tirgū
	9.1.2. Resocializācija (cietumnieki)
	9.2.1. Soc-palīdzības sistēma
	9.2.2. Deinstitutionalizācija
	9.2.5. Ārsti reģionos
Pētniecība un inovācijas	1.1.1. Zinātnes cilvēkresursi un infrastruktūra
	1.2.1. Investīcijas P&A
	1.2.2. Inovatīvie MVU
	3.1.1. MVU attīstība
	3.2.1. Ārējie tirgi
	8.2.3. Augstākās izglītības pārvaldība
	8.2.4. Augstākās izglītības EQAR aģentūra
Tehniskā palīdzība	10.1.1. Izvērtēšanas kapacitāte
	10.1.2. Informācija un komunikācija
	11.1.1. Plānošana, ieviešana, uzraudzība un kontrole
	12.1.1. Plānošana, ieviešana, uzraudzība, kontrole, revīzija un atbalsts e-kohēzijai.
Citi projekti	1.2.1. Investīcijas P&A
	3.1.1. MVU attīstība
	3.1.2. Straujas izaugsmes komersanti
	3.2.1. Ārējie tirgi
	7.3.1. Darba vietu kvalitāte
	9.1.1. Integrēšana darba tirgū
	9.1.4. Diskriminācijas apkarošana un integr.darba tirgū
	9.2.1. Soc-palīdzības sistēma
	9.2.4. Veselības veicināšana

PIELIKUMI

Interviju jautājumi ES fondos iesaistītajām atbildīgajām iestādēm

1. Kāda bija Jūsu 2007.-2013.g. plānošanas perioda pieredze vienkāršoto izmaksu ieviešanā, SVID, pozitīvā prakse un kādi ir Jūsu priekšlikumi identificēto trūkumu novēršanai un sistēmas pilnveidošanai 2014.-2020.gada plānošanas periodā?
(Jautājums tika uzdots tikai tām vadošajām iestādēm (FM, LM, VK, IZM), kuras 2007.-2013.gada plānošanas periodā ES projektos izmantoja vienkāršotās likmes.)
2. Kuru SAM ietvaros, Jūsaprāt, būtu jāpiemēro noteiktie vienkāršotie izmaksu veidi –vienotā likme, vienības izmaksas, vienreizējais maksājums 2014.-2020.gada plānošanas periodā?
3. Kādas izmaksu kategorijas paredzētas SAM ietvaros?
4. Vai par šīm izmaksu kategorijām, un ne tikai, būtu iespējams iegūt vēsturiskos datus no 2007.-2013.plānošanas perioda veiktajām aktivitātēm/darbībām, t.i. vai Jūs analizējat un uzturat datus/statistiku (ārpus VIS) par īstenoto projektu vidējām izmaksām kādu līdzīgo izmaksu kategoriju segšanai? Vai ir iespējama piekļuve šādiem datiem?
5. Vai piekrītat, ka 2014.-2020.g. tiktu izmantota līdzšinējā vienotās likmes metodika, labojot formulu? Kādi ir priekšlikumi formulas labojumiem?
6. Kādas būs projektu minimālās - maksimālās summas SAM ietvaros? (īpaši norādīt SAM, kuru ietvaros plānoti projekti līdz 50 000 EUR un līdz 100 000 EUR?)
7. Kuros SAM paredzēts piemērot valsts atbalstu?
8. Kuros SAM būs projekti vai darbības projektu ietvaros, kas tiks īstenotas tikai un vienīgi publiskā iepirkuma ietvaros? Kas tie būs par projektiem un darbībām?
9. Lūdzam norādīt, kuru SAM ietvaros pēc būtības tiks īstenotas līdzīgas aktivitātes kā 2007.-2013.gada plānošanas periodā un kuras šīs aktivitātes ir (Nr. un nosaukums no 2007.-2013. DP)? Vai Jūs gribētu 2007.-2013.gada plānošanas perioda aktivitāšu praksi, kurās tika piemērotas vienkāršotās izmaksas, pārcelt uz 2014.-2020.plānošanas perioda līdzīgiem SAM?

Pielikums Nr.2

Interviju grafiks ar atbildīgajām iestādēm un sadarbības iestādēm

Nr.p.k.	Datums	Plkst.	Iestāde
Atbildīgās iestādes			
1.	26.08.2014.	13:00-14:00	Veselības ministrija
2.	25.08.2014.	15:00-16:00	Tieslietu ministrija
3.	26.08.2014.	15:00-17:00	Izglītības un zinātnes ministrija
4.	27.08.2014.	10:00-11:00	Valsts kanceleja
5.	27.08.2014.	12:00-13:00	Kultūras ministrija
6.	27.08.2014.	13:30-15:00	Ekonomikas ministrija
7.	28.08.2014.	10:00-11:00	Finanšu ministrija
8.	28.08.2014.	13:00-14:00	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
9.	29.08.2014.	10:00-12:00	Labklājības ministrija
10.	05.09.2014.	11:00-12:00	Zemkopības ministrija
11.	05.09.2014.	13:00-14:30	Satiksmes ministrija
Sadarbības iestādes			
12.	30.09.2014	10:00-11:30	Centrālā finanšu un līgumu aģentūra
13.	06.10.2014	14:00-15:30	Latvijas investīciju un attīstības aģentūra
14.	06.10.2014	16:00-17:30	Valsts izglītības attīstības aģentūra
15.	08.10.2014	10:00-11:30	Nodarbinātības valsts aģentūra
16.	15.10.2014	9:00-10:30	Valsts reģionālās attīstības aģentūra
17.	31.10.2014	10:00-12:00	Valsts izglītības un attīstības aģentūra

Anotācija (atbilstoši 2013.gada 3.janvāra MK noteikumiem Nr.1 “Kārtība, kādā publiska persona pasūta pētījumus”, 3. pielikums)

Anotācija pētījumam

“Izvērtējuma veikšana un metodikas par vienkāršoto izmaksu (vienotās likmes (flat-rate), standarta likmes vienības izmaksas (standard scales of unit cost), vienreizējie maksājumi (lump sum)) noteikšanu un piemērošanu ES fondu 2014. – 2020.gada plānošanas periodam izstrādāšana”

Pētījuma mērķis, uzdevumi un galvenie rezultāti latviešu valodā (brīvā tekstā, aptuveni 150 vārdu) Izstrādāt metodiku/as par vienotās likmes (flat - rate) noteikšanu 2014.-2020.gada plānošanas periodam, standarta likmes vienības izmaksu (standard scales of unit costs) metodiku, vienreizējo maksājumu (lump sum) metodiku/as. Kā galvenie uzdevumi tika izvirzīti: izvērtēt 2007.-2013.gada plānošanas perioda pieredzi vienkāršoto izmaksu ieviešanā, veikt SVID analīzi un sniegt priekšlikumus identificēto trūkumu novēršanai un sistēmas pilnveidošanai 2014.-2020.gada plānošanas periodā, piedāvāt ES fondu jomas (piemēram, izglītība, pētniecība utt.), kurās būtu lietderīgi un efektīvi piemērot vienkāršotās izmaksas, izvērtēt un norādīt specifiskos atbalsta mērķus, kuros varētu piemērot kādu no vienkāršoto izmaksu veidiem u.c.	Pētījuma mērķis, uzdevumi un galvenie rezultāti angļu valodā (brīvā tekstā, aptuveni 150 vārdu) Develop a methodology / s for the determination of Flat-rate in the programming period of 2014-2020, develop a methodology for Standart scales of unit cost and Lumpsum. The main objectives of the research were: to evaluate the experience of the previous programming period (2007-2013) in the implementation of the simplified costs, create SWOT analysis and present proposals on how to improve the system of the 2014-2020 programming period, suggest the EU funding areas where it would be appropriate and effective to apply simplified costs, assess and indicate the specific objectives in which simplified costs could be applied.
Galvenās pētījumā aplūkotās tēmas	Vienkāršoto izmaksu būtība un pielietojums ES fondu izmaksu uzskaitē, vienkāršoto izmaksu priekšrocības un trūkumi, vienkāršoto izmaksu pielietošanas iespējas ES fondu 2014.-2020. gada plānošanas periodā, citu valstu pieredzes vienkāršoto izmaksu izmantošanā novērtēšana, darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” specifisko atbalsta mērķu izvērtējums.
Pētījuma pasūtītājs	LR Finanšu Ministrija
Pētījuma īstenotājs	SIA “Corporate Consulting”
Pētījuma īstenošanas gads	2014/2015
Pētījuma finansēšanas summa un finansēšanas avots	29 200,00 EUR bez PVN
Pētījuma klasifikācija*	Atbilstoši MK noteikumiem Nr.1, pētījums tiek klasificēts kā: 12.2. padziļinātas ekspertīzes pētījums politikas vai tiesiskā regulējuma izstrādei, politikas analīzei un ietekmes novērtēšanai – pētījums, kas tiek izstrādāts, lai iegūtu neatkarīgu analīzi par

	konkrētas politikas vai tiesiskā regulējuma izstrādes nepieciešamību, novērtētu esošās politikas vai regulējuma īstenošanu un sasniegtos rezultātus.
Politikas joma, nozare**	Politikas joma: Budžeta un finanšu politika. Nozare: 2.1. Ārvalstu finanšu instrumentu apguve.
Pētījuma ģeogrāfiskais aptvērums (visa Latvija vai noteikts reģions/novads)	Visa Latvija
Pētījuma mērķa grupa/-as (piemēram, Latvijas iedzīvotāji darbaspējas vecumā)	Visas iestādes, kuras apgūst ES fondu līdzekļus
Pētījumā izmantotās metodes pēc informācijas ieguves veida:	
1) tiesību aktu vai politikas plānošanas dokumentu analīze	Jā
2) statistikas datu analīze	Jā
3) esošo pētījumu datu sekundārā analīze	Jā
4) padziļināto/ekspertu interviju veikšana un analīze	Jā
5) fokusa grupu diskusiju veikšana un analīze	Nē
6) gadījumu izpēte	Jā
7) kvantitatīvās aptaujas veikšana un datu analīze	Nē
8) citas metodes (norādīt, kādas)	SVID analīze
Kvantitatīvās pētījuma metodes (ja attiecināms):	
1) aptaujas izlases metode	N/a
2) aptaujāto/anketēto respondentu/vienību skaits	N/a
Kvalitatīvās pētījuma metodes (ja attiecināms):	
1) padziļināto/ekspertu interviju skaits (ja attiecināms)	29
2) fokusa grupu diskusiju skaits (ja attiecināms)	N/a
Izmantotās analīzes grupas (griezumi)	Vienkāršoto izmaksu metožu SVID analīze, projekta tiešo un netiešo izmaksu analīze, projektu datu apkopošana un noviržu analīze.
Pētījuma pasūtītāja kontaktinformācija	LR Finanšu Ministrija, Smilšu iela 1, Rīga, LV-1919, Latvija Tel. 67095405
Pētījuma autori*** (autortiesību subjekti)	Jānis Balevičs Imants Felsbergs Helēna Dombrovska Zane Lasmane

Vienas vienības standarta izmaksu metodes izstrādes izvērtējums "Zinātnisko projektu pieteikumu sagatavošana"

Vienas vienības izmaksu izstrādei SAM 1.1.1 tika analizētas zinātnisko projektu pieteikumu sagatavošanas izmaksas. Kopā ir apkopotas 33 sagatavoto pieteikumu personāla un komandējumu izmaksas (20 pieteikumu izmaksās bija iespējams identificēt iesaistītā personāla darba stundas un likmes). Diemžēl cita veida izmaksu sadalījumu pa sagatavotajiem pieteikumiem no projektu mapēs pieejamās informācijas nav iespējams identificēt.

Tabula Nr. 3 Prejektu saraksts, kuros tika identificētas un analizētas zinātnisko projektu pieteikumu sagatavošanas izmaksas

Pieteikuma Nr.p.k.	Projekta Nr.	Projekta nosaukums	Finansējuma saņēmējs	Projektu pieteikumu skaits
1	2010/0204/2DP/2.1.1.2.0/1009/APIA/VIAA/010	Atbalsts starptautiskās sadarbības projektiem zinātnē un tehnoloģijās LU Cietvielu fizikas institūtā	LU Cietvielu fizikas institūts	4
5	2010/0204/2DP/2.1.1.2.0/10/APIA/VIAA/009	Latvijas Zinātņu akadēmijas un Latvijas Lauksaimniecības un meža zinātņu akadēmijas kapacitātes stiprināšanas un starptautisko projektu pieteikumu izstrāde	Latvijas Zinātņu akadēmija	6
11	2010/0205/2DP/2.1.1.2.0/10/APIA/VIAA/015	Latvijas teātris un teātra zinātne Eiropā; starptautiska sadarbības projekta sagatave un iesniegšana	Latvijas Universitātes Literatūras, folkloras un mākslas institūts	1
12	2010/0205/2DP/2.1.1.2.0/10/APIA/VIAA/003	Rīgas Tehniskās universitātes starptautiskās sadarbības projektu un kapacitātes attīstība zinātnē un tehnoloģijās	Rīgas Tehniskās universitāte	9
21	2010/0204/2DP/2.1.1.2.0/1009/APIA/VIAA/010	Atbalsts starptautiskās sadarbības projektiem zinātnē un tehnoloģijās LU Cietvielu fizikas institūtā	LU Cietvielu fizikas institūts	13

Neskatoties uz to, ka apkopoto datu vidējā vērtība atbilst mūsu sagaidītajai vērtībai, jāatzīst, ka dziļāka datu analīze nerāda vienotas tendences, jo projektu pieteikumu sagatavošanas:

1. Personāla izmaksas svārstās no 206 EUR līdz 7 684 EUR (skatīt attēlu Nr.1)
2. Personāla patērētais laiks svārstās no 30 līdz 490 stundām
3. Vidējā personāla atalgojuma likme svārstās no 2,65 EUR/h līdz 22,77 EUR/h
4. Komandējumi bijuši nepieciešami tikai 15 pieteikumu sagatavošanai un to izmaksas svārstās no 569 EUR līdz 3 135 EUR.

Attēls Nr.1. Projekta pieteikuma sagatavošanas personāla izmaksas

Sarkani iekrāsotie punkti (projekti 21 – 33) ir projektu pieteikumi, kuriem nav pieejama detalizēta informācija par nostrādātajām stundām un stundu likmēm. Ja tos neņemtu vērā, vidējās projekta pieteikuma sagatavošanas izmaksas būtu 1 840 EUR).

Secinājumi pēc projektu datu apkopošanas un analīzes:

1. Projektu pieteikumu sagatavošanas pētnieku personāla un komandējuma izmaksu apmērs neatspoguļo vienotu tendenci, jo no projekta uz projektu ir ļoti dažāds (skatīt attēlu zemāk).
2. Projektu mapēs pieejamie dati ļauj identificēt tikai pētnieku personāla un komandējumu izmaksas, bet arī tās nav pietiekoši kvalitatīvas, lai pamatotu vienības izmaksu aprēķinu.
3. Vienības izmaksu metodikas izstrādei ir būtiski jāatvieglo projekta izmaksu uzskaiti. Vienības izmaksu metodika potenciāli varētu tikt izstrādāta tikai pētnieku personāla izmaksām, kas nav uzskatāms par būtisku izmaksu uzskaites atvieglojumu.

Secinājums par vienas vienības izmaksu metodikas izstrādi: pieejamo datu kvalitāte nav pietiekoša vienības izmaksu izstrādāšanai. Dati norāda uz to, ka nosakot standarta vienības izmaksas projekta pieteikuma sagatavošanai, lielai daļai tās pārsniegtu reāli nepieciešamo apmēru, un lielai daļai tās būtu nepietiekošas reālo izdevumu segšanai. Jo vairāk, ja vienības izmaksu metodē tiktu iekļautas komandējuma izmaksas.

Vienas vienības standarta izmaksu metodes izstrādes izvērtējums “Nometņu organizēšana bērniem ar speciālām vajadzībām”

Vienas vienības izmaksu izstrādei SAM 8.3.2 tika analizētas nometņu organizēšana bērniem ar speciālām vajadzībām vienības izmaksas. Tika veikta datu iegūšana no 6 ESF projektiem, kuros tika organizētas 15 nometnes bērniem ar speciālām vajadzībām (skatīt tabulu Nr.3). Tika veikta iegūto datu kvantitatīvā analīze ar uzdevumu identificēt pēc iespējas detalizētāku izmaksu sadalījumu. Apkopoto datu kopsavilkumu skatīt tabulā Nr. 2.

Veiktās datu analīzes mērķis bija identificēt, kuras izmaksu pozīcijas ir potenciāli iespējams standartizēt un tādējādi iekļaut vienas vienības standarta izmaksu metodikā. Izvērtējot iegūtos datus, izmaksu pozīciju saturu un riskus (skatīt tabulu Nr.1) esam atzinuši, ka no 7 izmaksu pozīcijām potenciāli standartizējamas ir 3:

1. Ēdināšanas nodrošināšana
2. Nometnes organizēšanas, vadības, pedagogiskais un piesaistītais personāls
3. Materiāli un pakalpojumi nometnes aktivitātēm

Izstrādājot vienības izmaksas, tiek noteiktas tiešo izmaksu pozīcijas, kuras tiks standartizētas, un SAM ietvaros varēs tikt izmantotas tikai kā vienkāršotās izmaksas. Pirms vienas vienības standarta izmaksu metodikas izstrādes atbildīgajai iestādei ir jāizvērtē, vai standartizējamo izmaksu apmērs būs pietiekams un atbilstošs visām atbilstošajām aktivitātēm. Ja ar vienības izmaksām noteikto izmaksu apmērs nebūs pietiekošs, tad tas būs jāsedz no katras konkrētās iestādes budžeta.

Vienlaikus ir jāizvērtē, vai potenciāli standartizējamās izmaksu pozīcijas galvenokārt netiks nodrošinātas ārpuskalpojumā, jo tādā veidā vienas vienības izmaksu metodikas izstrādei nav pamata.

Katras konkrētās izmaksu pozīcijas risku novērtējumu skatīt tabulā Nr.1.

Apkopotā informācija un tās analīze ir nosūtīta Izglītības un Zinātnes ministrijai izvērtēšanai un lēmumu pieņemšanai. Pozitīva lēmuma rezultātā Izglītības un Zinātnes ministrija var izstrādāt vienas vienības izmaksu metodiku.

Tabula Nr.1 Secinājumi par vienas vienības standarta likmes piemērošanu pa izmaksu posteņiem

Izmaksu pozīcija	Izmaksu saturs	Nometņu skaits, kurās identificēt a izmaksu pozīcija	Komentārs par izmaksu standartizēšanu	Risku izvērtējums	Spriedums
Nometnes organizēšana	Veicot datu analīzi tika secināts, ka izmaksu pozīcijā "nometnes organizēšana" atkarībā no nometnes var tikt iekļautas šādas izmaksu pozīcijas: • nometnes personāls • telpu noma un naktsmītņu pakalpojumi • ēdināšanas pakalpojumi	4	Veicot apkopoto datu un risku analīzi, izmaksu pozīciju "nometnes organizēšana", mūsaprāt, nav ieteicams standartizēt. Tika identificētas nometnes, piemēram, Rīgas Raiņa 8. vakara (maiņu) vidusskolas rīkotās nometnes Tukumā, kuru organizēšanai izmantots ārpakalpojums un ārpakalpojuma sniedzējs šajā izmaksu pozīcijā norādījis visas uz nometnes organizēšanu un darbības nodrošināšanu attiecināmās izmaksas (personāla pakalpojumus, telpu nomu, ēdināšanas pakalpojumus u.c.) detalizēti neuzrādot katras pozīcijas kopsummu. Papildus tika secināts, ka lielai daļai analizēto nometņu tika piemērotas iepirkuma procedūras, tās organizējot ārpakalpojumā. Izmaksu amplitūda uz 1 nometnes dalībnieku dienā ir no EUR 10,88 līdz EUR 26,98	Izejas datos ir norādītas pārāk dažādas izmaksu kategorijas, kuras ietilpst "nometnes organizēšanas" izmaksās un nevar atsevišķi identificēt, līdz ar to šo izmaksu posteņi nav iespējams standartizēt.	Mūsaprāt, nav iespējams izveidot vienas vienības izmaksu metodiku

Izmaksu pozīcija	Izmaksu saturs	Nometņu skaits, kurās identificēta izmaksu pozīcija	Komentārs par izmaksu standartizēšanu	Risku izvērtējums	Spriedums
Telpu noma un naktsmītņu pakalpojumi	Šajā izmaksu pozīcijā iekļautas: • telpu noma • naktsmītņu pakalpojumi • gultu noma • trenāžieru zāle	7	Telpu noma un naktsmītņu pakalpojumu izmaksu amplitūda ir salīdzinoši liela, uz 1 nometnes dalībnieku dienā ir no EUR 0,80 līdz EUR 7,75.	Telpu nomas un naktsmītņu izmaksas var būt ļoti dažādas atkarībā no nometnes organizēšanas vietas, piemēram, vai telpas tiek nomātas vai tiek izmantotas pašvaldībai piederošas telpas (skola/internātskola). Ja bērniem nepieciešams speciāls aprīkojums nakšņošanai, piemēram, speciāli pielāgotas gultas, tas sadārdzina izmaksas, bet viena gadījuma dēļ, nevar paaugstināt standarta likmi visiem, jo veidosies neadekvātas izmaksas.	Mūsaprāt, nav iespējams izveidot vienas vienības izmaksu metodiku
Ēdināšanas pakalpojumi	Šajā izmaksu pozīcijā iekļautas: • ēdināšanas pakalpojumi • pārtikas preces	9	Veicot apkopoto datu analīzi secināts, ka būtu iespējams standartizēt ēdināšanas pakalpojumu izmaksas.	Pastāv risks, ka kādai daļai bērnu ir nepieciešama specializēta pārtika, līdz ar to, ja šī kategorija tiek standartizēta un tai noteikta viena summa, atsevišķos gadījumos noteiktā summa var nepietikt, bērniem, kuriem ir speciālas vajadzības attiecībā uz ēdināšanu.	Mūsaprāt, ir iespējams izveidot vienas vienības izmaksu metodiku.

Izmaksu pozīcija	Izmaksu saturs	Nometņu skaits, kurās identificēt a izmaksu pozīcija	Komentārs par izmaksu standartizēšanu	Risku izvērtējums	Spriedums
Nometnes personāls	Šajā izmaksu pozīcijā iekļautas: • nometnes vadītāji • audzinātāji • nodarbību vadītāji • pedagogiskais personāls • specializētais personāls - eksperti	11	Izmaksas, kas attiecas uz nometnes personālu, būtu iespējams standartizēt. Neņemot vērā izlases kopas ekstrēmumus - Līvānu novada domes organizētās nometnes Lūzeniekos un Rudzātu internātskolā, kurās attiecīgi personāla izmaksas uz 1 dalībnieku dienā bija EUR 2,82 un EUR 2,12, un Limbažu 3. vidusskolas rīkoto nometni Vilķenē, kur personāla izmaksas uz 1 dalībnieku dienā bija EUR 18,97, izlases kopa ir amplitūdā no EUR 5,51 līdz EUR 12,91 nometnes personāla izmaksām vidēji veidojot EUR 11,05 uz 1 dalībnieku.	Galvenie riski un negatīvā ietekme: 1) Organizējot nometnes bērniem ar speciālajām vajadzībām, var būt nepieciešamība piesaistīt papildus speciālistus vai ekspertus. Ja šīm izmaksām tiek izstrādātas vienas vienības izmaksas, tad būs jāiztiek pieejamā finansējuma apmērā. 2) Iekļaujot personāla izmaksas vienas vienības izmaksās, no tām netiek rēķinātas netiešās izmaksas.	Mūsaprāt, ir iespējams izveidot vienas vienības izmaksu metodiku.
Saimniecības preces	Šajā izmaksu pozīcijā iekļautas: • saimniecības preces • dzeramais ūdens • medikamenti	3	Saimniecības preces nav ieteicams standartizēt, jo šāda izmaksu pozīcija tika identificēta tikai 3 nometnēs, tāpēc nevar uzskatīt, ka ir datu kopa ir pietiekoša.	Nav pietiekoša datu kopa.	Mūsaprāt, nav iespējams izveidot vienas vienības izmaksu metodiku.

Izmaksu pozīcija	Izmaksu saturs	Nometņu skaits, kurās identificēt a izmaksu pozīcija	Komentārs par izmaksu standartizēšanu	Risku izvērtējums	Spriedums
Materiāli	Šajā izmaksu pozīcijā iekļauti materiāli, kas nepieciešami nometnes nodarbību un aktivitāšu nodrošināšanai: • dažāda veida ieejas biļetes (kino u.c.) • materiāli un aprīkojums sporta aktivitātēm • materiāli amatmācības nodarbībām	6	Izmaksas, kas attiecināmas uz materiāliem, varētu tikt standartizētas. Neieskaitot Jelgavas novada pašvaldības rīkoto nometni Lielplatonē, kurā materiālu izmaksas uz 1 dalībnieku dienā veidoja EUR 6,59, kopumā izlases kopa ir amplitūdā no EUR 1,24 līdz EUR 2,60 vidēji veidojot EUR 1,92 uz 1 nometnes dalībnieku dienā.	Atkarībā no nometnes veida, bērnu skaita un to vajadzībām, ir nepieciešamas ļoti dažādas preces un materiāli, lai notiktu aktivitātes. Pastāv risks, ka nometnēs, kurās nepieciešami dārgāki materiāli nodarbībām, aprēķinātā vienas vienības izmaksu standarta summa var būt nepietiekama.	Mūsuprāt, ir iespējams izveidot vienas vienības izmaksu metodiku.
Transports	Šajā izmaksu pozīcijā iekļautas: • dalībnieku transportēšana uz nometni un mājup • transporta pakalpojumi nometnes laikā • degviela nometnes organizēšanai un dalībnieku transportēšanai	9	Mūsuprāt, transporta izmaksas nav ieteicams standartizēt, jo ne visās nometnēs ir nepieciešami transporta pakalpojumi, un ja ir, tad vajadzības ir ļoti dažādas. Transporta izmaksas var būtiski mainīties, piemēram, ja ir nepieciešams speciāli pielāgots transports dalībniekiem ar īpašām vajadzībām. Papildus būtisku ietekmi uz šo izmaksu pozīciju var atstāt degvielas cenu svārstības.	Pastāv risks, ka netiks nosegtas visas izmaksas, jo analizētie dati ir pārāk dažādi un ne visās analizētajās nometnēs transporta izdevumi tika identificēti. Transporta izmaksas veidojas no vairākiem mainīgajiem- nometnes rīkošanas vieta, bērnu skaita, bērnu funkcionālajiem traucējumiem (nepieciešams speciāli pielāgots transports), plānotajām aktivitātēm.	Mūsuprāt, nav iespējams izveidot vienas vienības izmaksu metodiku

Tabula Nr.2 Apkopotie dati par nometnes rīkošanas izmaksām, EUR vienam dalībniekam dienā

Organizētās nometnes (nometņu sarakstu skatīt tabulā Nr. 3)																
Izmaksu postenis	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	Vidējā vērtība
Izdevumi uz 1 dalībnieku dienā (EUR)																
Nometnes organizēšana						23,98	26,98	19,21	10,88							
Telpu noma un naktsmītņu pakalpojumi	4,34	6,36	7,75	3,31	3,14					0,80	1,07	1,07	1,07			3,21
Ēdināšanas pakalpojumi	7,81	3,77	9,47	6,99	6,57					4,80	6,40	6,40	6,40	5,37	4,73	6,25
Nometnes personāls	12,92	10,85	18,97	9,04	10,07			2,82	2,12	9,60	12,80	12,80	12,80	6,15	5,51	10,25
Saimniecības preces				0,37	0,17				0,24							0,26
Materiāli				1,68	6,59			2,43	1,24					2,60	1,64	1,92
Transports					1,65	4,41	3,14			0,71	0,95	0,95	0,95	9,14	5,49	1,82
Kopsavilkums																
Summa kopā (EUR)	4 514	3 775	4 343	5 989	4 227	3 833	3 614	3 670	2 896	3 183	3 183	3 183	3 183	3 488	4 340	3 828
Dienų skaits	6	6	6	7	5	5	4	3	4	5	5	5	5	5	5	5
Dalībnieku skaits	30	30	20	40	30	27	30	50	50	40	30	30	30	30	50	34
Izmaksas uz 1 dalībnieku dienā	25,08	20,97	36,19	21,39	28,18	28,39	30,11	24,46	14,48	15,91	21,22	21,22	21,22	23,26	17,36	23,30
Summa no vidējām izmaksām															23,71	

Tabula Nr. 3 Identificēto un analizēto nometņu un atbilstošo projektu saraksts

Nr.	Nometnes periods	Projekta Nr.	Finansējuma saņēmējs	Projekta nosaukums
1.	25.06. - 30.06.2012.	1DP/1.2.2.4.2/11/APIA/ VIAA/010	Limbažu 3. vidusskola	Sociālās atstumtības riskam pakļauto bērnu un jauniešu atbalsta un iekļaujošās izglītības pasākumi Limbažu novadā.
2.	16.06. - 21.06.2013.			
3.	05.08. - 10.08.2013.			
4.	13.08. - 22.08.2012.	1DP/1.2.2.4.2/11/APIA/ VIAA/037	Jelgavas novada pašvaldība	Pasākumu īstenošana mācību atbalsta nodrošināšanai Jelgavas novada un Ozolnieku novada bērniem ar zemām pamatprasmēm un sociālās atstumtības riskam pakļautajiem jauniešiem.
5.	29.10. - 02.11.2012.			
6.	01.08.-05.08.2012.	1DP/1.2.2.4.2/11/APIA/ VIAA/144	Rīgas Raiņa 8. vakara (maiņu) vidusskola	Jauniešu ar funkcionāliem traucējumiem un sociālo atstumtības risku dzīves prasmju attīstīšana un integrācija izglītībā Rīgas Raiņa 8. vakara (maiņu) vidusskolā un sabiedrībā.
7.	18.09.-21.09.2012.			
8.	18.06.-20.06.2013.	1DP/1.2.2.4.2/11/APIA/ VIAA/126	Līvānu novada dome	Atbalsta pasākumu īstenošana sociālās atstumtības riskam pakļautajiem bērniem un jauniešiem Līvānu novada skolās.
9.	19.06.-21.06.2012.			
10.	01.07.-05.07.2013.	1DP/1.2.2.4.2/11/APIA/ VIAA/115	Garkalnes vidusskola	Atbalsta pasākumu īstenošana sociālās atstumtības riska grupu un jauniešu ar funkcionālajiem traucējumiem integrācijai izglītībā Garkalnes, Inčukalna un Stopiņu novados.
11.	08.07.-12.07.2013.			
12.	15.07.-19.07.2013.			
13.	22.07.-26.07.2013.			
14.	13.08.-17.08.2012.	1DP/1.2.2.4.2/11/APIA/ VIAA/128	Purmsātu speciālā internātpamatskola	Atbalsta pasākumu īstenošana sociālās atstumtības riska grupu integrācijai izglītībā Purmsātu speciālā internātpamatskolā.
15.	20.08.-24.08.2012			

Vienas vienības standarta izmaksu metodes izstrādes izvērtējums „Atbalsts programmas saņēmēja vienas dienas uzturēšanās izmaksas sociālās rehabilitācijas centrā”

Vienas vienības izmaksu izstrādei SAM 9.1.2. tika analizētas vienas dienas izmaksas vienam ieslodzītajam uzturoties sociālajā rehabilitācijas centrā.

Kopā ir apkopoti finanšu dati no 3 sociālajiem rehabilitācijas centriem un identificēti 11 izmaksu posteņi, kurus iespējams standartizēt (skatīt tabulu Nr.1).

Tabula Nr.1 Identificēto vienas vienības parēķinā iekļaujamo izmaksu pozīcijas

Izmaksa	Paskaidrojums
Atalgojums	Atalgojums ietver sociālā rehabilitācijas centra personāla mēneš algu, kā arī piemaksas par nakts darbu, svētku dienām, iekļaujot darba devēja valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas
Izdevumi par komunālajiem maksājumiem un telpu īri	Izdevumi ietver apkures, elektroenerģijas, ūdens, kanalizācijas un pārējo komunālo pakalpojumu izmaksas, kā arī ēku un telpu īri, nomu un nekustamā īpašuma nodokļus.
Pārējie izdevumi ēku, būvju un telpu uzturēšanai	Izdevumi ietver telpu dezinfekciju, ēku apdrošināšanu, saimniecības un remontu materiālu izmaksas
Transporta izdevumi	Sociālās rehabilitācijas centra pakalpojuma saņēmēja transporta izdevumi dodoties uz nodarbībām, ko organizē pašvaldības, dievkalpojumiem, Nodarbinātības valsts aģentūru, dodoties ekskursijās.
Sakaru izdevumi	Sakaru izdevumi ietver tālruņa izmaksas, pasta pakalpojumus un interneta abonēšanas maksu.
Kancelejas preces	Atbalsta programmas īstenošanai nepieciešamo kancelejas preču iegāde.
Mīkstais inventārs	Gultas veļas, dvieļu u.c. iegāde
Virtuves inventārs	Trauku un galda piederumu iegāde
Ēdināšanas izdevumi	Izdevumi veidojas vienam pakalpojuma saņēmējam nodrošinot ēdināšanu dienā (produkti)
Medikamenti	Vidējie izdevumi medikamentu iegādei uz vienu pakalpojuma saņēmēju dienā (ikdienā nepieciešamie medikamenti, pirmās palīdzības aptieciņa).
Pārējie izdevumi	Citi izdevumi, kuri rodas no pakalpojuma saņēmēja uzturēšanās sociālās rehabilitācijas centrā (nepieciešamais apģērbs, apavi).

Nemot vērā, ka analizētie sociālās rehabilitācijas centri nav valsts iestādes, bet ir nevalstiskās organizācijas, to izmaksu datu ticamības nodrošināšanai ir nepieciešami auditēti dati, jo to grāmatvedība nav Valsts Kontroles uzraudzībā. **Tā kā projekta laikā iegūtie dati neviesa pārliecību par datu ticamību un atbilstību EK prasībām, vienas vienības izmaksu metodika netiek izstrādāta.** Metodika var tikt izstrādāta, ja tiks iegūti pamatoti dati.